

STUDIEORDNING for den pædagogiske diplomuddannelse

1. august 2016

Studieordningens historik

01-08-2016 gældende	7. udgave med første del af ny opsætning af læringsmål og nedlæggelser af moduler
01-08-2015	6. udgave med 11 nye, 6 reviderede moduler, tilretninger af alle skolerettede uddannelsesretninger samt revision af prøvebestemmelser, herunder afgangsprøve
01-08-2014	6. udgave med revision af afgangsprøve, 2 nye moduler (19.11.5 og 19.15.10) samt ny uddannelsesretning (19.25 Bevægelsesvejleder) og flere eksterne prøver.
01-08-2013	6. udgave med fire nye indholdsområder og prøveallonge. 3 nye moduler (17.12, 19.7.9, 19.24.12) samt rev. obligatoriske moduler og hel uddannelsesretning (19.17).
01-08-2012	5. udgave med anden del af revisionen af de skolerettede uddannelsesretninger og revideret modul om neuropædagogik i PD i Psykologi.
01-04-2012	5. udgave med revision af første del af de skolerettede uddannelsesretninger
15-09-2011	4. udgave med modulerne 18.1 og 18.2 og 19.19.
01-07-2011	4. udgave i hh. til ny rammebekendtgørelse for diplomuddannelser
01-08-2010	3. udgave med nye moduler i PD i læsning og skrivning, PD i projektledelse og organisationsudvikling, PD i Undervisning i læsning og matematik for voksne samt nyt fællesfagligt modul om kommunikation.
01-08-2009	3. udgave med revision af PD i Medier og kommunikation og nyt fælles fagligt modul om fagdidaktik og klasseledelse, PD i Idræt, PD i Pædagogisk arbejde (11,12,13), PD i Frie skolers tradition og pædagogik indskrevet.
01-08-2008	3. udgave revideret ud fra den danske kvalifikationsramme 2008 og ny karakterskala.
03-04-2008	2. udgave med nye moduler i PD i Dansk som andetsprog og PD i Undervisning i læsning og matematik for voksne - (læsevejlederuddannelsen for erhvervsskolerne)
24-04-2007	2. udgave med nye moduler i PD i Matematik
13-12-2007	2. udgave med nyt modul i PD i Specialpædagogik
13-12-2006	2. udgave med opdeling i 5 indholdsområder og fælles faglige moduler
01-11-2003	1. udgave af studieordningen.

Indhold

1	Indledning	8
2	Uddannelsens formål	8
3	Uddannelsens varighed	9
4	Uddannelsens titel	9
5	Adgangskrav	9
6	Uddannelsens mål for læringsudbytte, struktur og indhold	9
	<i>Uddannelsens struktur</i>	<i>10</i>
7	Afgangsprojektet	12
	<i>Læringsmål for afgangsprjektet</i>	<i>13</i>
8	Uddannelsens pædagogiske tilrettelæggelse	14
	<i>Undervisnings- og arbejdsformer</i>	<i>14</i>
	<i>Evaluering</i>	<i>14</i>
9	Prøver og bedømmelse	14
10	Merit og realkompetencevurdering	14
11	Censorkorps	15
12	Studievejledning	15
13	Klager og dispensation	15
14	Overgangsordninger	15
15	Retsgrundlag	15
16	Bilag 1 Obligatoriske moduler (Ob)	16
	<i>Modul Ob 1. Pædagogisk viden og forskning</i>	<i>16</i>
	<i>Modul Ob 2. Undersøgelse af pædagogisk praksis</i>	<i>16</i>
17	Bilag 2a Fælles valgfrie moduler inden for uddannelsens faglige område (Vf)	18
	<i>Modul Vf 1: Pædagogisk udviklingsarbejde</i>	<i>18</i>
	<i>Modul Vf 2: Skriftlig fremstilling og formidling</i>	<i>18</i>
	<i>Modul Vf 3: Evaluering i organisationer</i>	<i>19</i>

<i>Modul Vf 4: Fagdidaktik og evaluering</i>	20
<i>Modul Vf 5: Konfliktforståelse – en kulturkompetence</i>	21
<i>Modul Vf 6: Konflikthåndtering</i>	21
<i>Modul Vf 7: Fagdidaktik og klasseledelse</i>	22
<i>Modul Vf 8: Kommunikation</i>	23
<i>Modul Vf 9: Forældresamarbejde i dagtilbud og skole</i>	24
18 Bilag 2 b Fælles valgfrie moduler om praktikvejledning inden for uddannelsens faglige område (Vfp)	25
<i>Modul Vfp1: Praktikvejleder til pædagoguddannelsen</i>	25
<i>Modul Vfp2: Praktikvejleder til læreruddannelsen</i>	26
19 Bilag 3 Uddannelsesretninger og retningspecifikke moduler (Rs)	28
<i>INDHOLDSOMRÅDE: FAGLIG VEJLEDNING</i>	28
<i>19.1 DANSKVEJLEDER</i>	28
Modul Rs 19.1.1: Faglig vejledning i skolen	29
Modul Rs 19.1.2: Dansk sprog og sprogdidaktik	30
Modul Rs 19.1.3: Litteratur og litteraturredidaktik	30
Modul Rs 19.1.4: Børne- og ungdomslitteratur	31
<i>19.2 ENGELSKVEJLEDER</i>	31
Modul Rs 19.2.1: Faglig vejledning i skolen	32
Modul Rs 19.2.2: Sprogtilegnelse og sprogundervisning	33
Modul Rs 19.2.3: Engelsk som kulturteknik	34
<i>19.3. LÆSEVEJLEDNING I GRUNDSKOLEN</i>	34
Modul Rs 19.3.1: Skriftsprogstilegnelse og skriftsprogsundervisning 0.-3. klasse	35
Modul Rs 19.3.2: Skriftsprogsudvikling og skriftsprogsundervisning 4.-10. klasse	36
Modul Rs 19.3.3: Skriftsprogsvanskeligheder 0.-10. klasse	36
<i>19.4. MATEMATIKVEJLEDER</i>	37
Modul Rs 19.4.1: Faglig vejledning i skolen	38
Modul Rs 19.4.2: Teknologi og digitale læremidler i matematikfaget	39
Modul Rs 19.4.3: Elever med særlige behov i matematikundervisningen	39
<i>19.5 NATURFAGSVEJLEDER</i>	40
Modul Rs 19.5.1: Faglig vejledning i skolen	41
Modul Rs 19.5.2: Skolens naturfaglige kultur	42
Modul Rs 19.5.3: Naturfagenes sammenhæng og indhold	42
<i>19.6 BØRNS SPROG</i>	43
Modul Rs 19.6.1: Børns sprogtilegnelse	43
Modul Rs 19.6.2: Sprogpedagogik og sprogindsatser	44
Modul Rs 19.6.3: Evaluering, samarbejde og vejledning i forhold til børns sprog	44
<i>19.7 BEVÆGELSESVJELEDER</i>	45
Modul Rs 19.7.1: Faglig vejledning i skolen	46

Modul Rs 19.7.2: Bevægelse og læring	47
Modul Rs 19.7.3: Bevægelse, trivsel og sundhed	47
INDHOLD SOMRÅDE: PÆDAGOGIK, PSYKOLOGI OG KOMMUNIKATION	48
19.8 ALMEN PÆDAGOGIK	48
Modul Rs 19.8.1: Socialisering, læring og undervisning	49
Modul Rs 19.8.2: Pædagogik og filosofi	50
Modul Rs 19.8.3: Didaktik	50
Modul Rs 19.8.4: Pædagogfaglighed og læreprocesser	50
Modul Rs 19.8.5: Pædagogkompetencer og dansk	51
Modul Rs 19.8.6: Pædagogkompetencer og grundlæggende matematik	52
Modul Rs 19.8.7: Udeskole didaktik	52
19.9 PSYKOLOGI	53
Modul Rs 19.9.1: Udviklingspsykologi	54
Modul Rs 19.9.2: Pædagogisk-psykologisk rådgivning og intervention	54
Modul Rs 19.9.3: Gruppe- og organisationspsykologi	55
Modul Rs 19.9.4: Neuropsykologi og neuropædagogik	56
Modul Rs 19.9.5: Pædagogisk Psykologi	56
19.10 INTERKULTUREL PÆDAGOGIK	57
Modul Rs 19.10.1: Mobilitet, migration og globalisering	57
Modul Rs 19.10.2: Kulturbegreber og interkulturel kommunikation	58
Modul Rs 19.10.3: Pædagogik i det interkulturelle samfund	58
19.11 FRIE SKOLERS TRADITION OG PÆDAGOGIK	59
Modul Rs 19.11.1: Grundtvig og Kolds ideverden	59
Modul Rs 19.11.2: Fortællekultur- fortælling og det narrative	60
Modul Rs 19.11.3: Barnets møde med skolen, skole- og hjemsamarbejde	60
Modul Rs 19.11.4: Vejledning i efterskolen – kostskolepædagogikkens særlige muligheder	60
Modul Rs 19.11.5: Ledelse og samarbejde i de frie skoler	61
19.12 LOGOPÆDI	61
Modul Rs 19.12.1: Sproglige vanskeligheder	62
Modul Rs 19.12.2: Talevanskeligheder	63
Modul Rs 19.12.3: Hørevanskeligheder	64
Modul Rs 19.12.4: Skriftsproglige vanskeligheder i relation til dysleksi	64
Modul Rs 19.12.5: Fonologiske vanskeligheder	65
19.13 PÆDAGOGISK OG SOCIALPÆDAGOGISK ARBEJDE	65
Modul Rs 19.13.1: Pædagogik og relationsarbejde	66
Modul Rs 19.13.2: Børn og unges læreprocesser	67
Modul Rs 19.13.3: Ledelse af pædagogiske processer	67
Modul Rs 19.13.4: Social inklusion	68
Modul Rs 19.13.5: Børn, unge og familier i udsatte positioner	68
Modul Rs 19.13.6: Nedsat funktionsevne, udvikling og inklusion	68
Modul Rs 19.13.7: Pædagogisk miljøarbejde	69
Modul Rs 19.13.8: Medborgerskab, inklusion og udvikling	70
Modul Rs 19.13.9: Resiliens i et socialpædagogisk perspektiv	70

19.14 MEDIER OG KOMMUNIKATION	71
Modul Rs 19.14.1: Mediekultur	72
Modul Rs 19.14.2: Mediepædagogik og –didaktik	72
Modul Rs 19.14.3: Mediepædagogisk håndværk	73
Modul Rs 19.14.4: Læring og læringsressourcer	73
Modul Rs 19.14.5: Vejledning og organisatoriske læreprocesser	74
Modul Rs 19.14.6: Kultur, fortællinger og genrer	75
19.15 UNGES OG VOKSNES LÆREPROCESSER	75
Modul Rs 19.15.1: Didaktik og læreprocesser	76
Modul Rs 19.15.2: Ungdomsliv, socialisering og identitet	77
Modul Rs 19.15.3: Voksne og livslang læring	77
Modul Rs 19.15.4: Kompetenceudvikling på arbejdspladsen	78
Modul Rs 19.15.5: Realkompetence	78
19.16 SPECIALPÆDAGOGIK	79
Modul Rs 19.16.1: Specialpædagogik i samtiden	80
Modul Rs 19.16.2: Læring, kontakt og trivsel	81
Modul Rs 19.16.3: Gennemgribende udviklingsforstyrrelser	81
Modul Rs 19.16.4: Erhvervet hjerneskade	82
Modul Rs 19.16.5: Generelle indlæringsvanskeligheder	83
Modul Rs 19.16.6: Motoriske vanskeligheder og multihandicap	83
Modul Rs 19.16.7: Sansemæssige vanskeligheder	84
Modul Rs 19.16.8: Komplekse kommunikationsbehov og funktionsnedsættelser	84
Modul Rs 19.16.9: Synsnedsættelse eller blindhed – udredning	85
Modul Rs 19.16.10: Synsnedsættelse eller blindhed – læring, rehabilitering og udvikling	86
Modul Rs 19.16.11: ADL – Aktiviteter i Daglig Levevis. At kunne klare sig i hverdagslivet med synsnedsættelse eller blindhed	87
Modul Rs 19.16.12: O&M – Orientering og Mobility. At kunne færdes i det fysiske miljø med synsnedsættelse eller blindhed	88
Modul Rs 19.16.13: Kommunikationskompetencer – i arbejdet med mennesker med komplekse kommunikationsbehov	89
INDHOLD SOMRÅDE: FAG OG LÆRING	89
19.17 DANSK SOM ANDETSPROG	90
Modul Rs 19.17.1: Tosprogethed og andetsprogstilegnelse	90
Modul Rs 19.17.2: Andetsprogs pædagogik	91
Modul Rs 19.17.3: Intersprogsanalyse og sproglig evaluering	91
Modul Rs 19.17.4: Dansk som andetsprogsvejledning	92
Modul Rs 19.17.5: Modtagedidaktik - sprogudviklende basisundervisning af nye learnere med dansk som andetsprog	92
19.18 UNDERVISNING I LÆSNING OG/ELLER MATEMATIK FOR VOKSNE	93
Modul Rs 19.18.1: Funktionelle matematikfærdigheder og -forståelser hos voksne	94
Modul Rs 19.18.2: Matematikvanskeligheder hos voksne	95
Modul Rs 19.18.3: Teorier om læsning og skrivning samt afdækning af skriftsprogsvanskeligheder	95

Modul Rs 19.18.4: FVU læsning	96
Modul Rs 19.18.5: Ordblindeundervisning for voksne	96
Modul Rs 19.18.6: Læsevejlederens rolle og funktion i ungdomsuddannelserne	97
Modul Rs 19.18.7: Læse- og skriveteknologi	98
19.19 BILLEDKUNST OG ÆSTETIK	98
Modul Rs 19.19.1: Eksperimenterende billedkunst	99
Modul Rs 19.19.2: Billedpædagogik, didaktik og formidling	100
Modul Rs 19.19.3: Børn og unges digitale mediebrug	100
19.20 DRAMA	100
Modul Rs 19.20.1: Teaterteori, dramaturgi og teaterproduktion	101
Modul Rs 19.20.2: Dramapædagogik	102
Modul Rs 19.20.3: Drama/teater og børne-ungdomskultur	102
19.21 IDRÆT	103
Modul Rs 19.21.1: Motorisk udvikling og kropslig læring	104
Modul Rs 19.21.2: Sundhed, krop og bevægelse	104
Modul Rs 19.21.3: Friluftsliv og udemotion	105
Modul Rs 19.21.4: Krop, bevægelse og kommunikation	105
19.22 MATERIEL KULTUR	106
Modul Rs 19.22.1: Design og håndværk	106
Modul Rs 19.22.2: Læreprocesser i praktisk æstetisk virksomhed	107
Modul Rs 19.22.3: Produkt og kultur	107
19.23 MUSIK	108
Modul Rs 19.23.1: Musikdidaktiske færdigheder	108
Modul Rs 19.23.2: Musikpædagogik	109
Modul Rs 19.23.3: Musik og kultur	109
19.24 INNOVATION I UNDERVISNING	110
Modul Rs 19.24.1: Innovation og didaktik	111
Modul Rs 19.24.2: Matematikkens didaktik	112
Modul Rs 19.24.3: Danskfagets didaktik	112
Modul Rs 19.24.4: Naturfagsdidaktik med medier	112
Modul Rs 19.24.5: Didaktik med medier	113
Modul Rs 19.24.6: Udvikling af undervisning af særligt dygtige elever	114
Modul Rs 19.24.7: Læringsmålstyret undervisning	115
Modul Rs 19.24.8: Understøttende undervisning	115
INDHOLDSOMRÅDE: ORGANISATIONSUDVIKLING	116
19.25 PROJEKTLEDELSE OG ORGANISATIONSUDVIKLING	116
Modul Rs 19.25.1: Den udviklende organisation	117
Modul Rs 19.25.2: Projektledelse	117
Modul Rs 19.25.3: Ledelse af forandringsprocesser	118
Modul Rs 19.25.4: Den professionelle konsulentens forankring	118
Modul Rs 19.25.5: Konsulentarbejdets metoder	119
19.26 VEJLEDNING OG SUPERVISION	119

Modul Rs 19.26.1: Vejledningsteori og forandringsprocesser	120
Modul Rs 19.26.2: Vejledningsmetoder og -processer	120
Modul Rs 19.26.3: Kollegial vejledning	121
19.27 LÆRERFAGLIGHED OG SKOLEUDVIKLING	122
Modul Rs 19.27.1: Procesledelse af lære- og udviklingsprocesser	122
Modul Rs 19.27.2: Udviklings- og forandringsprocesser i organisationen	123
Modul Rs 19.27.3: Evaluering og evalueringskompetence	123
20 Bilag 4 Prøveallonge	124
<i>GENERELLE BESTEMMELSER</i>	<i>125</i>
<i>PRØVEFORMER</i>	<i>126</i>
<i>SÆRLIGE FORHOLD</i>	<i>131</i>

1 Indledning

Den pædagogiske diplomuddannelse er en erhvervsrettet videregående uddannelse udbudt efter lov om erhvervsrettet videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne (VfV-loven) og efter bestemmelserne om tilrettelæggelse af deltidsuddannelser i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. Uddannelsen er omfattet af reglerne i ministeriets bekendtgørelse om diplomuddannelser nr. 1008 af 29/06/2016 og prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser nr. 1519 af 16/12/2013.

Uddannelsen hører under det pædagogiske fagområde i bekendtgørelse om diplomuddannelser.

Studieordningen er udarbejdet i fællesskab af de institutioner, som er godkendt af uddannelsesministeriet til udbud af denne uddannelse. Studieordningen finder anvendelse for alle godkendte udbud af uddannelsen, og ændringer i studieordningen kan kun foretages i et samarbejde mellem de udbydende institutioner. Det faglige fællesudvalg for diplomuddannelser på det pædagogiske område forestår på vegne af udbyderne tilretninger i studieordningen.

Følgende uddannelsesinstitutioner er ved denne studieordnings ikrafttræden godkendt til udbud af den pædagogiske diplomuddannelse:

Professionshøjskolen UCC – www.ucc.dk

University College Sjælland – www.uclsj.dk

University College Nordjylland – www.ucn.dk

University College Lillebaelt – www.ucl.dk

VIA University College – www.via.dk

University College Syddanmark - www.uclsyd.dk

Professionshøjskolen Metropol - www.phmetropol.dk

Ved udarbejdelse af den fælles studieordning og væsentlige ændringer heraf tager det faglige fællesudvalg kontakt til aftagerne og øvrige interessenter samt indhenter en udtalelse fra censorformandskabet, jf. eksamensbekendtgørelsen.

Studieordningen og væsentlige ændringer heraf træder i kraft ved et studieårs begyndelse og skal indeholde de fornødne overgangsordninger.

Studieordningen har virkning fra 1. august 2016.

2 Uddannelsens formål

Formålet med den pædagogiske diplomuddannelse er, at kvalificere den uddannede til selvstændigt at varetage pædagogiske funktioner som at planlægge, organisere, udvikle og realisere opgaver inden for undervisning, vejledning, formidling, læring, didaktik og social inklusion samt udvikle egen praksis i relation til erhvervs- og arbejdsmarkedsområdet. Endvidere er formålet, at kvalificere den studerende til selvstændigt at indgå i tværfagligt og tværsektorielt samarbejde i såvel offentlige som private virksomheder, institutioner, forvaltninger m.v.

Formålet ligger inden for fagområdets formål, som fastsat i bekendtgørelse om diplomuddannelser.

3 Uddannelsens varighed

Uddannelsen er normeret til 60 ECTS-point (European Credit Transfer System). Det svarer til en heltidsstuderendes arbejde i 1 år.

ECTS-point er en talmæssig angivelse for den totale arbejdsbelastning, som gennemførelsen af en uddannelse eller et modul er normeret til. I studenterårsværket er indregnet arbejdsbelastningen ved alle former for uddannelsesaktiviteter, der knytter sig til uddannelsen eller modulet, herunder skemalagt undervisning, selvstudium, projektarbejde, udarbejdelse af skriftlige opgaver, øvelser og cases, samt prøver og andre bedømmelser.

4 Uddannelsens titel

Uddannelsen giver den uddannede ret til at anvende betegnelsen: Diplom i Pædagogik (PD). Den engelske betegnelse er: Diploma of Education.

5 Adgangskrav

Adgang til optagelse på den pædagogiske diplomuddannelse eller enkelte moduler herfra er betinget af, at ansøgeren har gennemført en relevant adgangsgivende uddannelse mindst på niveau med en akademiuddannelse eller en relevant videregående voksenuddannelse (VVU) samt, at ansøger har mindst 2 års relevant erhvervserfaring efter gennemført adgangsgivende uddannelse. Institutionen kan optage ansøgere, der ikke har gennemført en relevant adgangsgivende uddannelse som ovenfor nævnt, men som ud fra en konkret vurdering skønnes at have uddannelsesmæssige forudsætninger, der kan sidestilles hermed.

Institutionen optager endvidere ansøgere, der efter individuel kompetencevurdering har realkompetencer, der anerkendes som svarende til adgangsbetingelserne, jf. Lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne.

6 Uddannelsens mål for læringsudbytte, struktur og indhold

Formål

Formålet er at den studerende opnår kompetencer inden for pædagogisk virksomhed til selvstændigt at varetage pædagogiske funktioner som planlægning, organisering, udvikling af opgaver inden for undervisning, vejledning, formidling, læring, didaktik og social inklusion. I tæt samspil med praksis skal den studerende udbygge sine kompetencer til at planlægge, tilrettelægge, gennemføre, evaluere og reflektere over pædagogisk virksomhed og kunne arbejde med udvikling af egen praksis.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at

- håndtere komplekse problemstillinger i pædagogisk praksis
- udvikle pædagogisk praksis på egen hånd og i samarbejde med andre på grundlag af systematiske metoder og pædagogisk videnskab
- indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde om pædagogiske tiltag og løsninger
- udvikle egen praksis inden for rammerne af professionens etik

For at opnå disse kompetencer skal den studerende	
Viden <ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i sammenhænge mellem viden, metode og praksis indenfor den pædagogiske profession og det pågældende pædagogiske fagområde • have indsigt i problemstillinger knyttet til at udvikle pædagogisk praksis med anvendelse af pædagogisk viden og teori, systematiske metoder og professionens etik • have forståelse af sammenhænge, dilemmaer og etiske problemstillinger i relation til pædagogisk praksis 	Færdigheder <ul style="list-style-type: none"> • kunne anvende metoder og pædagogisk teori til at identificere og undersøge praksisnære og teoretiske pædagogiske problemstillinger • kunne vurdere pædagogisk praksis på grundlag af pædagogisk viden og professionens etik • kunne formidle og begrunde tiltag til udvikling af pædagogisk praksis til samarbejdspartnere og brugere

Uddannelsens struktur

Uddannelsen består af obligatoriske moduler, valgfrie moduler herunder fælles valgfrie moduler og retningsspecifikke moduler samt et afgangspjekt, der afslutter uddannelsen.

Den pædagogiske diplomuddannelse består for den enkelte studerende af valgfrie moduler, svarende til 30 ECTS-point.

Pædagogisk diplomuddannelse med uddannelsesretning

For at opnå diplom i én uddannelsesretning skal mindst 20 ECTS-point af de valgfrie moduler bestå af retningsspecifikke moduler og afgangspjektet skal ligge inden for uddannelsesretningens mål.

Moduler svarende til maksimalt 10 ECTS-point kan vælges fra rækken af de fælles valgfrie moduler, fra andre pædagogiske uddannelsesretninger eller fra andre diplomfagområder.

Under de enkelte uddannelsesretninger (jf. kapitel 19) er de retningsspecifikke moduler beskrevet. En uddannelsesretning består af mindst 3 moduler svarende til mindst 20 ECTS-point. Nogle uddannelsesretninger består af flere moduler og der kan vælges frit mellem disse. Der udstedes et diplombevis med retningsangivelse.

Nedenfor er uddannelsens struktur vist i grafisk model. Modulerne kan tages i anden rækkefølge, dog skal afgangspjektet ligge sidst:

Obligatorisk modul Pædagogisk viden og forskning (10 ECTS-point)	Obligatorisk modul Undersøgelse af pædagogisk praksis (5 ECTS-point)	Retningsspecifikt modul (2x5 eller 10 ECTS-point)	Retningsspecifikt modul (2x5 eller 10 ECTS-point)	Valgfrit eller Retningsspecifikt modul (2x5 eller 10 ECTS-point)
Obligatorisk modul Afgangspjekt (15 ECTS-point)				

Pædagogisk diplomuddannelse på tværs af uddannelsesretninger

Vælger den studerende moduler fra forskellige uddannelsesretninger i et mindre omfang end 20 ECTS-point fra en enkelt uddannelsesretning, får den studerende en pædagogisk diplomuddannelse på tværs af uddannelsesretninger, og der udstedes et diplombevis for pædagogisk diplomuddannelse.

Nedenfor er uddannelsens struktur vist i grafisk model. Modulerne kan tages i anden rækkefølge, dog skal afgangsprojektet ligge sidst:

Obligatorisk modul Pædagogisk viden og forskning (10 ECTS-point)	Obligatorisk modul Undersøgelse af pædagogisk praksis (5 ECTS-point)	Valgfrit eller Retningsspecifikt modul (2x5 eller 10 ECTS-point)	Valgfrit eller Retningsspecifikt modul (2x5 eller 10 ECTS-point)	Valgfrit eller Retningsspecifikt modul (2x5 eller 10 ECTS-point)
Obligatorisk modul Afgangprojekt (15 ECTS-point)				

Obligatoriske moduler

De obligatoriske moduler; *Pædagogisk viden og forskning* og *Undersøgelse af pædagogisk praksis* er konstituerende for uddannelsen og fælles for alle pædagogiske diplomuddannelser. De har et omfang på henholdsvis 10 og 5 ECTS-point. Uddannelsens obligatoriske moduler, der er fælles for alle studerende, omfatter altså i alt 15 ECTS-point ud over afgangsprojektet.

For uddybning af læringsmål, indhold og omfang af de obligatoriske moduler henvises til bilag 1.

Fælles valgfrie moduler

Uddannelsen omfatter fælles valgfrie moduler, der for den enkelte studerende kan udgøre i alt 30 ECTS-point i en pædagogisk diplomuddannelse uden retning. De fælles valgfrie moduler har et omfang på 5 og 10 ECTS-point og er valgfrie for alle pædagogiske diplomuddannelser.

For uddybning af læringsmål, indhold og omfang af de fælles valgfrie moduler henvises til bilag 2.

Den studerende kan vælge moduler inden for andre diplomuddannelsers fagområde, dog højst 15 ECTS-point. Institutionen vejleder om valg af disse.

Uddannelsesretninger med tilhørende retningspecifikke moduler

Uddannelsen omfatter 28 uddannelsesretninger, hvoraf den studerende vælger én. Hver uddannelsesretning er sammensat af et antal retningspecifikke moduler, der for den enkelte studerende samlet skal omfatte moduler svarende til mindst 20 og højst 30 ECTS-point.

Den studerende kan vælge moduler uden for uddannelsesretningen i et omfang svarende til højst 10 ECTS-point. Institutionen vejleder om valg af moduler uden for uddannelsesretningen.

Retningspecifikke moduler kan tillige vælges som valgfrie moduler af studerende, der har valgt en pædagogisk diplomuddannelse på tværs af uddannelsesretninger.

For uddybning af læringsmål, indhold og omfang af uddannelsesretningerne henvises til bilag 3.

Afgangsprojekt

Afgangsprojektet afslutter uddannelsen. Forudsætningen for at afslutte afgangprojektet er, at uddannelsens øvrige moduler er bestået. Efter at have bestået afgangprojektet vil den studerende modtage bevis for gennemført pædagogisk diplomuddannelse (PD), og såfremt betingelserne for at bestå en uddannelsesretning er opnået, et bevis for gennemført pædagogisk diplomuddannelse (PD) i den pågældende uddannelsesretning.

7 Afgangsprojektet

Modulet Afgangsprojektet har et omfang svarende til 15 ECTS-point. Modulet afslutter uddannelsen og skal dokumentere, at uddannelsens mål for læringsudbytte er opnået.

Studerende kan udarbejde afgangprojektet alene eller i gruppe på op til tre studerende som går til prøve sammen.

Den studerendes arbejde med afgangprojektet tager udgangspunkt i et emne, som skal formuleres, så det giver mulighed for at udarbejde en problemformulering eller et undersøgelsesspørgsmål, der gør det muligt at undersøge et centralt, afgrænset indhold fra uddannelsesforløbets moduler.

Uddannelsesinstitutionen skal godkende emnet.

Emne

Modulet Afgangsprojektet giver den studerende mulighed for at dokumentere sine kvalifikationer på baggrund af en dybdegående belysning af et fagligt relevant problemområde.

Udvælgelse, indkredsning og afgrænsning af emne og problemområde, samt den dybdegående belysning af problemområdet udgør således den centrale del af den studerendes indsats på modulet.

Dokumentation af viden, færdigheder og kompetencer

Som den afsluttende eksamen på den pædagogiske diplomuddannelse har afgangprojektet til formål at dokumentere hvordan uddannelsesforløbet som helhed har kvalificeret den studerende til indfrielse af målene for uddannelser inden for det pædagogiske fagområde.

Gennem afgangprojektet dokumenterer den studerende sine kvalifikationer i forhold til at danne en syntese af uddannelsens forskelligartede indholdsaspekter ud fra et udviklingsbaseret og professionsorienteret videngrundlag.

Afgangprojektet skal således dokumentere den studerendes kompetence til selvstændigt at varetage pædagogiske funktioner som at planlægge, organisere, udvikle og realisere opgaver inden for områder som undervisning, vejledning, formidling, læring, didaktik og social inklusion samt at udvikle egen praksis. Endvidere skal afgangprojektet dokumentere den studerendes kompetencer til selvstændigt at indgå i tværfagligt og tværsektorielt samarbejde i såvel offentlige som private virksomheder, institutioner, forvaltninger mv.

Forløb med uddannelsesretning

Uddannelsesforløbets sammensætning af moduler danner for en række studerende en uddannelsesretning (fx PD i Specialpædagogik, PD i Vejledning og supervision eller PD i Logopædi).

Studieordningens beskrivelse af uddannelsesretningens læringsudbytte kommer således til at udgøre et vigtigt pejlemærke for den studerendes valg af emne og problemområde. Emnet skal afspejle uddannelsesretningens faglige område og afgangsprojektet skal dokumentere hvordan uddannelsesforløbet som helhed har kvalificeret den studerende til at indfri uddannelsesretningens mål for læringsudbytte.

Forløb på tværs af uddannelsesretninger

For diplomstuderende der har taget moduler på tværs af uddannelsesretninger tages udgangspunkt i den pædagogiske diplomuddannelses mål for læringsudbytte (se afsnit 6.1)

Læringsmål for afgangsprojektet

15 ECTS-point, ekstern prøve

Formål

Afgangsprojektet afslutter den pædagogiske diplomuddannelse. Modulet skal give den studerende mulighed for at anvende de kompetencer, der er opnået gennem uddannelsesforløbet, i en sammenhængende præstation, der dokumenterer at uddannelsens mål for læringsudbytte er opnået.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål</p> <p>Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • håndtere komplekse problemstillinger i pædagogisk praksis • udvikle pædagogisk praksis på egen hånd og i samarbejde med andre på grundlag af systematiske metoder og pædagogisk videnskab • indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde om pædagogiske tiltag og løsninger • udvikle egen praksis inden for rammerne af professionens etik 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i sammenhænge mellem viden, metode og praksis indenfor den pædagogiske profession og det pågældende pædagogiske fagområde • have indsigt i problemstillinger knyttet til at udvikle pædagogisk praksis med anvendelse af pædagogisk viden og teori, systematiske metoder og professionens etik • have forståelse af sammenhænge, dilemmaer og etiske problemstillinger i relation til pædagogisk praksis 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne anvende metoder og pædagogisk teori til at identificere og undersøge praksisnære og teoretiske pædagogiske problemstillinger • kunne vurdere pædagogisk praksis på grundlag af pædagogisk viden og professionens etik • kunne formidle og begrunde tiltag til udvikling af pædagogisk praksis til samarbejdspartnere og brugere

Bedømmelsen af afgangsprojektet er individuel og sker på baggrund af en skriftlig opgave, som gøres til genstand for en mundtlig ekstern prøve. Udarbejdes den skriftlige opgave i en gruppe, skal hver enkelt

deltagers bidrag kunne identificeres. Se nærmere om krav til afgangsprøjetets skriftlige opgave og mundtlige prøve i prøveallongen sidst i studieordningen, bilag 4.

8 Uddannelsens pædagogiske tilrettelæggelse

Undervisnings- og arbejdsformer

Undervisnings- og arbejdsformer fremgår af institutionernes studievejledninger for den pædagogiske diplomuddannelse.

Evaluering

Uddannelsens moduler evalueres i henhold til udbyderinstitutionernes systematik for arbejdet med kvalitetssikring- og udvikling. Evalueringerne indgår i den samlede kvalitetssikring og anvendes til løbende udvikling af uddannelsen. Evalueringer af uddannelsen behandles desuden på møder mellem udbyderne.

9 Prøver og bedømmelse

Hvert modul afsluttes med en prøve med individuel bedømmelse efter 7-trins-skalaen i karakterskalabekendtgørelsen.

Følgende moduler afsluttes med eksterne prøver:

Obligatoriske moduler:

Ob. Modul 1: Pædagogisk viden og forskning

Ob. Afgangsprøjet.

Fælles valgfrie moduler:

Vf. Modul 1: Pædagogisk udviklingsarbejde

Vfp Modul 1: Praktikvejleder til pædagoguddannelsen

Vfp Modul 2: Praktikvejleder til læreruddannelsen

Retningspecifikke moduler:

Rs. Moduler: I uddannelsesretningerne, jf. bilag 3, er det under modulets titel angivet, om modulet afsluttes med en ekstern prøve.

Øvrige moduler afsluttes med en intern prøve, som anført under det enkelte moduls titel, jf. bilag 3.

For prøver og eksamen gælder i øvrigt reglerne i Bekendtgørelse om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser og Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse.

De udbydende institutioner fastsætter i fællesskab en beskrivelse af de enkelte prøveformer, deres omfang og tilrettelæggelse, som den enkelte udbyderinstitution skal lægge til grund for sin prøveafholdelse. Se studieordningens bilag 4. Andre lokale forhold vedrørende prøver fremgår af udbyderinstitutionernes eksamens- og studievejledninger.

10 Merit og realkompetencevurdering

Der kan gives merit for moduler, når den studerende har opnået tilsvarende kvalifikationer ved at bestå uddannelseselementer fra en anden dansk eller udenlandsk videregående uddannelse. Afgørelsen træffes på grundlag af en konkret faglig vurdering af ækvivalensen mellem de berørte uddannelseselementer.

Der kan søges om realkompetencevurdering efter reglerne fastsat i Bekendtgørelse af lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne. På institutionernes hjemmesider findes vejledninger til at få anerkendt realkompetencer i relation til adgangskrav, moduler samt hele uddannelsen.

Klager over institutionens afgørelse om merit og anerkendelse af realkompetencer kan indbringes for Kvalifikationsnævnet.

11 Censorkorps

Den pædagogiske diplomuddannelse benytter det af ministeriet godkendte censorkorps for diplomuddannelser inden for det pædagogiske fagområde.

12 Studievejledning

Institutionen informerer og vejleder den studerende om uddannelsen.

Den skriftlige studievejledning / eksamensvejledning / studiebeskrivelse indeholder relevant information til den studerende om uddannelses- og modulforløbet, herunder læringsmål og adgang til uddannelsen og modulerne samt bestemmelser om prøver og eksamen.

13 Klager og dispensation

Klager over prøver behandles efter reglerne i bekendtgørelse om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser.

Klager over øvrige forhold behandles efter reglerne i bekendtgørelse om diplomuddannelser. Alle klager indgives til institutionen, der herefter træffer afgørelse.

14 Overgangsordninger

Studerende, der har gennemført et eller flere moduler efter reglerne i den tidligere studieordning for uddannelsen, kan, hvis den enkelte institutions forhold tillader det, afslutte uddannelsen efter disse tidligere regler.

Studerende, der har gennemført et eller flere moduler efter den tidligere studieordning, kan afslutte uddannelsen efter reglerne i denne studieordning. Institutionerne udarbejder i forbindelse hermed i fællesskab særlige forløb på mindre end 5 ECTS-point i tilknytning til den enkelte studerendes afgangsprøve, således at det sikres, at det samlede studieforløb for den enkelte studerende udgør i alt mindst 60 ECTS-point.

15 Retsgrundlag

Studieordningens retlige grundlag er fastsat i gældende:

Bekendtgørelse om diplomuddannelser

Bekendtgørelse af lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne

Bekendtgørelse af lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v.

Bekendtgørelse om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser

Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse

Bekendtgørelse om fleksible forløb inden for videregående uddannelser for voksne

Retsgrundlaget kan læses på adressen www.retsinfo.dk

16 Bilag 1 Obligatoriske moduler (Ob)

Modul Ob 1. Pædagogisk viden og forskning

10 ECTS-point, ekstern prøve

Formål

Modulet skal kvalificere den studerende til at identificere og vurdere praktiske og teoretiske vidensformer indenfor den pædagogiske profession. Det skal kvalificere den studerende til at kunne vurdere pædagogisk viden, herunder ny forskning, med henblik på udvikling af pædagogisk praksis.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • undersøge hvordan pædagogik er begrundet i viden og værdier • argumentere for pædagogiske tiltag på et pædagogisk viden- og værdigrundlag • vurdere mulighederne for at gennemføre begrundede pædagogiske tiltag i praksis • reflektere over sin professionelle position og selvforståelse indenfor den pædagogiske virksomhed 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i teorier om viden og pædagogisk videnskab • have forståelse af samspillet mellem samfundsudviklingen og udviklingen af pædagogisk viden og praksis • kunne reflektere over hvilken betydning pædagogisk viden og etik har for den professionelle position 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne analysere og vurdere det videns- og værdimæssige grundlag for pædagogisk praksis • kunne analysere den samfundsmæssige baggrund for at pædagogisk viden efterspørges konkret i tid og sted • kunne håndtere dilemmaer i den pædagogiske praksis knyttet til etik og forholdet mellem viden og praksis

Modul Ob 2. Undersøgelse af pædagogisk praksis

5 ECTS-point, intern prøve

Formål

Modulet skal kvalificere den studerende til at undersøge og dokumentere pædagogisk praksis. Den studerende skal udvikle færdigheder til på et metodologisk reflekteret grundlag at frembringe empiriske data om pædagogisk praksis.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • udvikle et metodisk begrundet design for undersøgelse af pædagogisk praksis

<ul style="list-style-type: none"> • håndtere arbejdsprocesserne i forbindelse med at gennemføre en mindre empirisk undersøgelse	
For at opnå disse kompetencer skal den studerende:	
Viden <ul style="list-style-type: none"> • have viden om muligheder og begrænsninger ved forskellige kvantitative og kvalitative metoder til undersøgelse af pædagogisk praksis • kunne identificere og reflektere over metodiske problemstillinger, der knytter sig til undersøgelser af pædagogisk praksis	Færdigheder <ul style="list-style-type: none"> • kunne begrunde metodevalg i relation til undersøgelse af pædagogisk praksis

17 Bilag 2a Fælles valgfrie moduler inden for uddannelsens faglige område (Vf)

Modul Vf 1: Pædagogisk udviklingsarbejde

10 ECTS-point, ekstern prøve

Formål

Pædagogisk udviklingsarbejde forstås som en målrettet og systematisk proces med at udvikle og forandre praksisformer i arbejdet med pædagogiske opgaver.

Der arbejdes på et videnskabeligt grundlag med analyse og vurdering af udvikling i uddannelse, undervisning og pædagogisk arbejde, således at den studerende bliver i stand til aktivt og kritisk konstruktivt at indgå i alle faser i pædagogisk udviklingsarbejde.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at

- initiere pædagogisk udviklingsarbejde som en målrettet og systematisk proces med henblik på at udvikle og forandre praksisformer i pædagogisk arbejde
- gennemføre empiriske undersøgelser og udviklingsarbejder, knyttet til egen praksis
- kunne indgå kritisk konstruktivt i samarbejdet i alle faser af et pædagogisk udviklingsarbejde

For at opnå disse kompetencer skal den studerende

Viden

- have indsigt i forskellige faser, arbejdsprocesser og handlemuligheder i pædagogisk udviklingsarbejde
- have indsigt i brugen af dokumentation og formidling i forbindelse med udviklingsarbejde
- have viden om forskellige tilgange til evaluering

Færdigheder

- kunne identificere, analysere og vurdere dynamikken i samspillet mellem de enkelte aktører og de forskellige elementer i konkrete pædagogiske udviklingsarbejder
- kunne undersøge og dokumentere praksis med henblik på at kunne analysere og diskutere mål og interesser i det pædagogiske udviklingsarbejde
- kunne anvende analytiske og kritiske tilgange til pædagogisk forskning og udviklingsarbejde

Modul Vf 2: Skriftlig fremstilling og formidling

5 ECTS-point, intern prøve

Formål

Formålet er at give den studerende indsigt i og værktøjer til at udtrykke sig klart og effektivt på skrift i forhold til en given kommunikationssituation.

Gennem teori, analyse og øvelser arbejdes med, hvilke elementer der gør en tekst overbevisende og hensigtsmæssig, samt med de skriveprocesser og værktøjer, der kan understøtte ens egen produktion; fx kommunikationsanalyse, genrekarakteristika, struktureringsredskaber og layout.

Modulet henvender sig således til studerende, der dels ønsker at tilegne sig teoretisk viden om skriftlig fremstilling og dels ønsker praktiske færdigheder i de skriftlige genrer, den studerende møder i sin praksis på studie og i profession. Modulet inddrager deltagernes egne tekster.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at <ul style="list-style-type: none"> • håndtere komplekse kommunikationsopgaver i skriftlig form 	
For at opnå disse kompetencer skal den studerende	
Viden <ul style="list-style-type: none"> • have viden om kommunikations-teori og retorik i forbindelse med skriftlig kommunikation • have indsigt i skriveprocesser og skriftlige værktøjer 	Færdigheder <ul style="list-style-type: none"> • kunne producere målrettet, overbevisende og hensigtsmæssig faglig tekst • kunne vurdere skriftlige genrer i forskellige kommunikationssituationer

Modul Vf 3: Evaluering i organisationer

10 ECTS-point, intern prøve

Formål

Formålet er, at den studerende alene og i samarbejde med andre kan etablere og udvikle eksisterende evalueringskulturer i pædagogisk arbejde i institutioner, i uddannelsessystemet og i det private erhvervsliv.

Modulet henvender sig til studerende, der ønsker at anvende evalueringer som et udviklingsredskab internt i organisationer og rettet mod omverdenen og/eller som et redskab til at kunne dokumentere og legitimere en given aktivitet.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at <ul style="list-style-type: none"> • gennemføre og begrunde beslutninger vedrørende evaluering i organisationer • udvikle evalueringsdesign, og deltage i evalueringsarbejde i praksis med afsæt i viden og forskning inden for feltet • dokumentere evalueringspraksis
For at opnå disse kompetencer skal den studerende

<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om og indsigt i teorier om evaluering i forskellige perspektiver i organisationer • kunne reflektere over og forstå evalueringers betydning for didaktiske overvejelser og rammesætningen af pædagogisk arbejde 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne beskrive, formulere og formidle problemstillinger og handlemuligheder inden for evaluering i organisationer på individ-, organisations- og samfundsniveau • kunne indsamle data samt analysere og vurdere • forskellige evalueringsmodeller i forhold til design af evalueringer, herunder interessenteres betydning i evalueringsprocesser
---	---

Modul Vf 4: Fagdidaktik og evaluering

10 ECTS-point, intern prøve

Formål

Evaluering indgår generelt som en integreret del af den pædagogiske praksis og derfor også i de forskellige undervisningsfag. Fagene har hver deres særlige didaktiske traditioner. Disse skal den studerende have indsigt i for kritisk at kunne vælge de optimale evalueringsformer i tilknytning til undervisningen.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at • samarbejde om evalueringspraksis inden for fag og fagområder • indgå i udviklingsarbejde til udvikling af undervisning, evaluering og evalueringskultur • træffe begrundede beslutninger om evaluering inden for fag og fagområder • indgå i kvalificerede diskussioner om uddannelse, undervisning og læring i praksis på et begrundet og reflekteret grundlag 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have reflekteret viden om faglig evaluering, evalueringsformer, evalueringsparadigmer og fagdidaktik 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne anvende forskellige evalueringsmetoder i fagområderne og fagene • kunne dokumentere, analysere og vurdere evalueringens forskellige praksisformer • kunne anvende analytiske og kritiske

	tilgange til pædagogiske data samt forsknings- og udviklingsarbejder, med det formål at udvikle egen undervisning og evalueringspraksis
--	---

Modul Vf 5: Konfliktforståelse – en kulturkompetence

10 ECTS-point, intern prøve

Formål

Formålet er, at den studerende med afsæt i praksiserfaring og med henblik på professionelle opgaver kan arbejde kontaktskabende med egne og andres konflikter i professionelle sammenhænge.

Modulet henvender sig til studerende, der ønsker at udvikle kompetencer til at håndtere og forstå konflikter i professionelle sammenhænge.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at <ul style="list-style-type: none"> • kunne analysere konflikter i egne professionelle sammenhænge; deres opståen og dynamik • medvirke til at skabe et konflikthåndterende miljø • påtage sig ansvar i forhold til konfliktarbejde i egen og andres professionelle praksis 	
For at opnå disse kompetencer skal den studerende	
Viden <ul style="list-style-type: none"> • kunne forstå konflikters årsager og dynamik set i sammenhæng med menneske- og samfundssyn i en globaliseret verden • have indsigt i kommunikations- og samarbejdsformer i konfliktprocesser 	Færdigheder <ul style="list-style-type: none"> • kunne anvende viden om konflikters årsager og dynamik til at analysere og forstå aktuelle konflikter • Mestre aktiv lytning, anerkendende kommunikation og dialog med respekt for menneskers forskellighed • Have overblik over konfliktmønstre og kan vurdere og begrunde forskellige tilgange til konflikthåndtering

Modul Vf 6: Konflikthåndtering

10 ECTS-point, intern prøve

Formål

Formålet er at den studerende med afsæt i praksiserfaringer og med henblik på professionelle opgaver kan arbejde kontaktskabende med egne og andres konflikter og anvende processer og metoder til håndtering af konflikter.

Modulet henvender sig til studerende, der ønsker at udvikle kompetencer til at håndtere og forstå konflikter i professionelle sammenhænge.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • agere som vejledende og støttende tredje part med henblik på at håndtere konflikter i professionelle sammenhænge i større eller mindre grupper • kunne indgå i samarbejde om konflikthåndterende processer på arbejdspladser med forskellige værdier, normer og traditioner • udvikle samarbejde om konstruktiv konflikthåndtering, der understøtter konfliktkulturen i professionssammenhæng på individ-, gruppe- og organisationsplan 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • forstå konflikters grundlæggende mønstre og begreber; herunder betydningen af værdier, menneskesyn • indsigt i basal konfliktløsning, afklarende samtaler og mægling 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne vurdere og begrunde forskellige metoder i relation til grundlæggende værdier og magtforhold i konflikter • kunne anvende forskellige metoder til konflikthåndtering • kunne mestre kommunikation, der understøtter relationsdannelse og konflikthåndteringsprocesser

Modul Vf 7: Fagdidaktik og klasseledelse

10 ECTS-point, intern prøve

Formål

I arbejdet med klassen som en både social, relationel, kulturel og kommunikativ ramme om undervisning bliver den studerende gennem integration af praksiserfaring og teoretisk indsigt i stand til at arbejde med klasseledelse i et både almen-, fagdidaktisk og udviklingsrettet perspektiv.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål   Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår</p>
---

kompetencer til at

- gennemføre, vurdere og udvikle en pædagogisk praksis, der er kendetegnet ved synlig strukturering, indholdsmæssig klarhed og tydelig klasseledelse
- samarbejde og sparre med kolleger om fagdidaktik og klasseledelse
- håndtere og indgå i kvalificerede diskussioner om uddannelse, undervisning og læring i praksis på et begrundet og reflekteret grundlag

For at opnå disse kompetencer skal den studerende

Viden

- have indsigt i faktorer, der konstituerer undervisning og klasseledelse
- have indsigt i forskellige principper for klasseledelse og erfaringer med implementering af dem
- have indsigt i samspillet mellem roller, positioneringer, kommunikationsformer, fysiske rammer, læremidler og organisationsformer inden for og omkring klassen

Færdigheder

- kunne mestre en undervisningstilrettelæggelse, der tager hensyn til forskellige principper for klasseledelse og didaktiske faktorer, der konstituerer undervisningen
- kunne etablere og begrunde anvendelse af kommunikationsformer i klasserummet, som understøtter opstillede undervisningsmål
- kunne anvende fagdidaktiske begreber til analyse af forskning og handling i pædagogisk praksis med særligt fokus på klasseledelse

Modul Vf 8: Kommunikation

10 ECTS-point, intern prøve

Formål

Formålet er, at den studerende opnår kompetencer til at håndtere kommunikative problemstillinger i praksis samt at reflektere over og forbedre egne kommunikative strategier og handlemuligheder. Modulet henvender sig således til studerende, der ønsker at udvikle den kommunikative praksis i samspillet med borgere og brugere, samarbejdspartnere og kolleger, samt studerende, elever og børn i deres daglige professionelle praksis.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at

- deltage selvstændigt i udvikling af egen professions kommunikative praksis
- udvikle kommunikation og samarbejdsrelationer i og uden for eget fagområde
- forholde sig kritisk reflekterende til egne kommunikative strategier

For at opnå disse kompetencer skal den studerende

<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om kommunikationsteorier og metoder • have indsigt i forskellige kommunikative strategier og handlemuligheder • kunne reflektere over kontekstens og relationens betydning for kommunikation 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne anvende forskellige kommunikationsredskaber, herunder eksempelvis dialog, aktiv lytning og kropssprog • kunne anvende teori og metode i relation til kommunikative problemstillinger i egen praksis • kunne begrunde og udvælge relevante kommunikative strategier og handlemuligheder i egen praksis i relation til udvalgte målgrupper • kunne vurdere kontekstens og relationers betydning for kommunikationen
---	--

Modul Vf 9: Forældresamarbejde i dagtilbud og skole

5 ECTS-point, intern prøve

Formål

Formålet er, at den studerende opnår viden om, samt kompetencer og færdigheder til at udvikle og inddrage forældrene i samarbejde som en integreret del af den pædagogiske praksis. Den pædagogiske praksis med børn og forældre fordrer viden om og udvikling af muligheder for samarbejde i alle institutionstyper.

Modulet henvender sig til studerende, der ønsker at udvikle kompetencer til at indgå i og varetage samarbejde med forældrene i dagtilbud og skole.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål</p> <p>Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • indgå i udviklingsarbejde om professionalisering af forældresamarbejde • facilitere samarbejdsprocesser med forældre med forskellige sproglige, sociale og kulturelle baggrunde, livsmønstre og ønsker 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i forældresamarbejdets betydning for børns udvikling og læring • have viden om interkulturel pædagogik, flersprogethed, kommunikation og samarbejdsteorier 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne tilrettelægge, organisere og indgå i forpligtende forældresamarbejde

18 Bilag 2 b Fælles valgfrie moduler om praktikvejledning inden for uddannelsens faglige område (Vfp)

Modul Vfp1: Praktikvejleder til pædagoguddannelsen

10 ECTS-point, ekstern prøve

Formål

Modulet svarer til den tidligere praktikvejlederuddannelse til pædagoguddannelsen.

Med afsæt i den studerendes egne erfaringer og praktikstedets praksis, arbejdes der på modulet med vejledningsfaglige, læringsteoretiske og voksendidaktiske temaer og problemstillinger, der sætter den studerende i stand til at varetage opgaven som praktikvejleder i den pædagogstuderendes praktikuddannelsesperiode.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at

- tilrettelægge, gennemføre, dokumentere og evaluere vejledningsforløb for pædagogstuderende
- rammesætte en reflekteret, professionel kommunikation med den pædagogstuderende om praktikperiodens faglige kompetencemål og den studerendes læringsmål for perioden
- identificere, analysere og diskutere centrale praktiske og teoretiske problemstillinger af didaktisk karakter i tilknytning til praktikken og dokumentere eget og andres arbejde med praktikvejlederopgaver i praktikuddannelsesperioden
- udvikle og understøtte praktikstedets uddannelseskultur

For at opnå disse kompetencer skal den studerende

Viden

- have indsigt i praktikstedets organisation og tilrettelæggelse af praktikperioden som uddannelseselement i pædagoguddannelsen
- have viden om iagttagelses-, videns- og vurderingsformer, læringsteori og voksendidaktik, herunder deltagerforudsætninger og deltagelsesmuligheder
- have indsigt i vejledningsformer og -metoder, herunder magtdimensionen i vejledningen og etiske udfordringer.

Færdigheder

- kunne tilrettelægge den studerendes praktikuddannelse for praktikperioden med afsæt i praktikstedets værdigrundlag og undersøgelse af egen praksis
- kunne udvikle differentierede læringsmiljøer og fællesskaber med kobling til den studerendes læringsmål
- kunne udøve differentieret vejledning med opmærksomhed på professionel kommunikation og indgå i medbedømmelse af den studerendes arbejde med de faglige

	kompetencemål med kobling til den studerendes dokumentation af praktikforløb
--	--

Modul Vfp2: Praktikvejleder til læreruddannelsen

10 ECTS-point, ekstern prøve

Formål

Modulet svarer til den tidligere praktikvejlederuddannelse for læreruddannelsen.

I tilknytning til praktik og skolens praksis arbejdes der på et videnskabeligt grundlag med vejledningsfaglige, læringsteoretiske og almen- og fagdidaktiske temaer og problemstillinger med det formål, at den studerende tilegner sig kompetencer til at varetage opgaven som vejleder for og bedømmer af lærerstuderende i praktik.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at

- dokumentere, analysere og vurdere eget og andres arbejde med planlægning, undervisning og vejledning
- varetage og udvikle opgaven som vejleder for og bedømmer af lærerstuderende i praktik i samspil med læreruddannelsen

For at opnå disse kompetencer skal den studerende

Viden

- have indsigt i skolens organisatoriske, juridiske, sociale og kulturelle grundlag: Læreplaner, læreplansteori, læreplansudformning, undervisningsplanlægning samt undervisningsteoretiske og didaktiske grundpositioner
- have viden om analoge og digitale dataindsamlings- og databehandlingsmetoder og deres anvendelighed i forhold til dokumentation, analyse og diskussion af vejledning, undervisning og læring
- have indsigt i forskellige former for evaluering af læring, undervisning og feedback-processer samt deres muligheder og begrænsninger

Færdigheder

- kunne planlægge, tilrettelægge, gennemføre, evaluere og udvikle differentierede vejledningsforløb med lærerstuderende
- kunne iagttage og beskrive pædagogisk praksis og vejledning ved anvendelse af en bred variation af dataindsamlings- og databehandlingsmetoder
- kunne evaluere lærerstuderendes læringsudbytte og bruge resultaterne til at udvikle egen vejledning
- kunne vejlede og bedømme lærerstuderende med opmærksomhed på de mange etiske udfordringer, der knytter sig til vejledning og

• have indsigt i vejledningsteori, -etik og -praksis	bedømmelse
--	------------

19 Bilag 3 Uddannelsesretninger og retningspecifikke moduler (Rs)

Uddannelsesretningerne på det pædagogiske fagområde er fordelt i 4 indholdsområder, som er fagligt i familie med hinanden og som omfatter fælles områder for censur.

UDDANNELSESRETNINGERNES 4 INDHOLDSOMRÅDER

Uddannelsesretningerne med tilhørende retningspecifikke moduler er indholdsmæssigt placeret i 4 indholdsområder:

FAGLIG VEJLEDNING

PÆDAGOGIK, PSYKOLOGI OG KOMMUNIKATION

FAG OG LÆRING

ORGANISATIONSUDVIKLING

INDHOLDSOMRÅDE: FAGLIG VEJLEDNING

Indholdsområdet består af følgende pædagogiske uddannelsesretninger:

19.1 Danskvejleder

19.2 Engelskvejleder

19.3 Læsevejledning i grundskolen

19.4 Matematikvejleder

19.5 Naturfagsvejleder

19.6 Børns sprog (sprogvejleder)

19.7 Bevægelsesvejleder

Pædagogisk diplomuddannelse

19.1 DANSKVEJLEDER

Mål for læringsudbytte

Danskvejlederuddannelsen skal kvalificere dansklæreren til at varetage igangsættende, udviklende, vejledende og koordinerende funktioner i forbindelse med skolens undervisning i dansk.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring, faglig indsigt og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- har reflekteret viden om professionsrelaterede didaktiske problemstillinger i danskfaget
- har indsigt i udviklingsprojekter og aktuel forskning inden for danskundervisningen
- har indsigt i teorier og metoder vedrørende kollegiale læreprocesser og vejledning af kolleger
- har indsigt i danskvejlederfunktionens indhold, metoder, etik og særlige udfordringer

Færdigheder

- kan vælge og anvende teorier og metoder til analyse og vurdering af forskelligartede tekster i danskundervisningen
- kan vejlede om danskfaglige læreprocesser, herunder om læringsmålsstyret undervisning i dansk

Kompetencer

- kan formidle viden om danskfagets indhold og didaktik til kolleger, ledelse og forældre, fremme kollegiale læreprocesser og forestå praksisudvikling inden for dansk
- kan vælge og anvende metoder samt kombinere faglig viden med didaktisk viden til identifikation af, refleksion over og vurdering af problemstillinger i praksis
- Kan vejlede om læringsmålsorienteret didaktik og om planlægning, gennemførelse og evaluering af læringsmålstyret undervisning i dansk

For at opnå uddannelsesretningen Danskvejleder skal uddannelsen indeholde fagmodulerne Faglig vejledning i skolen, Dansk sprog og sprogdidaktik samt et af de to litteraturmoduler; modul 3 eller 4.

Faglige moduler

Modul 1: Faglig vejledning i skolen

Modul 2: Dansk sprog og sprogdidaktik

Modul 3: Litteratur og litteraturredidaktik

Modul 4: Børne- og ungdomslitteratur

Modul Rs 19.1.1: Faglig vejledning i skolen

10 ECTS-point, ekstern prøve

Modulet retter sig mod lærere som varetager funktioner som ressourcepersoner, koordinators og faglige vejledere i skolen.

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal kunne forestå koordinering, procesledelse og samarbejde i en kollegial kontekst med henblik på læring, udvikling og evaluering.

Den studerende skal kunne lede og facilitere samtaler og læreprocesser i forskellige kollegiale fora med henblik på udvikling af en læringsorienteret og refleksiv faglig kultur. Vejlederfunktionen ses i denne sammenhæng som ledelse af samarbejdende og samskabende processer.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering har:

Viden

- om praksislæringsteori - herunder institutionskulturens betydning for læreprocesser
- om procesledelse, vejledningsteori og metoder
- om didaktiske kategorier og herunder evalueringsmetoder

Færdigheder

- kan begrunde, rammesætte, lede og evaluere kollegiale udviklingsprocesser
- har færdigheder i brug af forskellige vejledningsmetoder og procesværktøjer
- kan reflektere over iagttagelsespositioner og interaktionsprocesser i samarbejdet

Kompetencer

- kan målsætte, designe og evaluere procesforløb
- kan benytte forskellige tilgange og positioner i forhold til at lede og facilitere læreprocesser
- har kommunikative kompetencer i forhold til at etablere og facilitere et anerkendende og udfordrende læringsrum
- kan reflektere over og håndtere valg og etiske dilemmaer i samarbejdet

Indhold

Teori om praksislæring og institutionskultur.

Procesledelse – positioner, tilgange og design af processer og heri teori og metode om kommunikative tilgange.

Vejledningsteori og –metode.

Evalueringssteori og -metode.

Modul Rs 19.1.2: Dansk sprog og sprogdidaktik

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om sproget som system og sproget i brug
- har indsigt i forskellige teorier om tilegnelse af sproglige kompetencer og om sprogets betydning for børns udvikling og læring
- kan foretage en systematisk sproglig analyse og vurdering af moderne skrift- og talesprog med relevans for undervisning i skolen
- kan vurdere og begrunde didaktiske valg og sprogpædagogiske metoder i undervisningen i dansk sprog og sprogbrug i skolen
- kan udvikle egen praksis inden for modulets område og indgå i dialog med kolleger om udvikling af undervisningen i sprog

Indhold

Sprogbeskrivelse spændende fra hele tekster til sprogets mindste dele ved brug af pragmatik, tekstlingvistik, semantik, syntaks, ordklasselære, morfologi og fonologi.

Sprogets funktioner og betydningspotentiale.

Sprogpædagogiske problemstillinger, metoder og læremidler, herunder særlige forhold, som knytter sig til dansk som andetsprog.

Analyse og vurdering af elevproducerede tekster – mundtlige og skriftlige – herunder lærerens opgave som sproglig vejleder.

Modul Rs 19.1.3: Litteratur og litteraturdydidaktik

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om litteratur og litteraturens egenart som æstetisk artefakt
- har viden om litteraturens historiske foranderlighed og kontekstforankring
- har indsigt i forskellige litteraturteoretiske, -didaktiske og -metodiske tilgange
- har færdighed i analyse og fortolkning af litteratur ud fra bevidst valgte litteraturteoretiske og -metodiske tilgange
- kan udvælge, anvende og begrunde valg af litteratur ud fra forskellige didaktiske kriterier
- kan udvikle egen praksis inden for modulets område og indgå i dialog med kollegaer om udvikling af litteraturundervisningen

Indhold

Litterær analyse og fortolkning af nyere og ældre litteratur ud fra centrale elementer som genre, komposition, fortæller, virkemidler og stil.

Forskellige genrer, perioder og forfattere i dansk og anden nordisk litteratur.

Forskellige litteraturvidenskabelige og -didaktiske metoder og forskningsresultater.

Formulering og diskussion af fagdidaktiske problemstillinger i relation til litteraturens egenart og legitimering, der lægger op til en undersøgende og udviklende litteraturundervisning.

Modul Rs 19.1.4: Børne- og ungdomslitteratur

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om børne- og ungdomslitteraturens litteratur- og kulturhistorie
- har færdighed i analyse og fortolkning af børne- og ungdomslitteratur
- kan reflektere over børnelitteraturens æstetik, forskellige barndomssyn og dannelsesforestillinger i børnelitteratur
- kan udvælge, anvende og begrunde valg af børne- og ungdomslitteratur ud fra forskellige vurderingskriterier og formål fra værklæsning i litteraturundervisningen til børns selvstændige læsning
- kan udvikle egen praksis inden for modulets område og indgå i dialog med kollegaer om udvikling af undervisning i og formidling af børne- og ungdomslitteratur

Indhold

Forskellige børnelitterære tendenser, repræsentative forfatterskaber og genrer, herunder billedbogen som medie.

Børnelitteraturens egenart og relationen mellem børnelitteratur og pædagogik.

Et eksemplarisk udvalg af børne- og ungdomsbøger, der analyseres og perspektiveres litterært, æstetisk, kulturelt og pædagogisk.

Forskningsresultater i relation til det børnelitterære felt og litteraturpædagogik, herunder læsevaner, læselyst, dannelse og formidlingsformer.

Pædagogisk diplomuddannelse**19.2 ENGELSKVEJLEDER****Mål for læringsudbytte**

Engelskvejlederuddannelsen skal kvalificere engelsklærere til at varetage udviklende, rådgivende, koordinerende og styrende funktioner i forbindelse med skolens undervisning i engelsk.

Den studerende skal kunne planlægge, gennemføre og evaluere pædagogisk undervisning og aktiviteter inden for engelskundervisningen med henblik på at kunne vejlede kolleger og ledelse.

For at opnå uddannelsesretningen Engelskvejleder skal alle uddannelsens moduler indgå.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har viden om læringsmålsorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning
- Har viden om og refleksion over professionsrelaterede didaktiske problemstillinger i engelsk
- Kan kombinere faglig viden med didaktisk viden og perspektivere egne praksiserfaringer

Færdigheder

- Kan vejlede kolleger og ledelse vedrørende engelskundervisningens indhold, metoder og materialevalg
- Kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning i engelsk
- Følger med i relevant fagdidaktisk forskning og forsøgsarbejde
- Kan beskrive, formulere og formidle relevante problemstillinger og handlemuligheder inden for engelskundervisning og formidling
- Kan anvende metoder til at identificere engelskfagdidaktiske problemstillinger
- Kan anvende metoder til at analysere, dokumentere, vurdere og evaluere praksis
- Kan perspektivere og udvikle praksis på baggrund af forsknings- og udviklingsarbejde

Kompetencer

- Kan vejlede om læringsmålsorienteret didaktik og om planlægning, gennemførelse og evaluering af læringsmålstyret undervisning i engelsk
- Kan udvikle og vedligeholde en evalueringskultur for engelskfaget på skolen
- Kan igangsætte og stimulere den faglige debat, samt igangsætte udviklingsarbejder med henblik på at forbedre skolens engelskundervisning
- Kan udøve og integrere engelskvejledning i skolens daglige virke og undervisning

Moduler

Modul 1: Faglig vejledning i skolen

Modul 2: Sprogtilegnelse og sprogundervisning

Modul 3: Engelsk som kulturteknik

Modul Rs 19.2.1: Faglig vejledning i skolen

10 ECTS-point, ekstern prøve

Modulet retter sig mod lærere som varetager funktioner som ressourcepersoner, koordinators og faglige vejledere i skolen.

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal kunne forestå koordinering, procesledelse og samarbejde i en kollegial kontekst med henblik på læring, udvikling og evaluering.

Den studerende skal kunne lede og facilitere samtaler og læreprocesser i forskellige kollegiale fora med henblik på udvikling af en læringsorienteret og refleksiv faglig kultur. Vejlederfunktionen ses i denne sammenhæng som ledelse af samarbejdende og samskabende processer.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering har:

Viden

- om praksislæringsteori - herunder institutionskulturens betydning for læreprocesser

- om procesledelse, vejledningsteori og metoder
- om didaktiske kategorier og herunder evalueringsmetoder

Færdigheder

- kan begrunde, rammesætte, lede og evaluere kollegiale udviklingsprocesser
- har færdigheder i brug af forskellige vejledningsmetoder og procesværktøjer
- kan reflektere over iagttagelsespositioner og interaktionsprocesser i samarbejdet

Kompetencer

- kan målsætte, designe og evaluere procesforløb
- kan benytte forskellige tilgange og positioner i forhold til at lede og facilitere læreprocesser
- har kommunikative kompetencer i forhold til at etablere og facilitere et anerkendende og udfordrende læringsrum
- kan reflektere over og håndtere valg og etiske dilemmaer i samarbejdet

Indhold

Teori om praksislæring og institutionskultur.

Procesledelse – positioner, tilgange og design af processer og heri teori og metode om kommunikative tilgange.

Vejledningsteori og -metode.

Evalueringsteori og -metode.

Modul Rs 19.2.2: Sprogtilegnelse og sprogundervisning

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i teorier om og forskning i sprogtilegnelse
- har viden om sammenhængen mellem generel videnskabsteori, sprogsyn, sproglæringsyn og skiftende sprogundervisningsparadigmer
- kan analysere, begrunde og udvikle læringsbetingelser og læringsituationer i engelskundervisningen
- kan anvende elementer fra den forskningsbaserede udvikling inden for fremmedsprogs-tilegnelsesteori til systematisk refleksion og dokumentation i arbejdet med elevcentreret målsætning og evaluering i en tidssvarende engelskundervisning
- kan analysere og vurdere forskellige former for læremidler
- kan analysere og vurdere læseplaner og uddannelsesplanlægning i et samfundsmæssigt perspektiv

Indhold

Sprogvidenskabelig, forskningsbaseret teori om sprogtilegnelse, sprog- og læringsyn samt fremmedsprogsdidaktiske metoder.

Sprogvidenskabelig, forskningsbaseret teori om målfokuseret evaluering og evalueringsmetoder.

Analyse, vurdering og udvikling af formidlingssituationer samt relevant teori om sprogtilegnelsesprocessen.

Lærer- og elevroller i en tidssvarende engelskundervisning.

Elevcentreret, differentieret tilrettelæggelse og evaluering af sproglæring.
Vurdering af læremidler og metode i engelskundervisningen, herunder anvendelse af it og medier.
Udviklingsarbejde og klasserumsforskning i relation til aspekter af folkeskolens engelskundervisning.
Lærings- og kommunikationsstrategier i relation til centrale færdigheder og specifikt i relation til udvalgte formidlingsmæssige sider fx ordtilegnelsesstrategier, læsestrategier, lyttestrategier.

Modul Rs 19.2.3: Engelsk som kulturteknik

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om det engelske sprogs varierede former og funktioner som fremmedsprog, internationalt sprog, Lingua Franca samt første- eller andetsprog i en globaliseret, demokratisk kontekst
- har indsigt i sprog, sprogbrug og sproglig opmærksomhed og kan udtrykke sig nuanceret med valg af passende register og syntaks i forhold til genre og kontekst
- kan monitorere, analysere og vurdere intersprog samt opstille relevante differentierede mål for progression under anvendelse af viden om sprogtilegnelsesstrategier
- kan beskrive, analysere og planlægge tekstarbejde under hensyntagen til litteraturens kultur- og samfundsmæssige aspekter
- har kompetence til at etablere internationalt samarbejde samt til at analysere og diskutere global kommunikation på målsproget

Indhold

Varianter af engelsk anvendt som førstesprog, andetsprog, fremmedsprog, internationalt sprog og Lingua Franca.

Beskrivelse, analyse og vurdering af elevers intersprog.

Naturlig progression i sprogtilegnelsen og anvendelse af tilegnelses- og kommunikationsstrategier.

Beskrivelse, analyse, planlægning og udvikling af litteraturpædagogisk arbejde, herunder litteraturens dannelsesmæssige relevans for arbejdet med kultur- og samfundsforståelse.

Betydningen af internationalt samarbejde og kulturelle møder for interkulturel forståelse samt de hertil knyttede etiske perspektiver i relation til undervisning.

Evaluering af interkulturel kommunikativ kompetence, herunder anvendelse af ”The Common European Frame of Reference for Languages”.

Pædagogisk Diplomuddannelse

19.3. LÆSEVEJLEDNING I GRUNDSKOLEN

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal have kompetencer i læsevejledning, herunder facilitering af kollegiale læreprocesser, og formidling af viden om skriftsprogsudvikling til kolleger, ledelse og forældre. For at opnå uddannelsesretningen Læsevejledning i grundskolen skal alle uddannelsens moduler indgå.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har viden om læringsmålsorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning
- Har indsigt i og forstår teorier og metoder inden for skriftsprogsudvikling, skriftsprogsvanskeligheder, skriftsprogsundervisning i hele skoleforløbet
- Har indsigt i og forstår teorier og metoder vedrørende kollegiale læreprocesser og vejledning af kolleger
- Har indsigt i udviklingsarbejder og aktuel forskning inden for skriftsprogstilegnelse, -udvikling og -undervisning
- Har indsigt i læsevejlederfunktionens indhold, metoder, etik og særlige udfordringer

Færdigheder

- Kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning i skriftsprogsundervisning
- Kan anvende teorier og metoder til analyse og vurdering af problemstillinger inden for skriftsprogsundervisning, skriftsprogsudvikling og skriftsprogsvanskeligheder

Kompetencer

- Kan vejlede om læringsmålsorienteret didaktik og om planlægning, gennemførelse og evaluering af læringsmålstyret undervisning vedrørende skriftsprogsundervisning
- Kan vejlede kolleger og skoleledelse vedrørende skriftsprogsundervisning og at forestå den løbende udvikling af skolens handleplaner og tiltag for skriftsprogsudvikling i dansk og andre fag

Moduler

Modul 1: Skriftsprogstilegnelse og skriftsprogsundervisning 0.-3. klasse

Modul 2: Skriftsprogsudvikling og skriftsprogsundervisning 4.-10. klasse

Modul 3: Skriftsprogsvanskeligheder 0.-10. klasse

Modul Rs 19.3.1: Skriftsprogstilegnelse og skriftsprogsundervisning 0.-3. klasse
10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i teori og metode inden for læseproces, skriftsprogstilegnelse og skriftsprogsundervisning
- har indsigt i teorier om forudsætninger for læsning og kan anvende denne indsigt i kommunikation om elevens skriftsprogsudvikling
- kan formidle og kommunikere viden om læsning og skrivning til pædagoger, lærere, forældre og ledelse
- kan analysere, reflektere over og vurdere problemstillinger inden for skriftsprogstilegnelse og skriftsprogsundervisning i 0.-3. klasse på baggrund af indsigt i læseudvikling

Indhold

Teori og metode inden for forudsætninger for skriftsprogstilegnelse.

Teori og metode inden for afkodning.

Teori og metode inden for læseforståelse og læseforståelsesstrategier i begynderundervisningen i 0.-3. klasse.

Teori og metode inden for skriftsprogstilegnelse og skriftsprogsundervisning i 0.-3. klasse, herunder undervisningsdifferentiering og evalueringsformer.

Dansk sproglære, herunder fonetik, syntaks, semantik og morfologi.

Teori og metode inden for læseproces og læseudvikling.

Teori og metode inden for kommunikation og formidling.

Analyse af læremidler til skriftsprogsundervisning i 0.-3. klasse.

Modul Rs 19.3.2: Skriftsprogsudvikling og skriftsprogsundervisning 4.-10. klasse

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i teori og metode inden for flydende læsning, læseforståelse, skriftsprogsudvikling og skriftsprogsundervisning i 4.-10. klasse
- kan udvælge, begrunde og anvende metoder inden for vejledning vedrørende skriftsprog
- kan analysere, reflektere over og vurdere problemstillinger inden for skriftsprogsundervisning og tilegnelse af flydende læsning samt læseforståelse i dansk og andre fag
- kan observere, analysere og vurdere skriftsprogsundervisning og vejlede ledelse og lærere om handlemuligheder

Indhold

Teori og metode inden for flydende læsning.

Teori og metode inden for læseforståelse og læseforståelsesstrategier.

Teori om skriftsprogsudvikling i 4.-10. klasse.

Teori og metode inden for undervisning i skriftsprog i dansk og læseforståelse i andre fag i 4.-10. klasse, herunder undervisningsdifferentiering og evalueringsformer.

Teori og metode inden for kollegial vejledning og facilitering af kollegiale læreprocesser.

Teori og metode inden for observation af undervisning i dansk og andre fag i 4.-10. klasse.

Analyse og vurdering af forskellige læremidler til skriftsprogsundervisning i 4.-10. klasse.

Tekstlingvistik – herunder teksttyper og tekststruktur.

Modul Rs 19.3.3: Skriftsprogsvanskeligheder 0.-10. klasse

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om skriftsprogsvanskeligheders fremtrædelsesformer
- kan identificere og afdække skriftsprogsvanskeligheder, herunder tidlige tegn
- kan anvende sin viden og sine færdigheder til kollegial vejledning om planlægning og gennemførelse af forebyggende og foregribende undervisning samt om intervention i forhold til skriftsprogsvanskeligheder i den almindelige undervisning

Indhold

Karakteristik af skriftsprogsvanskeligheder (herunder dysleksi) og skriftsprogsvanskeligheders fremtrædelsesformer.

Kollegial vejledning i forbindelse med evaluering af skriftsprogsvanskeligheder og efterfølgende planlægning og gennemførelse af differentieret undervisning.

Forudsigelse og forebyggelse af skriftsprogsvanskeligheder i 0. klasse.

Afdækning og evaluering af skriftsprogsvanskeligheder.

Foregribende skriftsprogundervisning baseret på delkomponenter i ordlæsefærdigheder og sprogforståelse.

Undervisning af elever med skriftsprogsvanskeligheder i den almindelige undervisning, herunder undervisningsdifferentiering

Analyse og vurdering af afdækningsmateriale og læremidler.

It-støtte i den almindelige undervisning – herunder tilpasning til den enkelte elev.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.4. MATEMATIKVEJLEDER

Mål for læringsudbytte

Matematikvejlederuddannelsen skal kvalificere matematiklærere til at varetage udviklende, rådgivende, koordinerende og styrende funktioner i forbindelse med skolens undervisning i matematik.

Den studerende skal kunne planlægge, gennemføre og evaluere pædagogisk undervisning og aktiviteter inden for matematikundervisningen med henblik på at kunne vejlede kolleger og ledelse.

For at opnå uddannelsesretningen Matematikvejleder skal alle uddannelsens moduler indgå.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har viden om læringsmålsorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning
- Har viden om og refleksion over professionsrelaterede didaktiske problemstillinger i matematik
- Kan kombinere faglig viden med didaktisk viden og perspektivere egne praksiserfaringer

Færdigheder

- Kan vejlede kolleger og ledelse vedrørende matematikundervisningens indhold, metoder og materialevalg
- Kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning i matematik
- Kan udvikle praksis på baggrund af fagdidaktisk forskning og udviklingsarbejde
- Kan beskrive, formulere og formidle relevante problemstillinger og handlemuligheder inden for matematikundervisning og formidling
- Kan identificere matematikdidaktiske problemstillinger
- Kan analysere, dokumentere, vurdere og evaluere praksis

Kompetencer

- Kan vejlede om læringsmålsorienteret didaktik og om planlægning, gennemførelse og evaluering af læringsmålstyret undervisning i matematik
- Kan udvikle og vedligeholde en evalueringskultur for matematikfaget på skolen
- Kan igangsætte og stimulere den faglige debat, samt igangsætte udviklingsarbejder

- med henblik på at forbedre skolens matematikundervisning
- Kan udøve og integrere matematikvejledning i skolens daglige virke og undervisning

Moduler

Modul 1: Faglig vejledning i skolen

Modul 2: Teknologi og digitale læremidler i matematikfaget

Modul 3: Elever med særlige behov i matematikundervisningen

Modul Rs 19.4.1: Faglig vejledning i skolen

10 ECTS-point, ekstern prøve

Modulet retter sig mod lærere som varetager funktioner som ressourcepersoner, koordinatore og faglige vejledere i skolen.

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal kunne forestå koordinering, procesledelse og samarbejde i en kollegial kontekst med henblik på læring, udvikling og evaluering.

Den studerende skal kunne lede og facilitere samtaler og læreprocesser i forskellige kollegiale fora med henblik på udvikling af en læringsorienteret og reflektiv faglig kultur. Vejlederfunktionen ses i denne sammenhæng som ledelse af samarbejdende og samskabende processer.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering har:

Viden

- om praksislæringsteori - herunder institutionskulturens betydning for læreprocesser
- om procesledelse, vejledningsteori og metoder
- om didaktiske kategorier og herunder evalueringsmetoder

Færdigheder

- kan begrunde, rammesætte, lede og evaluere kollegiale udviklingsprocesser
- har færdigheder i brug af forskellige vejledningsteknikker og procesværktøjer
- kan reflektere over iagttagelsespositioner og interaktionsprocesser i samarbejdet

Kompetencer

- kan målsætte, designe og evaluere procesforløb
- kan benytte forskellige tilgange og positioner i forhold til at lede og facilitere læreprocesser
- har kommunikative kompetencer i forhold til at etablere og facilitere et anerkendende og udfordrende læringsrum
- kan reflektere over og håndtere valg og etiske dilemmaer i samarbejdet

Indhold

Teori om praksislæring og institutionskultur.

Procesledelse – positioner, tilgange og design af processer og heri teori og metode om kommunikative tilgange.

Vejledningsteori og -metode

Evalueringssteori og -metode.

Modul Rs 19.4.2: Teknologi og digitale læremidler i matematikfaget

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan vurdere teknologier og digitale læremidlers muligheder og begrænsninger i forhold til indhold og metoder i matematikundervisningen
- kan betjene og anvende teknologier og digitale læremidler, herunder dynamisk geometriprogram, CAS og regneark, i en undervisningssammenhæng, samt videreformidling af denne viden til kolleger
- har viden om og kan forholde sig kritisk og konstruktivt til brug af teknologier og digitale læremidler på alle niveauer i folkeskolens matematikundervisning, herunder læremidlets muligheder og begrænsninger i forhold til indhold og arbejdsformer i matematikundervisningen
- kan inspirere og vejlede kolleger og ledelse i forbindelse med integration af forskellige teknologier i matematikundervisningen

Indhold

Analyse, vurdering og anvendelse af et bredt udsnit af relevante teknologier og digitale læremidler til folkeskolens matematikundervisning herunder dynamisk geometriprogram, CAS og regneark.

Didaktiske problemstillinger i forbindelse med brug af teknologier i skolens matematikundervisning. Formulering af relevante problemstillinger, som lægger op til en undersøgende, eksperimenterende elevaktivitet med brug af teknologi.

Den faglige reference udgøres af problemstillinger fra de tre matematiske områder "Tal og algebra", "Geometri" og "Statistik og sandsynlighed" kombineret med matematik i anvendelse.

Modul Rs 19.4.3: Elever med særlige behov i matematikundervisningen

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om og kan kende adfærdsbeskrivelser, definitioner, diagnoser der ligger til grund for en kategorisering af elever som havende særlige behov i matematikundervisningen
- har viden om internationale og nationale forskningsresultater om læring hos og undervisning af elever med særlige behov
- kan kortlægge en elevs opfattelse, holdning, forudsætninger, potentiale og motivation relateret til elevers særlige behov
- kan vejlede om og angive pædagogiske og didaktiske undervisningstiltag til elever med særlige behov i både klasseundervisningen og specialundervisningen
- kan informere og rådgive kolleger, skoleledelse og andre personer der har betydning for udviklingen af undervisningstilbud til elever med særlige behov

Indhold

Teorier om elevers vanskeligheder ved læring af matematik.

Anvendelse af observationer, interview, spørgeskemaer og test til kortlægning af forudsætninger og potentialer hos elever med særlige behov.

Internationale og nationale forskningsresultater om læring hos og undervisning af elever med særlige behov.

Tidlig indsats og inklusion.

Differentierede undervisningsmetoder og relevante hjælpemidler på baggrund af konkrete behov.

Støttemuligheder i og uden for skolen til elever med særlige behov.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.5 NATURFAGSVEJLEDER

Mål for læringsudbytte

Naturfagsvejlederuddannelsen skal kvalificere naturfagslærere til at varetage udviklende, rådgivende, koordinerende og styrende funktioner i forbindelse med skolens undervisning i naturfag.

Den studerende skal kunne planlægge, gennemføre og evaluere pædagogisk udvikling og aktiviteter inden for naturfaglig undervisning med henblik på at kunne vejlede kolleger og ledelse.

For at opnå uddannelsesretningen Naturfagsvejleder skal alle uddannelsens moduler indgå.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering

Viden

- Har viden om læringsmålsorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning
- Har viden om og refleksion over professionsrelaterede didaktiske problemstillinger i naturfagene
- Kan kombinere faglig viden med didaktisk viden og perspektivere egne praksiserfaringer
- Kan vurdere og reflektere over et naturfagligt curriculum

Færdigheder

- Kan vejlede kolleger og ledelse vedrørende naturfagsundervisningens indhold, metoder og materialevalg
- Kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning i naturfag
- Integrerer relevant fagdidaktisk forskning og forsøgsarbejde
- Kan beskrive, formulere og formidle relevante problemstillinger og handlemuligheder inden for naturfaglig undervisning og formidling
- Kan anvende metoder til at identificere naturfagsdidaktiske problemstillinger
- Kan anvende metoder til at analysere, dokumentere, vurdere og evaluere praksis
- Kan perspektivere og udvikle praksis på baggrund af forsknings- og udviklingsarbejde

Kompetencer

- Kan vejlede om læringsmålsorienteret didaktik og om planlægning, gennemførelse og evaluering af læringsmålstyret undervisning i naturfag
- Kan udvikle og vedligeholde en evalueringskultur med afsæt i naturfagsrelevante problemstillinger for udvikling af naturfag i egen skole
- Kan igangsætte og stimulere den faglige debat, samt igangsætte udviklingsarbejder med henblik på at forbedre skolens naturfagsundervisning

- Kan udøve og integrere naturfagsvejledning i skolens daglige virke og undervisning i tilknytning til den enkelte skole.

Moduler

Modul 1: Faglig vejledning i skolen

Modul 2: Skolens naturfaglige kultur

Modul 3: Naturfagernes sammenhæng og indhold

Modul Rs 19.5.1: Faglig vejledning i skolen

10 ECTS-point, ekstern prøve

Modulet retter sig mod lærere som varetager funktioner som ressourcepersoner, koordinatore og faglige vejledere i skolen.

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal kunne forestå koordinering, procesledelse og samarbejde i en kollegial kontekst med henblik på læring, udvikling og evaluering.

Den studerende skal kunne lede og facilitere samtaler og læreprocesser i forskellige kollegiale fora med henblik på udvikling af en læringsorienteret og refleksiv faglig kultur. Vejlederfunktionen ses i denne sammenhæng som ledelse af samarbejdende og samskabende processer.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering har:

Viden

- om praksislæringsteori - herunder institutionskulturens betydning for læreprocesser
- om procesledelse, vejledningsteori og metoder
- om didaktiske kategorier og herunder evalueringsmetoder

Færdigheder

- kan begrunde, rammesætte, lede og evaluere kollegiale udviklingsprocesser
- har færdigheder i brug af forskellige vejledningsmetoder og procesværktøjer
- kan reflektere over iagttagelsespositioner og interaktionsprocesser i samarbejdet

Kompetencer

- kan målsætte, designe og evaluere procesforløb
- kan benytte forskellige tilgange og positioner i forhold til at lede og facilitere læreprocesser
- har kommunikative kompetencer i forhold til at etablere og facilitere et anerkendende og udfordrende læringsrum
- kan reflektere over og håndtere valg og etiske dilemmaer i samarbejdet

Indhold

Teori om praksislæring og institutionskultur.

Procesledelse; positioner, tilgange og design af processer og heri teori og metode om kommunikative tilgange.

Vejledningsteori og -metode.

Evalueringssteori og -metode.

Modul Rs 19.5.2: Skolens naturfaglige kultur

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan beskrive, analysere, vurdere og gennemføre udvikling af skolens naturfaglige kultur
- har viden om fagdidaktisk forskning med henblik på at kunne lede udviklingsarbejde i professionsssammenhænge inden for naturfagene
- har indsigt i undervisningsfaglighed/PCK i det naturfaglige lærerkollegium som udgangspunkt for udviklingsarbejde i naturfagene
- kan anvende relevante teorier og metoder i forbindelse med evaluering af undervisningspraksis i naturfagene
- kan vejlede om pædagogiske og didaktiske tiltag i naturfagsundervisningen

Indhold

Skolens naturfaglige kultur.

Naturfagsdidaktisk forskning og skoleudvikling.

Naturfagenes begrundelse i grundskolen.

Vurdering af læremidler og metode i naturfagsundervisningen, herunder anvendelse af it og medier.

Evaluering af naturfagsundervisning som grundlag for professionsudvikling.

Vejledning af kolleger og ledelse om pædagogiske tiltag i naturfagsundervisningen.

Modul Rs 19.5.3: Naturfagenes sammenhæng og indhold

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan begrunde sammenhængen i det faglige indhold i naturfagene gennem udvikling af skolens lokale læseplan
- kan vurdere og perspektivere progression og differentiering i relation til praksis i naturfagene
- kan analysere og vurdere begrundelser for det praktiske og eksperimenterende arbejde i naturfagene
- kan formidle viden om børns og elevers udvikling af tænkning, sprog og begreber på det naturfaglige område
- kan benytte kognitive taksonomier, som baggrund for vurdering af kompleksiteten i undervisning og formidling i naturfagene
- kan analysere og vurdere faglige begreber, modeller, repræsentationer og perspektiver samt overordnede tværfaglige praksissammenhænge i naturfagene
- kan på et fagdidaktisk grundlag inspirere og vejlede kolleger og ledelse i forbindelse med naturfagenes sammenhæng og indhold

Indhold

Sammenhæng, progression og kontinuitet i læseplaner.

Differentiering og rummelighed i tilgange til naturfagene.

Naturlig progression i undervisningen i naturfagene i grundskolen.

Naturfagernes kendetegn, arbejdsmetoder og tankegange.
Praktisk og eksperimenterende arbejde og formidling i naturfagene.
Vejledning af kolleger og ledelse i en overordnet strategi for sammenhæng i naturfagene.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.6 BØRNS SPROG

Mål for læringsudbytte

Den studerende opnår kompetence i at undersøge, analysere, kvalificere og videreudvikle sprogpædagogikken i daginstitutioner eller andre pædagogiske kontekster, hvor man arbejder med børns sprog.

Den studerende opnår kompetencer til at samarbejde med og vejlede kollegaer, forældre eller andre samarbejdspartnere i forhold til børns sprog.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har indsigt i centrale teorier og forskningsviden vedrørende børns sprogtilegnelse, sproglige og kommunikative udvikling samt sprogpædagogik og vurdering af børns sprogudvikling
- Har indsigt i metoder til at undersøge, analysere og kvalificere sprogpædagogisk arbejde
- har viden om teorier om læring og vejledning

Færdigheder

- har færdigheder i at anvende teorier og metoder til analyse og vurdering af problemstillinger inden for pædagogisk arbejde med børns sprog

Kompetencer

- kan medvirke til konkret udvikling af sprogpædagogikken
- kan iværksætte relevante, målrettede sprogindsatser/sprogstøttende tiltag i forhold til en udvalgt problemstilling
- kan formidle og programsætte sprogpædagogiske udviklingsperspektiver i forskellige samarbejdsrelationer
- kan varetage og reflektere over rollen som sprogvejleder

Moduler

Modul 1: Børns sprogtilegnelse

Modul 2: Sprogpædagogik og sprogindsatser

Modul 3: Evaluering, samarbejde og vejledning i forhold til børns sprog

Modul Rs 19.6.1: Børns sprogtilegnelse

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om centrale teorier om sprogtilegnelse

- har viden om sprogets opbygning, elementer og funktioner
- har viden om forudsætninger for tilegnelse af sprog samt om faktorer, der påvirker sprogtilegnelsen
- har indsigt i børns sproglige og kommunikative udvikling – herunder typisk og atypisk sprogudvikling
- kan anvende teoretisk og forskningsbaseret viden om børns sprog og sprogtilegnelse i forhold til at beskrive og vurdere børns sprog og at kunne identificere og beskrive eventuelle behov for indsats eller praksisudvikling

Indhold

Teorier, begreber og viden om;

Sprogtilegnelse og barnets kommunikative udvikling samt teoriernes videnskabs-teoretiske forankring.

Sprogets opbygning, herunder sprogets form, indhold og funktion.

Væsentlige forudsætninger for sprogtilegnelse, fx sociale, kognitive og biologiske forudsætninger.

Typisk og atypisk sprogudvikling samt indikatorer for sprogvanskeligheder.

Danske børns sproglige milepæle.

Tosprogede børns sprogtilegnelse og særlige forudsætninger for sprogtilegnelse.

Vurderingskriterier i relevante sprogvurderingsmaterialer og tests.

Sproglige forudsætninger for læsning.

Modul Rs 19.6.2: Sprogpædagogik og sprogindsatser

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i børns læring og udvikling i relation til sprogtilegnelse og sprogpædagogik
- har viden om hvordan forskellige sprogstøttende metoder, aktiviteter og indsatser kan anvendes, differentieres og implementeres i det sprogpædagogiske arbejde
- kan begrunde og planlægge relevante, målrettede sprogstøttende tiltag i forhold til en udvalgt målgruppe
- kan facilitere gode, inkluderende sprog miljøer og dialogformer, der understøtter og stimulerer børns sprogtilegnelse samt inddrager forældre i sprogstøtten

Indhold

Teorier, begreber og viden om;

Sprogets udvikling i relation til barnets kommunikative, sociale og relationelle udvikling og identitetsudvikling.

Teorier om børns læring, og udvikling, herunder legens og relationens betydning for læring.

Didaktiske teorier og modeller.

Sprogstøttende metoder og aktiviteter, herunder kendskab til sprogstimulering i forhold til særlige sprogprofiler.

Inklusion og differentiering af sprogindsatsen.

Sprogpædagogikken integreret i dagligdagen, fx læreplansarbejdet.

Tidlig skriftsprogtilegnelse og literacy.

Modul Rs 19.6.3: Evaluering, samarbejde og vejledning i forhold til børns sprog

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har kendskab til og kan anvende og begrunde valg af forskellige kvalitative og kvantitative metoder til at beskrive og vurdere børns sprog og pædagogisk praksis
- kan reflektere over hvordan forskellige dokumentations- og evalueringsmetoder kan supplere hinanden og udvikle den sprogpædagogiske praksis
- har indsigt i og forståelse for forskellige metodologiske og videnskabsteoretiske positioner og paradigmer for dokumentation og evaluering, der har betydning for synet på børns sproglige udvikling og pædagogisk praksis
- har forståelse for voksnes læreprocesser og sprogvejlederens rolle i forhold til at vejlede kollegaer eller forældre om børns sprog
- kan facilitere gode kollegiale, tværfaglige eller forældrerettede samarbejdsformer og processer og kan begrunde hvordan dokumentation og evaluering udvælges og inddrages

Indhold

Teorier, begreber og viden om;

Dokumentation og evaluering samt metoder hertil, fx observationer, praksisfortællinger, tests.

Metodiske og videnskabsteoretiske synsvinkler i forhold til dokumentation og evaluering af børns sprog og af pædagogisk praksis.

Kvalitative og kvantitative metoder og metodetriangulering i forhold til beskrivelse, vurdering og evaluering af børns sprog, herunder tosprogede børns sprogudvikling – og af pædagogisk praksis.

Voksenlæring og forandringsprocesser.

Vejledning og kommunikation, herunder etik i vejledning.

Samarbejde med og inddragelse af forældre, herunder forældre til børn med tosproget baggrund.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.7 BEVÆGELSESVejleder

Mål for læringsudbytte

Bevægelsesvejlederuddannelsen skal kvalificere til at udvikle, rådgive, koordinere og lede arbejdet med skolens implementering af bevægelse i hverdagen. Den studerende skal kunne planlægge, gennemføre og evaluere undervisning og daglige bevægelsesaktiviteter med henblik på at kunne inspirere og vejlede kolleger, ledelse og øvrige samarbejdspartnere. For at opnå uddannelsesretningen Bevægelsesvejleder skal alle uddannelsens moduler indgå.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har viden om læringsmålsorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning
- Har viden om den institutionelle, historiske og kulturelle betydning af idræt og bevægelse i en samfundsmæssig kontekst
- Har viden om sammenhænge mellem fysisk aktivitet og læring, sundhed, inklusion samt motivation

- Har viden om kommunikation, procesledelse, vejledningsteori og metoder

Færdigheder

- Kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning i bevægelse
- Kan vejlede kolleger i at anvende bevægelse til at fremme læring, sundhed, inklusion, trivsel og motivation hos børn, unge og voksne
- Kan kombinere faglig viden med pædagogisk og didaktisk viden og i forhold hertil perspektivere praksiserfaringer
- Kan beskrive, analysere og vurdere læringsituationer og formidle relevante handlemuligheder relateret til bevægelse

Kompetencer

- Kan udvikle og implementere en kultur hvor bevægelse tænkes sammen med skolens rammer, mål, undervisning og daglige virke
- Kan igangsætte og stimulere den faglige debat, samt igangsætte udviklingsarbejder med henblik på at forbedre skolens bevægelseskultur
- Kan udøve, integrere og samarbejde om vejledning inden for inddragelse af bevægelse i skolens daglige virke og undervisning

Moduler

Modul 1: Faglig vejledning i skolen

Modul 2: Bevægelse og læring

Modul 3: Bevægelse, trivsel og sundhed

Modul Rs 19.7.1: Faglig vejledning i skolen

10 ECTS-point, ekstern prøve

Modulet retter sig mod lærere som varetager funktioner som ressourcepersoner, koordinatore og faglige vejledere i skolen.

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal kunne forestå koordinering, procesledelse og samarbejde i en kollegial kontekst med henblik på læring, udvikling og evaluering.

Den studerende skal kunne lede og facilitere samtaler og læreprocesser i forskellige kollegiale fora med henblik på udvikling af en læringsorienteret og refleksiv faglig kultur. Vejlederfunktionen ses i denne sammenhæng som ledelse af samarbejdende og samskabende processer.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering har:

Viden

- om praksislæringsteori - herunder institutionskulturens betydning for læreprocesser
- om procesledelse, vejledningsteori og metoder
- om didaktiske kategorier og herunder evalueringsmetoder

Færdigheder

- kan begrunde, rammesætte, lede og evaluere kollegiale udviklingsprocesser
- har færdigheder i brug af forskellige vejledningsmetoder og procesværktøjer

- kan reflektere over iagttagelsespositioner og interaktionsprocesser i samarbejdet

Kompetencer

- kan målsætte, designe og evaluere procesforløb
- kan benytte forskellige tilgange og positioner i forhold til at lede og facilitere læreprocesser
- har kommunikative kompetencer i forhold til at etablere og facilitere et anerkendende og udfordrende læringsrum
- kan reflektere over og håndtere valg og etiske dilemmaer i samarbejdet

Indhold

Teori om praksislæring og institutionskultur.

Procesledelse – positioner, tilgange og design af processer og heri teori og metode om kommunikative tilgange.

Vejledningsteori og -metode.

Evalueringssteori og -metode.

Modul Rs 19.7.2: Bevægelse og læring

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om betydningen af fysisk aktivitets sammenhæng med læring og motivation
- har viden om bevægelse, idræt, læring og pædagogik i en samfundsmæssig og institutionel kontekst
- kan kombinere faglig viden om bevægelse med pædagogisk og didaktisk viden i en inkluderende praksis
- kan beskrive, analysere og vurdere læringssituationer og formidle relevante handlemuligheder relateret til bevægelse
- kan udvikle og implementere en kultur hvor bevægelse samtænkes med skolens rammer, mål, undervisning og daglige virke

Indhold

Teori om fysisk aktivitets indvirkning på læring og motivation.

Teori om pædagogisk og didaktisk design med udgangspunkt i bevægelse og bevægelseskvaliteter.

Bevægelse og læring i kulturelle og institutionelle sammenhænge.

Visioner, mål, rum og rammer i bevægelses- og læringsperspektiv.

Metoder og modeller til implementering af inkluderende arbejde med bevægelse og læring i skolen.

Modul Rs 19.7.3: Bevægelse, trivsel og sundhed

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om skolens betydning for trivsel og sundhed i et samfundsmæssigt perspektiv

- har viden om betydningen af fysisk aktivitet i sammenhæng med sundhed og trivsel i inkluderende læringsmiljøer
- kan kombinere sundhedsfaglig viden med pædagogisk og didaktisk viden og perspektivere praksiserfaringer
- kan beskrive, analysere, vurdere og formidle relevante problemstillinger og handlemuligheder inden for sundhed, trivsel og bevægelse
- kan udvikle og implementere en kultur hvor bevægelse, trivsel og sundhed er en integreret del af skolens virke

Indhold

Teori om pædagogisk arbejde med bevægelse, sundhed, trivsel og inkluderende læringsmiljøer.

Teori om fysisk aktivitets indvirkning på sundhed og trivsel.

Sundhed, bevægelse og trivsel i kulturelle og institutionelle sammenhænge.

Visioner, mål, rum og rammer i sundheds-, bevægelses- og trivselsperspektiv.

Sammenhængen mellem nationale, lokale og skolens egne mål for sundhed, bevægelse og trivsel.

Metoder og modeller til implementering af arbejdet med sundhed, bevægelse og trivsel i skolen.

INDHOLDSOMRÅDE: PÆDAGOGIK, PSYKOLOGI OG KOMMUNIKATION

Indholdsområdet består af følgende pædagogiske uddannelsesretninger:

19.8 Almen pædagogik

19.9 Psykologi

19.10 Interkulturel pædagogik

19.11 Frie Skolers tradition og pædagogik

19.12 Logopædi

19.13 Pædagogisk og socialpædagogisk arbejde

19.14 Medier og kommunikation

19.15 Unge og voksnes læreprocesser

19.16 Specialpædagogik

Pædagogisk diplomuddannelse

19.8 ALMEN PÆDAGOGIK

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal opnå kompetencer inden for pædagogisk virksomhed i offentlige og private institutioner, hvor uddannelse, undervisning og læring er opgaven og praksis. I tæt samspil med praksis, skal den studerende øge og udvikle sin kompetence til at deltage i og lede uddannelsesplanlægning, undervisning og arbejde med praktisk pædagogisk udvikling, på grundlag af en grundig almen pædagogisk viden og forståelse. Endvidere skal den studerende øge og udvikle sin kompetence til at formidle viden og indsigt i uddannelse, undervisning og læring, samt deltage i fagligt funderede drøftelser omkring disse, både i forhold til professionelle som til en større offentlighed.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har indsigt i pædagogisk virksomhed i relation til almenpædagogiske og didaktiske overvejelser
- Kan reflektere over grundlæggende værdier, fremtidsforventninger og ønskede mål

Færdigheder

- Kan tilrettelægge, gennemføre og evaluere læreprocesser, herunder læringsmålstyrede processer
- Kan udvikle og arbejde med praktisk pædagogisk udvikling inden for fagområdet
- Kan analysere almene pædagogiske problemstillinger og begrunde valg af løsningsforslag
- Kan anvende analytiske og kritiske tilgange til almen pædagogisk forskning og professionsviden

Kompetencer

- Kan tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogisk praksis der tilgodeser deltagernes alsidige udvikling, trivsel og læring
- Kan håndtere og indgå i, kvalificerede diskussioner omkring uddannelse, undervisning og læring i praksis, på et begrundet og reflekteret grundlag

Moduler

Modul 1: Socialisering, læring og undervisning

Modul 2: Pædagogik og filosofi

Modul 3: Didaktik

Modul 4: Pædagogfaglighed og læreprocesser

Modul 5: Pædagogkompetencer og dansk

Modul 6: Pædagogkompetencer og grundlæggende matematik

Modul 7: Udeskole didaktik

Modul Rs 19.8.1: Socialisering, læring og undervisning

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i forholdet mellem moderne socialisationsvilkår og betingelserne for undervisning og læring
- kan analysere og vurdere kompleksitetsforskellen mellem undervisningens intentionalitet og de lærendes autonomi
- kan anvende og formidle viden om undervisning
- kan demonstrere hvordan der indgribende og udefra kan frembringes intenderede indre forandringer hos de lærende

Indhold

Teorier om socialisation i det moderne samfund.

Teorier om læring og læreprocesser.

Teorier om kommunikation og undervisning.

Undervisningens etik og funktionalitet.

Modul Rs 19.8.2: Pædagogik og filosofi

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om pædagogiske teoridannelser
- kan reflektere over pædagogisk praksis
- kan begrunde og forklare visionære udviklingsstrategier for samfundets institutionaliserede praksis i skoler, uddannelsesinstitutioner og dagtilbud for børn og unge

Indhold

Den demokratiske skole/institution.

Pædagogiske teorier i filosofisk belysning.

Pædagogik og filosofi.

Kommunikationsteorier og formidlingsformer.

Opdragelse, uddannelse og læring i livslangt perspektiv.

Modul Rs 19.8.3: Didaktik

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i didaktiske problemstillinger, der knytter sig til en læseplan. et fag eller fagområde
- har indsigt i almen didaktiske og fagdidaktiske forståelser og metoder
- kan anvende didaktiske og fagdidaktiske forståelser og metoder til belysning af fagområdets muligheder og problematikker
- kan udvikle kriterier for at realisere vellykket undervisning

Indhold

Praktiske og teoretiske problemstillinger inden for almen didaktik og fagdidaktik.

Kriterier for indholdsudvælgelse.

Læseplansteori.

Analyse af dannelsesindhold.

Modul Rs 19.8.4: Pædagogfaglighed og læreprocesser

10 ECTS-point, ekstern prøve

Formål

Modulets formål er at bidrage til at udvikle pædagogers faglige kompetencer gennem indsigt i og viden om dannelse, læring og didaktik, således at de på kvalificeret vis kan indgå i et tværfagligt samarbejde til gavn for børn og unges trivsel og udbytte af undervisningen.

Læringsmål

Den studerende

- har viden om læring, didaktik og dannelse

- kan anvende læringsteoretisk viden som grundlag for at planlægge, udføre, facilitere, dokumentere og evaluere læreprocesser, der tilgodeser barnet/den unges alsidige udvikling, læring og dannelse
- kan bidrage til udvikling af fælles mål for og i samarbejdet mellem lærere og pædagoger
- kan vurdere og fagligt begrunde, hvordan man kan anvende og udvikle pædagogfaglighed i den tværprofessionelle praksis

Indhold

Didaktisk teori.

Læringsteori.

Dannelsesteori.

Pædagog- og lærerfaglighed.

Tværfaglighed, forudsætninger for samarbejde.

Evalueringsteori og – metoder.

Modul Rs 19.8.5: Pædagogkompetencer og dansk

10 ECTS-point, intern prøve

Formål

Formålet er, at den studerende skal øge sin faglige viden om børn og unges tilegnelse af det talte, det læste og det skrevne sprog ved skolestart og gennem hele skoleforløbet, herunder undervisningsrelateret lektiehjælp i dansk. Den studerende skal styrke sine personlige og faglige kompetencer på tværs af professioner.

Læringsmål

Den studerende

- har viden om læreprocesser, der stimulerer børn og unges tilegnelse af sprog og danskfaglige nysgerrighed
- har viden om betydningen af børns og unges sproglige udvikling i forhold til udvikling af færdigheder inden for læsning og skrivning
- har viden om gældende mål for danskfaget i skolen
- kan reflektere over praksis og anvendelse af læringsteorier og metoder på et videnskabsteoretisk grundlag
- kan styrke barnets/den unges lyst til at bruge sproget personligt og alsidigt i samspil med andre
- kan facilitere sprogmiljøer og dialogformer, der stimulerer børns og unges sproglige nysgerrighed
- kan styrke barnets/den unges læring i forbindelse med det talte og det skrevne sprog
- kan etablere differentierede læse- og skriveoplevelser, der udfordrer og stimulerer barnets/den unges udvikling
- kan formidle og indgå i tværfaglige drøftelser om læringsmæssige og didaktiske problemstillinger og løsningsmodeller

Indhold

Grundlæggende sprog- og ordforrådstilegnelse.

Kommunikative strategier og færdigheder hos børn og unge.

Opmærksomhed på sprogets anvendelse såvel skriftligt som mundtligt.

Sprog som kulturbærer, systematisering af verden og kilde til egen erkendelse.

Fonologiske, semantiske og pragmatiske udfordringer.
Legens kulturtilegnelsesmæssige betydning.
Legens kommunikative betydning.
Forskellige læse- og skrivestrategier.

Modul Rs 19.8.6: Pædagogkompetencer og grundlæggende matematik
10 ECTS-point, intern prøve

Formål

Formålet er, at den studerende tilegner sig faglige kompetencer om børn og unges læring i matematik gennem hele skoleforløbet med specielt fokus på skolestart, herunder undervisningsrelateret lektiehjælp i matematik. Formålet er desuden at styrke den studerendes faglige kompetencer på tværs af professioner.

Læringsmål

Den studerende

- har viden om læreprocesser, som fører til matematisk begrebsdannelse blandt andet med anvendelse af eksperimenterende arbejdsformer
- har viden om de gældende mål for faget
- har viden om evalueringsmetoder i matematik – såvel summative som formative
- skal kunne reflektere over praksis og anvende læringsteorier og metoder på et videnskabsteoretisk grundlag
- kan iværksætte såvel træningsbaserede og forståelsesbaserede aktiviteter i matematik
- kan mestre anvendelse af hjælpemidler som hensigtsmæssigt illustrerer matematiske begreber
- kan håndtere en faglig fremadskridende dialog, som leder mod matematisk begrebsdannelse
- kan håndtere en matematisk samtale herunder hverdagssprogets relation til fagsproget afpasset i forhold til barnet/den unge
- kan håndtere barnets/den unges misopfattelser specielt inden for stofområdet tal og størrelser herunder kunne identificere disse misopfattelser samt anvende dem i forbindelse med børn og unges læreprocesser
- kan formidle og indgår i tværfaglige drøftelser om læringsmæssige og didaktiske problemstillinger og løsningsmodeller
- har kompetencer, der gør det muligt, at understøtte børn og unges læreprocesser

Indhold

Begreber og begrebsdannelse i matematik.

Grundlæggende talforståelse.

Sprogets betydning for læring i matematik.

Målformulering, planlægning og evaluering af læreprocesser i matematik.

Modul Rs 19.8.7: Udeskole didaktik
10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om pædagogisk og didaktisk teori i relation til læring og undervisning uden for klasselokalet
- kan udvikle og arbejde med praktisk pædagogisk udvikling inden for udeskole
- kan anvende analytiske og kritiske tilgange til forskning og udviklingsarbejde i relation til udeskole og udeundervisning
- kan indgå i samarbejde med henblik på at skabe netværk og koblinger mellem skole, institution og lokalsamfund
- kan håndtere og indgå i at udvikle, planlægge, gennemføre og evaluere forløb med udeskole på et begrundet og reflekteret grundlag
- kan indgå i tværfagligt samarbejde mellem lærerkolleger og pædagoger med henblik på at inspirere til og styrke udeundervisning

Indhold

Teorier om læring, viden og læreprocesser der knytter sig til udeskole og udeundervisning.

Organisering og analyse af udeskolepraksis.

Forskning og udviklingsarbejder inden for udeskole.

Det tværfaglige samarbejde relateret til udeskole.

Undervisningsforløb der kvalificerer deltagerens egen udeundervisning.

Projektarbejde med egen praksis.

Der indgår en obligatorisk studietur med overnatning i diplommodulet samt besøg på eller af skoler med udeskolepraksis

Pædagogisk diplomuddannelse

19.9 PSYKOLOGI

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal kunne håndtere psykologiske problemstillinger i sit professionelle virke.

Den studerende skal være i stand til at kunne behandle spørgsmål og problemer ud fra en videnskabelig, pædagogisk-psykologisk synsvinkel.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har viden om psykologi i pædagogisk sammenhæng
- Kan reflektere over anvendelsen af psykologien i relation til udviklings- og læreprocesser

Færdigheder

- Kan anvende psykologisk viden i læringsmiljøer og udviklingsammenhænge
- Mestrer relevante grundlæggende metoder i psykologien som grundlag for at styrke udviklings- og læreprocesser

Kompetencer

- Kan håndtere pædagogisk-psykologiske problemstillinger i forhold til forebyggelse og interventionsmuligheder

- Kan varetage specialiserede pædagogiske funktioner (fx konsulentfunktioner eller mellemliderfunktioner i pædagogiske institutioner, projektledelse) på baggrund af indsigt i psykologi

Moduler

Modul 1: Udviklingspsykologi

Modul 2: Pædagogisk-psykologisk rådgivning og intervention

Modul 3: Gruppe- og organisationspsykologi

Modul 4: Neuropsykologi og neuropædagogik

Modul 5: Pædagogisk psykologi

Modul Rs 19.9.1: Udviklingspsykologi

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i grundlæggende teorier om den livslange udvikling (med hensyn til alle funktionsområder), socialisering og personlighedsdannelse
- har viden om væsentlige forskningsresultater i hele det udviklingspsykologiske fagområde og forståelse af deres implikationer for daglig praksis
- har viden om forskellige former for og årsager til udvikling af vanskeligheder i relation til udvikling, socialisering og personlighedsdannelse
- kan begrunde og anvende metoder til informationsindhentning og vurdering af udviklingspsykologiske problemstillinger
- kan indgå i samarbejde om at håndtere udviklingspsykologiske problemstillinger i pædagogisk praksis, set i et livslangt perspektiv

Indhold

De almindelige teoretiske retninger i udviklingspsykologien og deres betydning for forståelse af udvikling kognitivt, personligt og socialt.

De aktuelle videnskabelige forskningsfelter og praksisområder i udviklingspsykologien.

Væsentlige træk i fagområdets udvikling.

Refleksion over og forståelse af hvordan forskellige faktorer har indflydelse på personers livslange udvikling, socialisering og personlighedsdannelse.

Udviklingsrelaterede vanskeligheder og deres betydning set i et kontekstuel perspektiv.

Forebyggende, foregribende og indgribende indsatser.

Metoder til informationsindhentning og vurdering af udviklingspsykologiske problemstillinger.

Modul Rs 19.9.2: Pædagogisk-psykologisk rådgivning og intervention

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om og forståelse af de væsentligste teorier, der danner grundlag for pædagogisk-psykologisk rådgivning og intervention

- har indsigt i og kan vurdere anvendelsen af læringsteori og kommunikationsteori i relation til rådgivning og intervention i pædagogiske miljøer, samt i lærende organisationer
- mestrer anvendelsen af metoder, der benyttes i forbindelse med målrettet rådgivning og intervention
- mestrer kritisk refleksion over effekten af pædagogisk-psykologisk rådgivning og intervention samt deres forankring i forskning og praksis
- kan indgå i samarbejde om at håndtere pædagogisk-psykologiske problemstillinger og de relevante rådgivnings- og interventionsformer i forhold hertil i praksis

Indhold

Grundlæggende teorier og forskningsresultater i relation til pædagogisk-psykologisk rådgivning og intervention.

Metoder og teknikker til iagttagelse, beskrivelse og tolkning af pædagogiske og sociale situationer.

Forskellige rådgivnings- og interventionsformer og deres praktiske anvendelse.

Samarbejde om at tilrettelægge, gennemføre og vurdere forskellige rådgivnings- og interventionsformer.

Forståelse af egne muligheder og begrænsninger ved arbejde med rådgivning og intervention.

Ethiske problemstillinger i forbindelse med rådgivning og intervention.

Modul Rs 19.9.3: Gruppe- og organisationspsykologi

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om de almindeligste teorier og modeller vedrørende gruppe- og organisationspsykologi
- har indsigt i de mest almindelige former for organisationsudvikling og deres teoretiske baggrund
- kan begrunde og anvende metoder til informationsindhentning og vurdering af udviklingsprocesser i grupper og organisationer
- kan i praksis begrunde og vurdere anvendelsen af de almindeligste kommunikationsformer, informationsformidlingsprocesser, beslutningsstrukturer og konflikter i grupper og organisationer og kan reflektere over egen funktion heri
- kan indgå i samarbejde om at håndtere de mest almindelige former for konflikter i grupper og organisationer samt anvende og vurdere intervention

Indhold

Indføring i almindelige teorier om gruppe- og organisationspsykologi, herunder teorier vedr. gruppedannelse og gruppers funktionsbetingelser.

Roller i grupper og rollefordelingen i grupper som grundlag for praksisfunktioner.

Indføring i almindelige teorier vedrørende ledelse og ledelsesfunktioner.

Almindeligt forekommende problemer og /konflikter i grupper eller teams samt interventionsmuligheder i relation hertil.

Organisationsteorier set i et historisk perspektiv og analyse af grundantagelser, der ligger bag organisationers opbygning.

Metoder og strategier til analyse af udviklingsmuligheder i institutioner og organisationer.

Modul Rs 19.9.4: Neuropsykologi og neuropædagogik

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i grundlæggende læreprocessteori samt teorier og forskning vedrørende det kognitions- og neuropsykologiske grundlag for at fremme den livslange udvikling
- har indsigt i det kognitions- og neuropsykologiske grundlag for centrale kognitive, sociale, emotionelle og psykomotoriske funktioner samt tilsvarende funktionsnedsættelser
- mestrer tilrettelæggelse og vurdering af neuropædagogiske lærings- og udviklingsprocesser
- kan begrunde og anvende metoder til informationsindhentning og vurdering af kognitions- og neuropsykologiske forhold i relation til problemstillinger i en pædagogisk kontekst
- kan indgå i samarbejde om at håndtere kognitions- og neuropsykologiske problemstillinger i pædagogisk praksis, set i et livslangt perspektiv

Indhold

Belysning af centrale og grundlæggende teorier og problemstillinger inden for kognitions- og neuropsykologien samt neuropædagogikken.

Belysning af centrale temaer i relation til sammenhænge mellem kognitive funktioner, kognitiv udvikling og hjerneprocesser.

Hjernen, dens udvikling, struktur og grundlæggende funktioner.

Det kognitions- og neuropsykologiske grundlag for forståelse af funktionsvanskeligheder i relation til pædagogisk praksis.

Modul Rs 19.9.5: Pædagogisk Psykologi

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om og forståelse af grundlæggende teori og forskning inden for den pædagogiske psykologiske genstandsfelt og afgrænsning
- har viden om almindeligt forekommende læringsvanskeligheder og deres indflydelse på udviklingsmulighederne hos individer og grupper
- mestrer at analysere og vurdere pædagogisk-psykologiske teorier i relation til en given praksisproblematik
- kan begrunde og anvende metoder til informationsindhentning og vurdering af læreprocesser i relevante læringsmiljøer set i et kontekstuel perspektiv
- kan indgå i samarbejde om at håndtere menneskelig diversitet i forhold til læring og kunne udvikle handlingsstrategier for denne praksis ud fra en reflektiv tilgang til læring

Indhold

Grundlæggende teori og forskning angående lærings- og dannelsesprocesser og betydningen af disse processer for mennesker i alle aldersgrupper.

Pædagogisk- psykologiske teorier, der understøtter intervention og konsultative arbejdsformer på individ, gruppe og organisatorisk niveau.

Kommunikationsteori som forudsætning for læring.

Emotionelle og motivationelle forudsætninger for læring.

De konkrete praksisformer, traditioner og metoder for den pædagogiske psykologis anvendelse til udvikling og forandring af praksis, aktører og processer.

De almindeligste former for læringsvanskeligheder og deres indflydelse på den enkelte persons udviklingsmuligheder.

Forståelse af, hvordan forskellige ”læringsuniverser” kan spille sammen.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.10 INTERKULTUREL PÆDAGOGIK

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal kunne håndtere og handle i forhold til en kulturel kompleksitet i institutioner med flerkulturelle børne- og ungdomsgrupper. Den studerende skal kunne reflektere over, hvilke kulturelle kategoriserings- og differentieringsformer som skabes gennem de institutionelle tænke- og handlemåder, samt hvilken betydning det har for børn og unges udviklings- og læreprocesser.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har indsigt i betydningen af en kulturel kompleksitet i flerkulturelle institutioner
- Har viden om interkulturelle pædagogikformer
- Forstår hvordan fællesskaber og forskelligheder skabes på baggrund af en demografisk udvikling, kulturel kompleksitet og diversitet

Færdigheder

- Kan analysere og begrunde interkulturelle praksisformer
- Kan analysere inkluderende og ekskluderende kulturelle processer
- Kan formidle og igangsætte udvikling af inkluderende kulturelle fællesskaber

Kompetencer

- Kan støtte børn og unges deltagelse og læringsprocesser i flerkulturelle sammenhænge
- Kan støtte børn og unges sociale identitetsdannelse i kulturelle komplekse fællesskaber
- Kan agere professionelt i komplekse kulturelle kontekster

Moduler

Modul 1: Mobilitet, migration og globalisering

Modul 2: Kulturbegreber og interkulturel kommunikation

Modul 3: Pædagogik i det interkulturelle samfund

Modul Rs 19.10.1: Mobilitet, migration og globalisering

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om migrationsteorier, demografiske forandringer og deres betydning for

- pædagogisk virksomhed
- har indsigt i teorier om globalisering og transnationalitet
  - kan analysere sammenhængen mellem demokrati og ligestilling
  - kan analysere sammenhængen mellem det globale og det lokale
  - kan relatere og anvende teorier om mobilitet og migrationsprocesser i analyser af en praksis

Indhold

Migrationsbevægelser og globalisering.

Tilhørsforhold og social identitetsdannelse.

Diversitet og marginalisering.

Majoritets-/minoritetsforhold.

Integrationsprocesser og multikulturalisme.

Demokrati og menneskerettigheder mellem globale og lokale fællesskaber.

Modul Rs 19.10.2: Kulturbegreber og interkulturel kommunikation

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om kulturbegreber og kulturteori
- har indsigt i kulturanalytiske tilgange inden for antropologi og kultursociologi
- kan reflektere over og skabe forståelse for andres kulturelle praksisser
- kan analysere og håndtere interkulturel kommunikation
- kan analysere en praksis i et kulturelt perspektiv

Indhold

Kulturbegreber og kulturteori.

Kultur som dynamisk proces og som social og historisk konstruktion.

Etnicitet og identitet.

Kulturens betydning for kommunikation.

Analysemodeller og -redskaber.

Modul Rs 19.10.3: Pædagogik i det interkulturelle samfund

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om pædagogiske processer i det kulturelt komplekse samfund
- kan analysere og udvikle læringsmiljøer i forhold til kulturel mangfoldighed
- kan skabe pædagogiske rammer for udvikling af inkluderende fællesskaber
- kan tilrettelægge pædagogisk arbejde og undervisning rettet mod udvikling af interkulturelle kompetencer

Indhold

Multikulturalisme, antiracisme og kritisk multikulturalisme som pædagogiske orienteringer.

Inklusions- og eksklusionsprocesser i uddannelsesinstitutioner.

Mangfoldighed i skole og institutionskultur.
Undervisning i forskellighed, konflikthåndtering og medborgerskab
Interkultureldannelse og social identitetsdannelse.
Lærerens og pædagogens opgave som ”kulturarbejder”.
Etik og ligestilling i pædagogiske sammenhænge.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.11 FRIE SKOLERS TRADITION OG PÆDAGOGIK

Mål for læringsudbytte

Uddannelsen er vokset ud af en nødvendighed i de frie skoler. Den studerende skal tilegne sig ny viden, færdigheder og kompetencer på nogle helt vitale områder, der især knytter sig til virkeliggørelsen af skolesyn, værdier og pædagogik på en ny tids vilkår og i et fremadrettet perspektiv.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- har viden om diskursen og forskellige tankemønstre og brudflader i de frie skolers tradition og pædagogik

Færdigheder

- kan vurdere og udfordre de frie skolers værdigrundlag og sigte
- kan anvende ny viden til selvstændigt at udvikle undervisning og læring for børn, unge og voksne

Kompetencer

- kan selvstændigt beskrive og vurdere teori og praksis inden for den frie skoletradition, med henblik på en kvalificering og udvikling af de frie skolers kernebegreber set i et nyt tidsperspektiv
- kan håndtere komplekse undervisningssituationer, hvor den folkelige oplysning, dannelse, folkestyre, demokrati og medborgerskab i lyset af moderniteten, demografiske ændringer og globaliseringen nyfortolkes
- kan deltage og være medansvarlig i skolens udvikling og være repræsentant og eksponent for skoleformen

Moduler

Modul 1: Grundtvig og Kolds ideverden

Modul 2: Fortællekultur- fortælling og det narrative

Modul 3: Barnets møde med skolen, skole og hjem samarbejde

Modul 4: Vejledning i efterskolen, kostskolepædagogikkens muligheder

Modul 5: Ledelse og samarbejde i de frie skoler

Modul Rs 19.11.1: Grundtvig og Kolds ideverden

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har et grundigt teoretisk kendskab til Grundtvig og Kolds skoletanker, den historiske virkelighed disse har udfoldet sig inden for, samt virkningshistorien frem til dag

Indhold

Menneske- og skolesyn, filosofisk hermeneutik, fænomenologi, livsoplysning i idehistorisk perspektiv, poetisk demokrati og personlig dannelse, de gudelige vækkelser, Grundtvig og naturvidenskaberne, Kold og moderne systemteori. Grundtvig og grundtvigianisme i perspektiv af moderniteten og dens dannelsesstanke.

Modul Rs 19.11.2: Fortællekultur- fortælling og det narrative

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden og færdigheder i såvel de frie skolers fortællekultur og dens genrer og didaktiske målsætninger som i moderne fortælleteorier og i kunsten at fortælle

Indhold

Den frie skoles fortælletradition, indhold, genrer og didaktiske målsætninger. Nye teorier om det narrative og indføringer i fortællingens kunst. Fortællingens genrer og former. Fortællingens struktur, sprog og virkemidler. Fortællingens rum og fortællerens sceniske figur. Praktiske øvelser og fortælleværksted.

Modul Rs 19.11.3: Barnets møde med skolen, skole- og hjemssamarbejde

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har ny viden om moderne børn og børnekulturer i dag, og kan bringe dette i kritisk dialog med opfattelser af barnesyn i den frie skoletradition
- har ny viden om læring, didaktik og pædagogik i børneskolen i lyset af den nyeste grundskoleforskning i Danmark og udlandet
- kan deltage aktivt i udviklingen af en moderne grundskole og egen undervisningspraksis-herunder også nytænke samarbejdet mellem hjemmet og skolen

Indhold

Grundtvigs og Kolds syn på børneskolen, børn i en ny medie- og kommunikationsverden, barnesynet i den moderne verden, det pædagogiske paradoks - om undervisning og læring i børneskolen, danske og udenlandske erfaringer med skolestart, børns sprog og udtryksvaner, skole- og hjemssamarbejde, ansvarsfordeling mellem hjem og skole, skolestart i et etnisk kulturelt lokalsamfund.

Modul Rs 19.11.4: Vejledning i efterskolen – kostskolepædagogikkens særlige muligheder

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har et grundigt teoretisk og praktisk kendskab til vejledning med et særligt fokus på vejledning i efterskolen og de muligheder kostskolepædagogikken giver for at møde og vejlede unge

Indhold

Uddannelses- og erhvervsvejledningens fagområder og politiske status i dag, teoretisk indsigt i vejledningsopfattelser og deres mulige anvendelse i efterskoleregi, afklaring af egen vejlederprofil i dialog med kostskolepædagogikken, vejledning som personlige og faglige læreprocesser, ny viden om unge i det moderne videns- og kommunikationssamfund, vejledning af unge med anden etnisk, sproglig eller kulturel baggrund, eksistentiel og livsfilosofisk vejledning som en særlig tilgang til vejledning af unge i en kostskolesammenhæng, brobygning.

Modul Rs 19.11.5: Ledelse og samarbejde i de frie skoler

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har et kendskab til den ledelsesmæssige udvikling i de frie skoler og tilegner sig nyere ledelsesteorier og handleredskaber, der i særlig grad kan tilgodese og fremme skoleudvikling, pædagogisk ledelse, administrativ ledelse og personaleledelse i en tæt forbunden og kompleks skolekultur

Indhold

Ledelseskultur i de frie skolers tradition, ledelsesprofil set igennem lovgivningen om de frie skoler, de frie skolers organisationskultur og forholdet mellem skolekreds, bestyrelse, ledelse og medarbejdere, ledelsesteorier, pædagogisk ledelse forstået som ledelse af læreprocesser, ledelse og etik, ledelse i konflikt og modstand, lederdilemmaer i en værdibåren skolekultur.

Pædagogisk diplomuddannelse**19.12 LOGOPÆDI****Mål for læringsudbytte**

Den studerende skal kunne håndtere logopædiske problemstillinger i sit professionelle virke inden for almenpædagogiske praksisfelter såvel som praksis i et stærkt specialiseret fagligt miljø. Den studerende skal besidde en integreret teoretisk og professionsrettet viden om og indsigt i forhold til logopædisk praksis, som bygger på såvel national som international forskning. Den studerende besidder kvalifikationer til at arbejde ud fra et helhedsperspektiv, hvor grundlaget er det tværprofessionelle samarbejde i en læringsdifferentieret indsats. Den tidlige indsats samt det inkluderende og kontekstuelle perspektiv vægtes højt. Den studerende skal kunne skelne mellem forskellige paradigmatisk tilgange til arbejdet med mennesket med særlige behov i såvel et individuelt som et socialt og samfundsmæssigt perspektiv.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har viden om logopædiske fænomener og problemstillinger
- Har viden om menneskets sproglige udvikling, herunder denne udviklings variation og diversitet
- Kan reflektere over anvendelsen af logopædisk tilgange i relation til trivsel og læring
- Har indsigt i klassifikation af funktionelle vanskeligheder inden for det logopædiske fagområde
- Har viden om sammenhængen mellem den almenpædagogiske og specialpædagogiske arbejdsformer inden for det logopædiske område
- Har indsigt i begrundelser for inkluderende og ekskluderende processer i forhold til logopædiske fænomener og problemstillinger
- Kan reflektere over egen og andres praksis

Færdigheder

- Kan anvende logopædisk viden i læringsmiljøer og udviklingsammenhænge, der omfatter såvel inkluderende som ekskluderende processer
- Mestrer relevante grundlæggende metoder inden for logopædien som grundlag for at styrke udviklings- og læreprocesser
- Kan identificere, afdække, analysere og vurdere den enkeltes livssituation, herunder såvel udviklingsmuligheder, som særlige behov

Kompetencer

- Kan håndtere logopædiske problemstillinger i forhold til forebyggelse og interventionsmuligheder
- Kan håndtere formidlende og vejledende funktioner, som knytter sig til det logopædiske område
- Kan indgå i tværprofessionelt samarbejde om koordinering af forskellige former for logopædiske indsatser
- Kan samarbejde om opgaver relateret til fornyelse og udvikling på det logopædiske område
- Kan planlægge, gennemføre og evaluere logopædisk intervention med henblik på at fremme læring og udvikling

Moduler

Modul 1: Sproglige vanskeligheder

Modul 2: Talevanskeligheder

Modul 3: Hørevanskeligheder

Modul 4: Skriftsproglige vanskeligheder i relation til dysleksi

Modul 5: Fonologiske vanskeligheder

PD i Logopædi som indeholder modulerne 1; Sproglige vanskeligheder og 2; Talevanskeligheder kvalificerer til funktionen som Talepædagog/Logopæd.

Modul Rs 19.12.1: Sproglige vanskeligheder

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har en grundlæggende viden om sproglig udvikling, lingvistik og kommunikationsteori
- har viden om forskellige former for og årsager til udvikling af sproglige vanskeligheder
- kan indhente information, beskrive, analysere og vurdere læringsdifferentieret indsats i relation til mennesker med sproglige vanskeligheder
- kan indgå i samarbejde om læringsdifferentieret indsats i relation til sproglige vanskeligheder, der rummer overvejelser i forhold til den enkelte og til netværket omkring den enkelte, herunder relevante samarbejdspartnere

Indhold

Sproglige vanskeligheders forskellige fremtrædelsesformer og differentialdiagnoser, herunder udbredelse, årsagsforhold, sværhedsgrad, prognose og implikationer.

Teorier og forskningsresultater med fokus på sprogtilegnelse, lingvistik og kommunikationsteori.

Sproglige vanskeligheder og deres betydning set i et kontekstuel perspektiv.

Forebyggende, foregribende og indgribende indsatser.

Informationsindsamling, beskrivelse, iagttagelse og evaluering som basis for læring og udvikling.

Relevant lovgivning og klassifikation (herunder ICF/ICF-CY).

Coping og kompensationsmuligheder, herunder alternative kommunikationsformer som fx computerteknologi, med særlig vægt på en inkluderende praksis.

Modul Rs 19.12.2: Talevanskeligheder

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har en grundlæggende viden om forudsætninger for udvikling af talen
- har viden om forskellige former for og årsager til udvikling af talevanskeligheder
- kan indhente information, beskrive, analysere og vurdere læringsdifferentieret indsats i relation til mennesker med talevanskeligheder
- kan indgå i samarbejde om læringsdifferentieret indsats i relation til talevanskeligheder, der rummer overvejelser i forhold til den enkelte og til netværket omkring den enkelte, herunder relevante samarbejdspartnere

Indhold

Logopædiske praksisformer i forhold til talevanskeligheder.

Taleorganernes fysiologi og anatomi.

Ikke flydende tale med særlig vægt på stammen og løbsk tale.

Fysiologiske udtalevanskeligheder i form af dysartri, dyslali, læsp, snøvl og læbe-, kæbe- og ganespalte.

Motorisk, neurologisk udviklingsforstyrrelse i form af verbal (sproglig) dyspraksi, der påvirker udtaleproduktionen.

Stemmens funktioner og dysfunktioner, med vægt på hæse stemmer hos børn, unge og voksne.

Beskrivelse, iagttagelse og undersøgelse af talevanskeligheder.

Talevanskeligheder og deres betydning set i et kontekstuel perspektiv.

Relevant lovgivning og klassifikation (herunder ICF/ICF-CY).

Coping og kompensationsmuligheder, særligt i relation til stammen, stemmen, dysartrier og indgreb i struben.

Modul Rs 19.12.3: Hørevanskeligheder

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har en grundlæggende viden om ørets anatomi, fysiologi og neurologi
- har viden om forskellige former for og årsager til hørevanskeligheder
- kan indhente information, beskrive, analysere og vurdere læringsdifferentieret indsats i relation til mennesker med hørevanskeligheder
- kan indgå i samarbejde om en læringsdifferentieret indsats i relation til hørevanskeligheder, der rummer overvejelser i forhold til den enkelte og til netværket omkring den enkelte, herunder relevante samarbejdspartnere

Indhold

Medicinsk audiologi: ørets anatomi og fysiologi, ørets sygdomme og hørenedsættelser, høreforbedrende operationer samt medicinske og kliniske undersøgelsesmetoder.

Teknisk audiologi: Akustik, teknisk apparatur i forbindelse med analyse, diagnosticering og behandling, høreapparater og tekniske hjælpemidler.

Pædagogisk audiologi: Høretabets art, omfang og betydning for den hørehæmmede som grundlag for vurdering af pædagogiske tiltag.

Hørehæmmedes kommunikative forudsætninger og betingelser for social, psykisk og sproglig udvikling. Taletræning, høretræning og visuel kommunikation.

Hørevanskeligheder og deres betydning set i et kontekstuel perspektiv.

Beskrivelses-, iagttagelses- og undersøgelsesmetoder i forhold til hørevanskeligheder.

Relevant lovgivning og klassifikation (herunder ICF/ICF-CY)

Pædagogiske arbejdsformer, metoder, materialer og hjælpemidler såsom it.

Coping og kompensationsmuligheder.

Modul Rs 19.12.4: Skriftsproglige vanskeligheder i relation til dysleksi

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om sproglige, kognitive og sociale forudsætninger af betydning for udvikling af skriftsproglige færdigheder hos børn og unge eller voksne.
- har indsigt i årsager til udvikling af skriftsproglige vanskeligheder i relation til dysleksi
- kan afdække, beskrive, analysere og vurdere grundlaget for en evidensbaseret og læringsdifferentieret indsats for børn, unge eller voksne i risiko for dysleksi
- kan indgå i tværfagligt samarbejde om en læringsdifferentieret indsats overfor børn og unge eller voksne med skriftsproglige vanskeligheder i relation til dysleksi

Indhold

Årsager til skriftsproglige vanskeligheder i relation til dysleksi.

Afdækning af sproglige forudsætninger af betydning for udvikling af skriftsproglige færdigheder.

Afdækning af dysleksi.

Teori og metode i forhold til forebyggende, foregribende og indgribende indsatser ved skriftsproglige vanskeligheder i relation til dysleksi.

Det tværfaglige samarbejde mellem lærere, forældre og skolens ressourcepersoner, bl.a. skolens pædagogiske personale (fx læsevejledere) samt øvrige samarbejdspartnere fx læsekonsulenten, logopæden, psykologen m.fl.

Indsætter ved skriftsproglige vanskeligheder i relation til dysleksi, herunder læse- og skriveteknologi samt pædagogiske metoder.

Modul Rs 19.12.5: Fonologiske vanskeligheder

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har en uddybende viden om tilegnelse af danske fonemer, dansk fonetik og sprogbeskrivelse
- har indsigt i forskellige former for og årsager til udvikling af fonologiske vanskeligheder
- kan indhente information, beskrive, analysere og vurdere læringsdifferentieret indsats i relation til mennesker med fonologiske vanskeligheder
- kan indgå i samarbejde om læringsdifferentieret indsats i relation til fonologiske vanskeligheder, der rummer overvejelser i forhold til den enkelte og til netværket omkring den enkelte, herunder relevante samarbejdspartnere

Indhold

Dansk fonetik og sprogbeskrivelse, herunder transskription.

Fonologiske vanskeligheders forskellige fremtrædelsesformer og differentialdiagnoser, herunder udbredelse, årsagsforhold, sværhedsgrad, prognose og implikationer.

Teorier og forskningsresultater med fokus på fonologisk tilegnelse.

Relevant lovgivning og klassifikation.

Informationsindsamling, beskrivelse, iagttagelse og evaluering som basis for læring og udvikling.

Forebyggende, foregribende og indgribende indsatser, interventionsprincipper og -metoder på baggrund af deres evidensbaserings.

Fonologiske vanskeligheder og deres betydning set i et kontekstuel og kommunikativt perspektiv.

Coping og kompensationsmuligheder, fx computerteknologi, med særlig vægt på en inkluderende praksis.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.13 PÆDAGOGISK OG SOCIALPÆDAGOGISK ARBEJDE

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal have viden om samt kunne dokumentere, begrunde og fagligt forholde sig til pædagogisk og socialpædagogisk arbejde med børn, unge og voksne i forskellige positioner.

Den studerende skal tilegne sig viden om - og færdigheder i at undersøge, analysere, kvalificere og videreudvikle pædagogiske og socialpædagogiske arbejdsområder.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har indsigt i det pædagogiske og socialpædagogiske arbejdsfelts centrale teoridannelser, viden- og kundskabsområder
- Har viden om metoder og teknikker til at undersøge, analysere og kvalificere pædagogisk og socialpædagogisk arbejde
- Har viden om institutioners og organisationers samfundsmæssige funktion
- Har viden om aktuelle udfordringer i pædagogisk og socialpædagogisk indsats over for forskellige målgrupper

Færdigheder

- Kan anvende viden til metodisk at undersøge, analysere og kvalificere pædagogisk og socialpædagogisk praksis

Kompetencer

- Kan medvirke til udvikling af pædagogisk og socialpædagogisk praksis
- Kan varetage særlige pædagogiske funktioner som fx konsulent- og formidlingsvirksomhed, ledelse af pædagogiske processer, tværfagligt samarbejde og projektledelse
- Kan inddrage etiske overvejelser i sit professionelle arbejde og indgå styrket i fagligt og tværfagligt samarbejde

Moduler

Modul 1: Pædagogik og relationsarbejde

Modul 2: Børn og unges læreprocesser

Modul 3: Ledelse af pædagogiske processer

Modul 4: Social inklusion

Modul 5: Børn, unge og familier i udsatte positioner

Modul 6: Nedsat funktionsevne, udvikling og inklusion

Modul 7: Pædagogisk miljøarbejde

Modul 8: Medborgerskab, inklusion og udvikling

Modul 9: Resiliens i et socialpædagogisk perspektiv

Modul Rs 19.13.1: Pædagogik og relationsarbejde

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i teorier, begreber og metoder af central betydning for det pædagogfaglige og socialpædagogiske felt
- kan forholde sig undersøgende og analyserende til pædagogiske videngrundlag og praksisformer
- kan anvende nyt videngrundlag og nye metoder i udviklingen af pædagogisk praksis

Indhold

Teorier, begreber og viden om;

Individ, fællesskaber og samfund.

De samfundsmæssige og institutionelle rammer for pædagogisk arbejde.

Pædagogisk arbejde og professionsforståelse samt positioner og perspektiver i pædagogisk relationsarbejde.

Identitetsdannelse, kompetenceudvikling, relationer og kommunikation.

Metoder til videnindsamling og dokumentation.

Inddragelse af brugerperspektiv (børne-, unge-, forældre- og borgerperspektiv).

Modul Rs 19.13.2: Børn og unges læreprocesser

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om værdier og normers sammenhæng med dannelse, etik, læring og socialisering i pædagogisk professionsudøvelse
- kan reflektere over børn og unges liv, kultur og læreprocesser i forhold til pædagogisk praksis
- kan analysere og forholde sig til pædagogisk planlægning, pædagogiske programmer og nye metoder i pædagogisk arbejde
- kan omsætte viden om værdier, dannelse og læring til pædagogisk praksis

Indhold

Teorier, begreber og viden om;

Dannelse, opdragelse, læring og socialisering.

Etik og værdier i pædagogisk arbejde.

Børne- og ungdomskultur.

Professionsforståelse samt positioner og perspektiver i pædagogisk relationsarbejde.

Pædagogisk planlægning, pædagogiske programmer og nye metoder i pædagogisk praksis.

Modul Rs 19.13.3: Ledelse af pædagogiske processer

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i organisationers og institutioners samfundsmæssige placering og funktion
- har indsigt i væsentlige perspektiver inden for fornyelse af og forandringer i det pædagogiske arbejde
- kan analysere betydningen af organisationers struktur og kultur for det pædagogiske arbejde
- kan igangsætte, gennemføre og lede pædagogiske processer
- kan evaluere pædagogiske indsatser og udviklingsprojekter

Indhold

Teorier, begreber og viden om;

Offentlig organisationsudvikling og udvikling af pædagogiske organisationer.

Ledelse og organisering af pædagogiske processer og udvikling af pædagogisk arbejde.

Konsulent- og formidlingsvirksomhed og dens metodeanvendelse.

Kommunikation, undervisning og formidling.

Metoder til evaluering af pædagogiske processer og pædagogisk arbejde.

Pædagogisk ledelse i forskellige kontekster og praksisområder (fx dagplejepædagogers -, pædagogiske lederes - og pædagogiske konsulents praksis).

Modul Rs 19.13.4: Social inklusion

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om sammenhængen mellem inklusion og eksklusion i en samfundsmæssig kontekst
- har viden om centrale teorier og begreber om normalitet og afvigelse
- kan formulere og analysere problemstillinger vedrørende forholdet mellem inklusions- og eksklusionsmekanismer i konkrete pædagogiske og sociale sammenhænge
- kan inddrage de analytiske overvejelser konstruktivt i forhold til formulering af og udvikling af en inkluderende indsats

Indhold

Teorier, begreber og viden om;

Inklusion og eksklusion – herunder marginaliseringsprocesser.

Normalitet og afvigelse i en samfundsmæssig kontekst.

Udvikling af social deltagelse, iagttagelses- og indsatsformer.

Inkluderende pædagogik, diversitet og fællesskaber – en pædagogik for alle inden for de almindelige tilbud.

Supervision, konsultation, brugerinddragelse og andre former for strategier og metoder til udvikling af inkluderende indsats.

Modul Rs 19.13.5: Børn, unge og familier i udsatte positioner

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om centrale teorier og begreber i forhold til børn, unge og familier i udsatte positioner, deres levevilkår og behov
- kan anvende og begrunde metodevalg i socialpædagogisk arbejde med børn og unge i udsatte positioner
- kan formulere, formidle og diskutere centrale overvejelser i relation til valg af forskellige indsatsformer

Indhold

Teorier, begreber og viden om;

Børn og unge i udsatte positioner, chance-ulighed og levevilkår.

Udsatte børn og unges egen oplevelse af deres situation.

Forskellige syn på børns udvikling.

Socialpædagogiske indsatser.

Kommunikation og samarbejde med brugere og familier.

Tværfagligt samarbejde om børn, unge og familier i udsatte positioner.

Konventioner, lovgivning og praksis i forhold til udsatte grupper

Modul Rs 19.13.6: Nedsat funktionsevne, udvikling og inklusion

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om de særlige behov og levevilkår, som børn, unge og voksne med nedsat fysisk, psykisk og social funktionsevne har
- kan, i forhold til socialpædagogisk arbejde med børn, unge og voksne med nedsat funktionsevne, anvende og begrunde forskellige metoder med sigte på udvikling og inklusion

Indhold

Teorier, begreber og viden om;

Udvikling af muligheder for social deltagelse.

Livsbetingelser, funktionsnedsættelse og sårbarhed.

Sociale tilbud.

Integrations- og inklusionsperspektiver.

Magt, omsorg og selvbestemmelse.

Kommunikative processer.

Sociale og kulturelle læreprocesser.

Værdier og livsdrømme.

Brugerperspektiver, motivation og empowerment.

Konventioner og rettigheder for mennesker med nedsat funktionsevne.

Modulet kan afgrænses særligt i forhold til forskellige brugermålgrupper. Tilrettelæggelsen af modulet kan foregå i forhold til brugermålgrupper med nedsat funktionsevne som fx udviklingshæmmede, sindslidende, mennesker med hjerneskader eller anden fysisk funktionsnedsættelse – eller i forhold til brugermålgrupper der som følge af eller i kombination med social udsathed har nedsat funktionsevne eller manglende muligheder for social deltagelse i en eller flere samfundsmæssige sammenhænge som fx misbrug eller hjemløshed.

Modul Rs 19.13.7: Pædagogisk miljøarbejde

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om socialt udsatte gruppers særlige behov og levevilkår og om sociale og pædagogiske indsatser og miljøarbejde i relation hertil
- kan anvende og begrunde metodevalg i pædagogisk miljøarbejde samt bidrage til metode- og miljøudvikling

Indhold

Teorier, begreber og viden om;

Pædagogisk miljøarbejde på bosteder, i lokalmiljø og i eget hjem.

Målgruppers livsvilkår, marginalisering, behov og ønsker.

Strategier for inklusion, sundhedsfremme og øget social deltagelse.

Miljøarbejdets aktiviteter, samværsformer, samtaleformer og øvrige metoder og indhold.

Professionelle og frivillige i socialt og pædagogisk arbejde.

Tværfagligt og tværsektorielt samarbejde.

Modulet kan målrettes og tilrettelægges særligt i forhold til bestemte former for miljøarbejde, fx arbejde på et bosted, arbejde med bostøtte eller opsøgende arbejde i forhold til en nærmere afgrænset målgruppe, fx børn, unge, familier, udviklingshæmmede, sindslidende, misbrugere.

Modul Rs 19.13.8: Medborgerskab, inklusion og udvikling

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har en grundlæggende viden om menneskerettigheder og medborger-skabsbegrebet – i et historisk, sociologisk og relationelt perspektiv – med fokus på borgere med nedsat funktionsevne.
- har indsigt i muligheder for personlig og fælles udvikling og læring i åbne, inkluderende, sociale arenaer.
- kan planlægge, gennemføre og evaluere udviklingsforløb, der kan medvirke til deltagelse, læring og udvikling for borgere med nedsat funktionsevne (ICF).
- kan samarbejde med borgere med nedsat funktionsevne om fællesskabende aktivitet og deltagelse i de mange forskellige tilbud, som et multikomplekst samfund spænder over.
- kan indgå i samarbejde med andre professioner (tværprofessionalitet) om at skabe grundlag for, at borgere med nedsat funktionsevne kan opnå fuldt medborgerskab på lige fod med andre borgere.

Indhold

Deklarationer, erklæringer, konventioner og lovgivning om menneskerettigheder og medborgerskab – historisk og aktuelt.

Medborgerskabets etiske fordringer.

Retten til deltagelse, udvikling og læring for mennesker med nedsat funktionsevne i et livsperspektiv.

Relevante teorier og forskningsresultater om udviklings- og læringsprocesser, der understøtter fuld deltagelse og meningsskabelse uanset fysiske, psykiske og/eller sociale forudsætninger og muligheder.

Metoder til iagttagelse, beskrivelse, undersøgelse og evaluering som basis for en () socialpædagogisk praksis, der er sensitiv og innovativ over for menneskers forskellige forudsætninger og barrierer.

Modul Rs 19.13.9: Resiliens i et socialpædagogisk perspektiv

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

- Den studerende har en grundlæggende viden om resiliens og betydningen af menneskers modstandsdygtighed, recovery og empowerment i et individuelt såvel som et kontekstuel perspektiv. kan anvende viden om resiliens med henblik på at støtte mennesker i fysiske, psykiske og/eller sociale vanskeligheder i håndtering af belastninger og barrierer i dagligdagen for dermed at skabe bedre livsvilkår, fysisk og/eller psykisk velbefindende og mulighed for at fremme rehabiliterings- og recoveryprocesser.

- kan planlægge, gennemføre og evaluere resiliensfremmende og rehabiliterende indsatser i forhold til mennesker i fysiske psykiske og/eller sociale vanskeligheder – individuelt og i fællesskaber.
- kan samarbejde med mennesker i fysiske, psykiske og/eller sociale vanskeligheder og med deres personlige netværk med henblik på at skabe optimale rammer for rehabilitering og recovery.
- kan samarbejde med andre professioner (tværprofessionalitet) om skabelse af resiliensfremmende levevilkår for mennesker i fysiske, psykiske og/eller sociale vanskeligheder.

Indhold

Viden om, hvordan nedsat fysisk, psykisk og social funktionsevne (ICF) kan medvirke til at begrænse menneskers modstandsdygtighed, rehabilitering, recovery og livskvalitet.

Relevante teorier og forskningsresultater om resiliens og resiliensfremmende pædagogik med fokus på mennesker i fysiske, psykiske og/eller sociale vanskeligheder – i et historisk, sociologisk og psykologisk perspektiv.

Metoder til observation, informationsindsamling, beskrivelse, undersøgelse og evaluering som basis for socialpædagogiske handlinger.

Pædagogisk-didaktisk rammesætning i forhold til resiliensfremmende virksomhed med henblik på rehabilitering af mennesker i psykiske, fysiske og/eller sociale vanskeligheder

Udvikling af fælles viden-, erfarings- og refleksionsrum med henblik på at skabe og understøtte dynamiske, pædagogiske processer i samarbejde med borgeren.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.14 MEDIER OG KOMMUNIKATION

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal opnå professionsrettet viden, færdigheder og kompetencer, som sigter på at varetage pædagogiske opgaver med medier og kommunikation og tilegne sig pædagogiske forudsætninger for at kunne varetage læreprocesser om og med medier og it. Dette retter sig fx mod at varetage funktionen som læringsvejleder i folkeskolens pædagogiske læringscentre.

Den studerende skal have viden og kompetencer inden for mediernes dannelses- og samfundsmæssige betydning for de pædagogiske praksisfelter.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har viden om mediers betydning for børns, unges og voksnes socialiserings- og læreprocesser
- Har forståelse af børns unges og voksnes mediedannelse
- Har indsigt i mediepædagogiske og didaktiske læreprocesser og læringsformer

Færdigheder

- Kan anvende metoder og redskaber til mediepædagogisk produktion og refleksion
- Kan undervise og vejlede i medierelaterede læreprocesser
- Kan analysere og vurdere pædagogisk arbejde i relation til feltet medier og kommunikation

Kompetencer

- Kan indgå i mediepædagogisk videndeling og organisationsudvikling
- Kan igangsætte og deltage i udviklingsarbejder inden for medier, informationsteknologi og kommunikationsprocesser
- Kan håndtere mediepædagogisk vejledning i et organisationsperspektiv

For at opnå kompetencer til funktionen som læringsvejleder i relation til folkeskolens pædagogiske læringscentre, skal uddannelsesforløbet som minimum indeholde modul 4; Læring og læringsressourcer og modul 5; Vejledning og organisatoriske læreprocesser.

Moduler

Modul 1: Mediekultur

Modul 2: Mediepædagogik og – didaktik

Modul 3: Mediepædagogisk håndværk

Modul 4: Læring og læringsressourcer

Modul 5: Vejledning og organisatoriske læreprocesser

Modul 6: Kultur, fortællinger og genrer

Modul Rs 19.14.1: Mediekultur

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om mediers samfundsmæssige, kulturelle og pædagogiske betydning
- har indsigt i hvorledes mediebrug indgår i hverdagslivet og i en mediepædagogisk praksis, herunder viden om mønstre i mediebrug og medievaner
- kan reflektere over mediers betydning i et dannelses-, kompetence- og læringsperspektiv
- kan anvende mediepædagogiske og mediedidaktiske metoder
- kan håndtere mediepædagogisk vejledning

Indhold

Sammenhængen mellem hverdagsliv og mediebrug belyst i et samfundsmæssigt, kulturelt og mediepædagogisk perspektiv.

Mediers betydning for identitetsdannelse, som socialiseringsfaktor og for kulturel betydningsdannelse.

Kvantitative og kvalitative undersøgelser af børns, unges og voksnes mediebrug og medievaner.

Medieudtryks og mediegenerers betydning for børns, unges og voksnes dannelsesproces, oplevelse og forståelse, herunder indsigt i sammenhængen mellem medieindhold og mediereception.

Personlige, samfundsmæssige og organisatoriske muligheder og rammer for mediebaseret undervisning

Modul Rs 19.14.2: Mediepædagogik og –didaktik

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende:

- Har viden om mediepædagogik som overbegreb i relation til medier, kultur og læring
- Kan reflektere over mediers betydning i et dannelses-, kompetence- og læringsperspektiv

- Kan anvende varierede mediepædagogiske og -didaktiske metoder
- Har forståelse for samspillet mellem medier, fag og læring
- Kan igangsætte og evaluere mediepædagogiske læreprocesser, der fremmer kreative og innovative kompetencer
- Kan indgå i samarbejde om vejledningsopgaver omkring mediepædagogisk udvikling

Indhold

Teorier om mediepædagogik og medialisering

Teorier om læring og udvikling af kollaborative læringsmiljøer med digitale læremidler

Dannelsesteorier, herunder digital dannelse, medborgerskab og udviklingsperspektiver

Metoder til design af læringsmiljøer der fremmer kreative og innovative kompetencer

Omsætte nyeste forskning inden for det mediepædagogiske område med henblik på udvikling af fagene

Arbejde med kodning og databearbejdning som kommunikation og udtryksmiddel i læringskontekster

Vejledningsmetoder i relation til udvikling af det mediepædagogiske- og didaktiske felt i egen organisation

Modul Rs 19.14.3: Mediepædagogisk håndværk

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om mediepædagogiske principper og forskellige didaktiske metoder
- har indsigt i pædagogisk og professionel medieproduktion
- kan analysere, vurdere og vejlede i mediebaserede produktioner med fokus på indholds- og udtryksformer
- kan indgå i samarbejder om medieproduktion og -analyse
- kan undervise og vejlede i forskellige former for medieproduktion

Indhold

Mediepædagogiske principper og didaktiske metoder, fx forholdet mellem tekst og kontekst, æstetik og reception, læringsbegreber og pædagogisk praksis.

Mediepædagogisk håndværk med inddragelse af forskellige produktions- og kommunikationsformer.

Mediepædagogisk produktion med fokus på æstetisk, genre, formsprog, håndværk og teknik.

Analyse og vurdering af professionelle og studerende egne produktioner ud fra et kommunikativt, æstetisk, kulturelt og pædagogisk perspektiv.

Samarbejde og vejledning med henblik på udvikling af en mediepædagogisk praksis.

Modul Rs 19.14.4: Læring og læringsressourcer

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende:

- Kan omsætte viden om læringsteori, didaktisk design og teknologiforståelse i pædagogisk praksis

- Har viden om teorier, metoder og modeller til analyse, vurdering og anvendelse af læringsressourcer
- Har indsigt i og kan omsætte evidens- og forskningsbaseret viden om elevernes læring i organisationen
- Har viden om, kan håndtere og udvikle målstyret undervisning og evaluering med henblik på at fremme elevernes læring
- Kan gennemføre og designe professionsfaglig analyse og -vurdering af læringsressourcer med henblik på at understøtte det undervisende personales planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning
- Kan relatere læringsressourcer til skolens læringskultur og understøttelse af udviklingsinitiativer

Indhold

Videns- og læringsteori til analyse og vurdering af sammenhæng mellem læring, læremidler og læringsmiljøer.

Analyse og vurdering af læremidler inden for forskellige læremiddeltypen og genrer*

Nyeste viden om målstyret undervisning, læringsaktiviteter og evaluering.

Analyse, vurdering og udvikling af multimodale didaktisk design, herunder modeller for tilrettelæggelse af læringsmiljøer og udvikling af viden.

Teorier om medialisering og mediering, herunder teknologi, multimodalitet og affordances.

Modul Rs 19.14.5: Vejledning og organisatoriske læreprocesser

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende:

- Har viden om vejledningsteori, -metoder og -processer relateret til vejledning af det undervisende personale i forhold til planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning og mediepædagogiske aktiviteter
- Kan på baggrund af forskningsbaseret viden igangsætte, gennemføre, vurdere og begrunde vejlednings- og udviklingsopgaver i samspil med ledelsen
- Har viden om grundlæggende principper for og teorier om organisations- og skoleudvikling
- Kan igangsætte, gennemføre og understøtte videndelings- og forandringsprocesser blandt skolens ressourcepersoner, ledelse og øvrige undervisende personale
- Kan understøtte læringsprocesser og projektledelse
- Har kompetencer til at gennemføre undersøgelses- og evalueringstiltag i forhold til organisationskultur samt mediepædagogiske vejlednings- og udviklingsopgaver.

Indhold

Vejledningsteori og -metoder relateret til læreprocessteori, facilitering af kompetenceudvikling og udvikling af vejledningsdesigns i relation til aktuelle indsatsområder i organisationen, eksterne samarbejder og læringsaktiviteter, herunder målstyret undervisning, digitale medier og evaluering.

Organisationsteori med særlig relevans for de mediepædagogiske vejledningsopgaver i forbindelse med organisationsudvikling, forandringsledelse, implementerings- og projektledelse.

Teori og redskaber vedrørende videndeling og

videnledelse i et udviklings- og organisatorisk

perspektiv

Teori og redskaber til proces- og projektledelse – positioner, roller og interventionstilgange

Redskaber og metoder til tilrettelæggelse, gennemførelse og analyse af undersøgelser med tilknytning til det mediepædagogiske vejlednings- og udviklingsområde.

Modul Rs 19.14.6: Kultur, fortællinger og genrer

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om kulturens forskellige fortællinger og genrer samt deres funktion i forhold til den enkeltes udvikling og fællesskabers kultur
- har viden om fortællingers grundstrukturer, genrer, æstetik og sprog i relation til værk, kultur, modtager og kontekst.
- kan reflektere over medialiseringens vilkår for udvikling og produktion af fortællinger og genrer i relation til konvergens, remediering, tværmedialitet, intertekstualitet, m.m.
- har indsigt i digital samproduktion på nettet, herunder forskellige former for deltagelseskultur, fankultur og andre skabende fællesskaber på nettet
- Har historisk og aktuel indsigt i professionelle medieudtryk og kan anvende denne viden metodisk i mediepædagogiske og – didaktiske iscenesættelser af elevproduktioner
- Kan rammesætte produktions- og læreprocesser og oplevelser omkring fortællinger og genrer

Indhold

Betydningen af samfundets medialisering set i relation til udvikling af mediekultur, herunder fortællinger og genrer.

Fortællingers funktioner og grundstrukturer.

Fra tegn til betydning - semiotik og narratologi.

Analytiske kompetencer og værktøjer i relation til det enkelte værks æstetik og formsprog.

Teknologiens indflydelse på konvergens, remediering og tværmedialitet.

Udvikling af mediepædagogiske designs med fortællinger og genrer.

Formelle og uformelle mediekompetencer.

Fortællingers betydning for udvikling af identitet og kompetencer.

Formidling af kulturtilbud til børn og unge.

Nye digitale genrer som mikrotekster, hypertekster og multimodale tekster.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.15 UNGES OG VOKSNES LÆREPROCESSER

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal kunne rammesætte, planlægge, gennemføre og evaluere unge og voksnes udviklings- og læreprocesser på baggrund af viden om målgruppernes deltagerforudsætninger, og erhverve sig kompetencer til selvstændigt at kunne analysere og medvirke til en kvalitativ udvikling af almene og erhvervsrettede uddannelser og indsatsformer i tæt samspil med praksis og med udgangspunkt i viden om kompleksitetsforhold i det senmoderne samfund.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har viden om og kan reflektere over unge og voksnes udvikling og læring såvel i uddannelsesmæssige som i praksis- og erhvervsorienterede situationer i relation til livslang læring
- Har indsigt i ungdoms- og voksenuddannelserne samt det ungdoms- og voksenpædagogiske arbejdsfelts centrale teoridannelser til identifikation, beskrivelse og analyse af uddannelsesmæssige og pædagogiske problemstillinger
- Kan reflektere over forholdet mellem teori og praksis
- Kan reflektere over uddannelsesmæssige og pædagogiske tiltags samfundsmæssige funktion samt betydning for den konkrete praksis

Færdigheder

- Kan planlægge, gennemføre og evaluere praksisnær undervisning
- Kan analysere og evaluere forskellige målgruppers læreprocesser og kompetenceudvikling under hensyntagen til samfundets, arbejdsmarkedets og den enkeltes behov
- Kan anvende teorier, metoder og begreber til kritisk at kunne analysere og kvalificere uddannelser og pædagogisk praksis, herunder de forskellige felters muligheder og problematikker såvel i uddannelsesmæssige som i praksis- og erhvervsorienterede situationer på individ-, samfunds- og organisationsniveau

Kompetencer

- Kan udvikle egen faglighed i spændingsfeltet mellem teori og praksis samt kan reflektere over forholdet mellem disse
- Kan forestå udvikling af uddannelser og andre pædagogiske indsatsområder i praksisfeltet med henblik på at skabe udviklings- og læringsmiljøer for unge og voksne

Moduler

Modul 1: Didaktik og læreprocesser

Modul 2: Ungdomsliv, socialisering og identitet

Modul 3: Voksne og livslang læring

Modul 4: Kompetenceudvikling på arbejdspladsen

Modul 5: Realkompetence

Modul Rs 19.15.1: Didaktik og læreprocesser

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om pædagogisk og didaktisk teori som ramme for udvikling af undervisning og læring i praksis
- har indsigt i sammenhæng mellem deltagerforudsætninger og læreprocesser
- kan forestå planlægning, gennemførelse og evaluering af systematiske læreprocesser
- kan anvende og vurdere forskning og udviklingsarbejder om lære-, forandrings- og udviklingsprocesser i pædagogisk praksis
- kan indgå i samarbejde om at etablere og evaluere pædagogiske udviklingsmiljøer

Indhold

Unge og voksnes læreprocesser samt facilitering heraf.
Didaktisk teori og metodeudvikling, herunder almen didaktik, fagdidaktik og organisationsdidaktik.
Kontekst for læring, herunder forholdet mellem teori og praksis samt vekselluddannelsesprincippet.
Teorier og metoder omkring evaluering og evidens i undervisning.
It og medier i undervisning og læreprocesser.
Læringsmål og dannelse.
Udvikling af undervisningsformer og metoder, herunder kreativ problemløsning og metoder til idéskabelse.
Relationer og kommunikation i undervisning.

Modul Rs 19.15.2: Ungdomsliv, socialisering og identitet

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i og forståelse af forholdet mellem unges livs- og udviklingsbetingelser
- kan reflektere over ungdomsperiodens særlige udfordringer og dilemmaer
- kan anvende forsknings- og udviklingsarbejder til at perspektivere ungdomspædagogiske indsatser
- kan skabe udviklingsmiljøer med fokus på såvel faglige, sociale som personlige kompetencer

Indhold

Ungdomsbegrebet belyst i biologisk, kulturelt, sociologisk og psykologisk perspektiv.

Unge selvforståelse.

Ungdomspædagogiske teorier.

Teorier om unges socialisering, identitetsudvikling og selvdannelse.

Ungdomsforskning – heri metodologiske refleksioner.

Modul Rs 19.15.3: Voksne og livslang læring

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i og forståelse af forholdet mellem voksnes livs- og udviklingsbetingelser og læreprocesser
- kan reflektere over samfundsmæssige vilkår og udvikling i relation til livslang læring
- kan anvende forsknings- og udviklingsarbejder til at perspektivere voksenpædagogiske indsatser
- kan håndtere udfordringer og dilemmaer i forbindelse med voksnes livslange læring

Indhold

Teorier om voksenpsykologi, voksnes udvikling og livsfaser individuelt og i samspil med såvel kulturelle som sociale forhold.

Livslang læring i historisk og samfundsmæssigt perspektiv.

Sociologiske, psykologiske og antropologiske teorier om voksnes læring og læringens kontekst.

Voksenpædagogiske teorier.

Livshistorie og læring.

Modul Rs 19.15.4: Kompetenceudvikling på arbejdspladsen

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om læring og kompetenceudvikling i forskellige kontekster
- har indsigt i organisatoriske og læringsmæssige forudsætninger i forbindelse med facilitering af processer rettet mod organisations- og arbejdspladslæring
- kan forestå planlægning, gennemførelse og evaluering af læreprocesser i en organisationsramme
- kan medvirke til sikring af sammenhængen mellem strategiske mål, kompetenceudviklingsbehov og uddannelsesplanlægning

Indhold

Kvalifikations-, kompetence- og karrierebegreber.

Teorier og metoder om kursus- og uddannelsesplanlægning.

Teorier om praksislæring, arbejdspladslæring og læringsmiljø i organisationer.

Læring og kompetenceudvikling – vilkår og dilemmaer set i en organisatorisk kontekst.

Planlægning, gennemførelse og evaluering af kompetenceudviklingsforløb på arbejdspladser.

Modul Rs 19.15.5: Realkompetence

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og teoretisk indsigt får kompetencer til at varetage og udvikle opgaver med anerkendelse af realkompetencer i alle dets faser herunder opgaver på tværs af uddannelser og sektorer.

Den studerende

- har viden om anerkendelse af realkompetencer som en udvidet vej til kompetenceudvikling:
  - Anerkendelse af realkompetencer som led i en national og international uddannelsespolitisk livslang læringsstrategi
  - Uddannelsessystemet og samarbejdsflader i RKV/IKV
  - Processer og faser i arbejdet med realkompetencer herunder metoder og værktøjer til afklaring, dokumentation og vurdering
  - Målgrupper og deltagerperspektiv
  - Kvalitet og den institutionelle forankring af RKV
- har indsigt i fordele, problemstillinger og udfordringer i anvendelsen af realkompetencer
- kan reflektere over hvilke forhold og sammenhænge der har betydning for arbejdet med anerkendelse af realkompetencer
- kan vurdere, begrunde og anvende forskellige metoder og værktøjer til afklaring, dokumentation, vurdering og anerkendelse af realkompetencer
- kan arbejde med kvalitetssikring af RKV/IKV i en institutionel kontekst
- kan agere i et samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner og mellem institution og virksomhed
- kan udvikle og gennemføre egen praksis i spændingsfeltet mellem teori og praksis

- kan indgå i interne og eksterne samarbejder om varetagelse og udvikling af anerkendelse af realkompetencer
- kan på et professionelt etisk grundlag understøtte den enkeltes personlige og faglige udviklingsmuligheder

Indhold

Anerkendelse af realkompetencer set i et internationalt og nationalt uddannelsesperspektiv.

Uddannelsessystemet og samarbejdsflader i arbejdet med realkompetencer.

Målgrupper og deltagerperspektiv herunder voksenliv, karriereudvikling, livslang læring, motivation for anerkendelse af realkompetencer.

Planlægningsmodeller, metoder og værktøjer til afklaring, dokumentation og vurdering og vejledning i arbejdet med realkompetencer.

Kvalitet og udvikling af arbejdet med realkompetencer.

Vidensbegreber og vidensforståelse.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.16 SPECIALPÆDAGOGIK

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal kunne håndtere specialpædagogiske problemstillinger i sit professionelle virke inden for almenpædagogiske praksisfelter, såvel som praksis i et specialiseret fagligt miljø. Den studerende skal besidde en integreret teoretisk og professionsrettet viden om og indsigt i det specialpædagogiske område, som bygger på såvel national som international forskning. Den studerende besidder kvalifikationer til at arbejde ud fra et helhedsperspektiv, hvor grundlaget er det tværprofessionelle samarbejde i en læringsdifferentieret indsats. Den forebyggende indsats og det inkluderende og kontekstuelle perspektiv vægtes højt. Den studerende skal kunne skelne mellem forskellige paradigmatisk tilgange til arbejdet med mennesket med særlige behov i såvel et individuelt, som et socialt og samfundsmæssigt perspektiv.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har viden om specialpædagogik
- Har viden om menneskets livslange udvikling, herunder normalitet og afvigelse
- Kan reflektere over anvendelsen af specialpædagogikken i relation til trivsel og læring
- Har indsigt i klassifikation af funktionelle vanskeligheder
- Har viden om sammenhængen mellem almenpædagogiske og specialpædagogiske arbejdsformer
- Har indsigt i begrundelser for inkluderende og ekskluderende processer
- Kan reflektere over egen og andres praksis

Færdigheder

- Har færdigheder i at anvende specialpædagogisk viden i læringsmiljøer og udviklingssammenhænge, der omfatter såvel inkluderende som ekskluderende processer
- Mestrer relevante grundlæggende metoder i specialpædagogikken som grundlag for at styrke udviklings- og læreprocesser

- Kan identificere, afdække, analysere og vurdere den enkeltes livssituation, herunder såvel udviklingsmuligheder som særlige behov

Kompetencer

- Kan håndtere specialpædagogiske problemstillinger i forhold til forebyggelse og interventionsstadie
- Kan håndtere formidlende og vejledende funktioner, som knytter sig til det specialpædagogiske område
- Kan indgå i tværprofessionelt samarbejde om koordinering af forskellige former for specialpædagogiske indsatser
- Kan samarbejde om opgaver relateret til fornyelse og udvikling på det almenpædagogiske og specialpædagogiske område
- Kan planlægge, analysere og evaluere specialpædagogik på baggrund af en vurdering af muligheder for at fremme læring og udvikling

Moduler

Modul 1: Specialpædagogik i samtiden

Modul 2: Læring, kontakt og trivsel

Modul 3: Gennemgribende udviklingsforstyrrelser

Modul 4: Erhvervet hjerneskade

Modul 5: Generelle indlæringsvanskeligheder

Modul 6: Motoriske vanskeligheder og multihandicap

Modul 7: Sansemæssige vanskeligheder

Modul 8: Komplekse kommunikationsbehov og funktionsnedsættelser

Modul 9: Synsnedsættelse eller blindhed – udredning

Modul 10: Synsnedsættelse eller blindhed – læring, rehabilitering og udvikling

Modul 11: ADL – Aktiviteter i Daglig Levevis. At kunne klare sig i hverdagslivet med synsnedsættelse eller blindhed

Modul 12: O&M – Orientering og Mobility. At kunne færdes i det fysiske miljø med synsnedsættelse eller blindhed

Modul 13: Kommunikationskompetencer – i arbejdet med mennesker med komplekse kommunikationsbehov

Modul Rs 19.16.1: Specialpædagogik i samtiden

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har grundlæggende viden om specialpædagogik i samtiden, herunder indsigt i såvel det formelle grundlag (lovgivning, konventioner etc.) som indsigt i de organisatoriske og samfundsmæssige betingelser
- har viden om individuel udviklingsmæssig diversitet og variation i relation til inkluderende og ekskluderende processer
- har indsigt i og kan reflektere over professionsetiske forhold i relation til det specialpædagogiske felt
- mestrer at indgå i samarbejde om en læringsdifferentieret indsats, der fremmer inklusion og som rummer overvejelser i forhold til den enkelte og til netværket omkring den enkelte

Indhold

Det specialpædagogisk forskningsmæssige og teoretiske grundlag.

Specialpædagogikkens historiske forudsætninger.

Normalitet og afvigelse samt funktionsnedsættelser og diagnosticering i den specialpædagogiske kontekst.

Specialpædagogikkens egenart i relation til almenpædagogikken.

Specialpædagogiske paradigmer, herunder professionsforståelse og etik.

Relevant lovgivning og ratificerede internationale konventioner.

Samarbejds- og gruppeprocesser i det mono- og tværfaglige felt.

Sociale og organisatoriske specialpædagogiske opgaveløsninger herunder læring, mestring og kompensationsmuligheder.

Modul Rs 19.16.2: Læring, kontakt og trivsel

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har grundlæggende viden om læring, kontakt og trivsel
- har viden om individuelle og kontekstuelle begrundelser for børn og unge i vanskeligheder i forhold til læring, kontakt og trivsel
- kan indhente information, beskrive, analysere og vurdere en almen- og/eller specialpædagogisk indsats i relation til børn og unge i vanskeligheder og deres omgivelser
- kan indgå i samarbejde om en indsats overfor børn og unge i vanskeligheder samt begrunde overvejelser i forhold til den enkelte og til netværket omkring den enkelte, herunder relevante samarbejdspartnere.

Indhold

Afklaring af målgruppen i forhold til individuelle og kontekstuelle beskrivelser af børn og unge i vanskeligheder.

Inkluderende og ekskluderende processer

Relevante teorier som grundlag for det almen-, special-, og inklusionspædagogiske arbejde med børn og unge i vanskeligheder i forhold til læring, kontakt og trivsel.

Metoder til informationsindsamling, observation og undersøgelse som grundlag for almen- og eller specialpædagogiske indsatser i forhold til den enkelte og det relevante netværk.

Arbejdsformer, metoder og materialer til udvikling af praksis, der retter sig mod inkluderende indsatser i netværket.

Specialpædagogiske arbejdsformer, metoder, materialer, og hjælpemidler.

Relevant lovgivning på området.

Modul Rs 19.16.3: Gennemgribende udviklingsforstyrrelser

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har en grundlæggende viden om forudsætningerne for udvikling og trivsel; herunder udvikling af eksekutive funktioner, opmærksomhedsfunktioner og social-kognitive funktioner
- har viden om forskellige former for og årsager til udviklingsforstyrrelser, herunder ADHD og autisme-spektrum-forstyrrelser
- kan indhente information, beskrive, analysere og vurdere en læringsdifferentieret indsats, der retter sig mod at optimere trivsel og læring for mennesker med udviklingsforstyrrelser i et kompenserende og innovativt perspektiv
- kan indgå i samarbejde om en læringsdifferentieret indsats i relation til mennesker med udviklingsforstyrrelser

Indhold

Afklaring af målgruppen i forhold til forskellige vanskeligheder / diagnoser, herunder udbredelse, årsagsforhold, sværhedsgrad, prognose og implikationer.

Relevante teorier og forskningsresultater om gennemgribende udviklingsforstyrrelser.

Udviklingsforstyrrelser set i et livsperspektiv i relation til familieliv, uddannelse, fritidsliv og arbejde.

Relevant lovgivning på området.

Specialpædagogiske arbejdsformer, metoder, materialer, og hjælpemidler.

Beskrivelse, iagttagelse og undersøgelse som basis for handling og undervisning i et innovativt og kompenserende perspektiv.

Mestring og kompensationsmuligheder.

Modul Rs 19.16.4: Erhvervet hjerneskade

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har en grundlæggende viden om hjernens udvikling, opbygning og funktion
- har viden om forskellige former for og årsager til opståede dysfunktioner, der medfører komplicerede forudsætninger for social deltagelse og læring
- har viden om informationsindsamling, beskrivelse, iagttagelse, undersøgelse og evaluering som basis for neuropædagogisk indsats i forbindelse med hjernemæssige dysfunktioner
- kan indgå i samarbejde om læringsdifferentieret indsats i relation til mennesker med hjernemæssige dysfunktioner under hensyntagen til den variation og diversitet, der karakteriserer erhvervet hjerneskadede

Indhold

Afklaring af målgruppen i forhold til forskellige vanskeligheder/diagnoser, herunder udbredelse, årsagsforhold, sværhedsgrad, prognose og implikationer.

Relevante teorier og forskningsresultater om hjerneprocesser i relation til opståede dysfunktioner og deres konsekvenser.

Den opståede skades art og grad set i et livsperspektiv i relation til deltagelse i sociale sammenhænge, familieliv, eventuel uddannelse, fritidsliv eller arbejde.

Metoder til observationer, informationsindsamling, beskrivelse, undersøgelser og evaluering som basis for specialpædagogiske handlinger i et henholdsvis innovativt og kompenserende perspektiv.

Arbejdsformer, metoder, hjælpemidler og materialer (fx ict) i forhold til udvikling, rehabilitering og kompensation i forhold til den opståede dysfunktion.

Beskrivelse, iagttagelse og undersøgelse som basis for handling og undervisning.

Relevant lovgivning på området.

Modul Rs 19.16.5: Generelle indlæringsvanskeligheder

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om kognitiv udvikling og læringsforudsætninger
- har viden om årsager til komplicerede forudsætninger for deltagelse i sociale sammenhænge, udviklings- og læringsforløb
- kan indhente information, beskrive, analysere og vurdere en læringsdifferentieret indsats, der retter sig mod at optimere trivsel og læring i relation til mennesker med komplicerede forudsætninger for læring og deltagelse i sociale sammenhænge
- kan indgå i samarbejde om læringsdifferentieret indsats omkring den enkelte i relation til komplicerede forudsætninger for læring og deltagelse i sociale sammenhænge

Indhold

Afklaring af målgruppen i forhold til forskellige vanskeligheder/diagnoser, herunder udbredelse, årsagsforhold, sværhedsgrad, prognose og implikationer.

Relevante teorier som grundlag for det pædagogiske arbejde, når forudsætningerne for deltagelse, udvikling og læring er komplicerede.

Indsigt i forskellige medfødte årsager til udviklingshæmning, forskellige betegnelser og diagnoser. Vanskeligheder ved læring og deltagelse i sociale sammenhænge set i et livsperspektiv i relation til familieliv, uddannelse, fritidsliv og arbejde.

Metoder til informationsindsamling, observation og undersøgelse som grundlag for specialpædagogisk indsats i forhold til den enkelte, det relevante netværk og tværfaglige samarbejdspartnere, herunder inddragelse af diverse kompensationsmuligheder.

Relevant lovgivning på området.

Pædagogiske arbejdsformer, metoder, materialer og hjælpemidler.

Modul Rs 19.16.6: Motoriske vanskeligheder og multihandicap

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har grundlæggende viden om den motoriske udvikling og funktion
- har viden om årsager til komplicerede motoriske udviklingsforløb, udviklingshæmning samt multihandicap
- kan indhente information, beskrive, analysere og vurdere en læringsdifferentieret indsats, der retter sig mod at optimere trivsel og læring i forhold til motoriske funktioner og multihandicap og kan beskrive, analysere, vurdere, udarbejde udviklings mål og/eller kompensationsmuligheder, herunder tilrettelægge handlings- og evalueringsforløb
- kan indgå i samarbejde om læringsdifferentieret indsats i relation til motoriske vanskeligheder og multihandicap, der rummer overvejelser i forhold til den enkelte og til netværket omkring den enkelte, herunder relevante samarbejdspartnere.

Indhold

Afklaring af målgruppen i forhold til forskellige vanskeligheder/diagnoser, herunder udbredelse, årsagsforhold, sværhedsgrad, prognose og implikationer.

Fysiologiske og neuropsykologiske teorier om motorisk udvikling, krop, bevægelse, kommunikation og multihandicap.

Årsager til atypiske motoriske funktioner og multihandicap (udviklingsforstyrrelser, medfødte eller erhvervede skader).

Motoriske vanskeligheder og multihandicap set i et livsperspektiv i relation til familieliv, uddannelse, fritidsliv og arbejde.

Informationsindsamling, beskrivelse, iagttagelse og undersøgelse som basis for handling og undervisning i et innovativt og kompenserende perspektiv.

Arbejdsformer, metoder, hjælpemidler og materialer i forhold til udvikling/kompensation.

Relevant lovgivning på området.

Modul Rs 19.16.7: Sansemæssige vanskeligheder

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har en grundlæggende viden om det sensoriske system og dets betydning for menneskets udvikling
- har viden om forskellige former for og årsager til vanskeligheder i forhold til en eller flere sanser
- kan indhente information, beskrive, analysere og vurdere en læringsdifferentieret indsats, der retter sig mod at optimere trivsel og læring i relation til mennesker med vanskeligheder i forhold til en eller flere sanser
- kan indgå i samarbejde om læringsdifferentieret indsats i relation til vanskeligheder i forhold til en eller flere sansemodaliteter, der rummer overvejelser i forhold til den enkelte og til netværket omkring den enkelte, herunder relevante samarbejdspartnere

Indhold

Teorier og forskningsresultater om vanskeligheder i forhold til en eller flere sanser.

Afklaring af målgruppen i forhold til forskellige vanskeligheder/diagnoser, herunder udbredelse, årsagsforhold, sværhedsgrad, prognose og implikationer.

Vanskeligheder i forhold til en eller flere sanser set i et livsperspektiv i relation til familieliv, uddannelse, fritidsliv og arbejde.

Beskrivelse, iagttagelse og undersøgelse som basis for handling og undervisning i et henholdsvis innovativt og kompenserende perspektiv.

Pædagogiske arbejdsformer, metoder, materialer og hjælpemidler såsom it.

Relevant lovgivning på området.

Mestring og kompensationsmuligheder.

Modul Rs 19.16.8: Komplekse kommunikationsbehov og funktionsnedsættelser

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har grundlæggende viden om samspil og kommunikation i et socio-kognitivt perspektiv, herunder viden om årsager til atypisk udvikling
- har viden om supplerende, støttende kommunikationsformer, herunder viden om understøttende it-programmer
- har færdigheder og metoder i relation til observation, analyse, vurdering, planlægning og iværksættelse af pædagogiske forløb og vurdering af disse
- har kompetencer til dialogbaseret samarbejdende procesforløb i et relationelt perspektiv (familie, kolleger, flerfaglige samarbejdspartnere)

Indhold

Modulet har fokus på det flerfaglige samarbejde med inddragelse af netværk omkring børn, unge og voksne med komplekse kommunikationsbehov, på grund af kognitive og/eller fysiske vanskeligheder. For mennesker med komplekse kommunikationsbehov gælder:

- At de fleste skal lære at udtrykke sig gennem andre kommunikationsformer end tale
- At de fleste har brug for alternative løsninger også i forhold til skriftsproget
- At de fleste er livslangt afhængige af støtte fra deres nære omgivelser – som skal kunne afklare deres kommunikationsbehov, kende til alternative løsninger samt give livslang støtte til så selvstændig kommunikation som muligt

Der vil blive arbejdet med den bagvedliggende kommunikationsteori, udvikling af kommunikative færdigheder, samt inddraget viden om støttende og alternative kommunikationsmuligheder.

Afklaring af målgruppen i forhold til forskellige vanskeligheder, herunder samfundsmæssige, kontekstuelle og relationelle forhold.

Relevante teorier og forskningsresultater om kommunikativ udvikling, herunder tidligt samspil, forhindringer for sprogudvikling, herunder relationelle og kognitive forhindringer.

Kommunikative vanskeligheder set i et livsperspektiv i relation til deltagelse i sociale sammenhænge, familieliv, eventuel uddannelse, fritidsliv eller arbejde.

Metoder til observationer, informationsindsamling, beskrivelse, undersøgelser og evaluering som basis for systemiske indsatser i et henholdsvis innovativt og kompenserende perspektiv.

Arbejdsformer, metoder, hjælpemidler og materialer i forhold til udvikling, rehabilitering og kompensation i forhold til vanskelighederne.

Relevant lovgivning på området.

Modul Rs 19.16.9: Synsnedsættelse eller blindhed – udredning

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om øjets anatomi, synsfunktion, synsnedsættelse og om kompensationsmuligheder i hverdagslivet for grupper og/eller enkeltpersoner med synsnedsættelse eller blindhed.
- har viden om handicapforståelse, overordnet (re)habiliteringsforståelse, inklusion og specialpædagogik.
- Kan med afsæt i handicap-, (re)habiliterings- og inklusionsforståelse inddrage relevante begreber og metoder i synsrehabilitering til udredning af specialpædagogiske behov for personer med synsnedsættelse eller blindhed i en tværfaglig indsats.

- kan udrede, vurdere, reflektere over og begrunde synspædagogiske indsatser for grupper og/eller enkeltpersoner med overensstemmelse mellem synsfunktion, personlige og omgivelsesmæssige faktorer, kompensationsbehov og lovgivningsmæssige rammer.

Indhold

Handicapforståelse

(Re)habiliteringsforståelse

Inklusion, deltagelse og borgerinddragelse

Tværfagligt samarbejde mellem vidensområderne i synsrehabilitering

Øjensygdomme, synsfunktion og synsnedsættelse, optik og journallæsning

Grundlæggende kendskab til støtte- og kompensationsmuligheder i hverdags-, uddannelses- og arbejdslivet for grupper og/eller personer med synsnedsættelse og blindhed herunder: ADL (Aktiviteter i Daglig Levevis), O&M (Orientering & Mobility), IKT (Informations og Kommunikations Teknologi), belysning, optik og optikunderstøttende hjælpemidler.

Lovgivnings- og bevillingsmæssige rammer, specifikt vedrørende synsnedsættelse og blindhed

Udredning, metoder og tests i et tværfagligt perspektiv herunder: ICF og ICF-CY Klassifikation,

pædagogisk observation, narrativ dokumentation, individuel udviklingsplan, psykologisk udredning og test.

Kognitive og neurologiske processer som grundlag for visuel perception.

I modulet indgår en belysningsteknisk opgave.

Modul Rs 19.16.10: Synsnedsættelse eller blindhed – læring, rehabilitering og udvikling

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om sproglig, kognitiv og personlig udvikling i relation til personer med synsnedsættelse eller blindhed
- kan observere, vurdere og reflektere over empiri som basis for tilrettelæggelse af en eller flere synspædagogiske indsatser i en (re-)habiliteringsproces for grupper og/eller enkeltpersoner med synsnedsættelse eller blindhed
- kan vurdere, analysere og begrunde udviklings- og læringsfremmende miljøer i synspædagogiske indsatser i relation til personer med synsnedsættelse eller blindhed
- kan vurdere, reflektere over og begrunde metode og didaktik i synspædagogiske indsatser, som fremmer inklusion og deltagelse for grupper og/eller enkeltpersoner med synsnedsættelse eller blindhed
- kan udarbejde, vurdere og begrunde synspædagogiske handleplaner med udgangspunkt i synsfunktion, personlige og omgivelsesmæssige faktorer og mulighed for deltagelse i samfundet

Indhold

Inklusion i et relationelt, pædagogisk og psykologisk perspektiv

Specialpædagogiske temaer i synsrehabilitering herunder læringsteori som udgangspunkt for metodiske og didaktiske overvejelser i undervisning og i tilrettelæggelsen af læringsfremmende miljøer samt målformulering

Psykologiske temaer i synsrehabilitering herunder social kompetence, udviklingsmæssige implikationer og identitetsudvikling

Visuel og taktil perception i relation til kommunikation

Biologiske og pædagogiske aspekter vedrørende aldring

Leg og læring

Kompensationsindsatser i hverdags-, uddannelses- og arbejdsliv herunder ADL (Aktiviteter i Daglig Levevis), O&M (Orientering & Mobility), IKT (Informations og Kommunikations Teknologi), belysning og optikunderstøttende hjælpemidler.

Modul Rs 19.16.11: ADL – Aktiviteter i Daglig Levevis. At kunne klare sig i hverdagslivet med synsnedsættelse eller blindhed

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- Har viden om teori og praktiske metoder, teknikker samt kompenserende hjælpemidler i ADL for personer med synsnedsættelse eller blindhed baseret på anerkendt international viden.
- Har viden om perception og sansernes indvirkning på evnen til at klare aktiviteter i hverdagslivet herunder den visuelle, auditive, olfaktoriske (lugte), gustatoriske (smage), kinæstetiske, taktile, vestibulære og proprioceptive sans.
- Kan udrede, analysere og vurdere aktivitetsbehov i hverdagslivet for grupper og/eller personer med synsnedsættelse eller blindhed med udgangspunkt i synsfunktion, personlige og omgivelsesmæssige faktorer og mulighed for deltagelse i samfundet
- kan medvirke i rådgivning og vejledning af personer med synsnedsættelse eller blindhed, fagfolk og pårørende i spørgsmål om ADL
- Kan håndtere og analysere komplekse problemstillinger i ADL herunder psykologiske, sociale og holdningsmæssige faktorer
- Kan med viden om læringsteori vurdere, reflektere over og begrunde metode og didaktik i synspædagogiske undervisningsforløb i ADL i en (re)habiliteringsproces for grupper og/eller enkeltpersoner med synsnedsættelse eller blindhed

Indhold

ADL som redskab til aktiv deltagelse i samfundslivet og del i en (re)habiliteringsproces for grupper og/eller personer med synsnedsættelse eller blindhed herunder personlige og omgivelsesmæssige faktorer og stigmatiseringsproblematikker.

Synskompenserende ADL teknikker, metoder og strategier.

Afprøvning, vejledning og undervisning i brug af synskompenserende hjælpemidler i ADL

Perceptuelle og socialpsykologiske aspekter herunder perception og erkendelse, begrebsdannelse, hukommelse, motivation, autonomi, coping/mestring.

Læringsteori og metode i ADL som basis for tilrettelæggelse af undervisningsforløb i ADL for grupper og/eller enkeltpersoner med synsnedsættelse eller blindhed herunder behovsanalyse, målsætning, progression, sikkerhed, etik, dokumentation.

Egenfærdigheder via undervisning og øvelser med simuleringsbriller i anvendelse af ADL teknikker og

strategier samt hjælpemidler i ADL.

Indretning af det fysiske miljø i nærmiljøet i relation til ADL og synsnedsettelse eller blindhed herunder de lovgivningsmæssige rammer.

Undervisning, rådgivning og vejledning pårørende og fagfolk i ADL spørgsmål.

Modul Rs 19.16.12: O&M – Orientering og Mobility. At kunne færdes i det fysiske miljø med synsnedsettelse eller blindhed

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- Har viden om teori og praktiske metoder, teknikker og strategier samt kompenserende hjælpemidler i O&M for personer med synsnedsettelse eller blindhed baseret på anerkendt international viden
- Har viden om perception og sansernes indvirkning på evnen til at færdes herunder den visuelle, auditive, kinæstetiske, taktile/haptiske, vestibulære og proprioceptive sans
- Kan udrede, analysere og vurdere behov for at kunne færdes for grupper og/eller enkeltpersoner med synsnedsettelse eller blindhed med udgangspunkt i synsfunktion, personlige og omgivelsesmæssige faktorer, kompensationsbehov og lovgivningsmæssige rammer
- Kan medvirke i rådgivning og vejledning af personer med synsnedsettelse eller blindhed, fagfolk og pårørende i O&M spørgsmål herunder tilgængelighedsspørgsmål og indretning af det fysiske miljø
- Kan håndtere og analysere komplekse problemstillinger i O&M herunder psykologiske, sociale og holdningsmæssige faktorer
- Kan med viden om læringsteori vurdere, reflektere over og begrunde metode og didaktik i synspædagogiske undervisningsforløb i O&M med kobling til grupper og/eller enkeltpersoners med synsnedsettelse eller blindhed (re)habiliteringsproces og mulighed for deltagelse i samfundet

Indhold

O&M som redskab til aktiv deltagelse i samfundslivet og del i en (re)habiliteringsproces for grupper og/eller enkeltpersoner med synsnedsettelse eller blindhed herunder personlige og omgivelsesmæssige faktorer, stigmatiseringsproblematikker.

Mobilitets teknikker og orienterings- og problemløsningsstrategier i O&M udendørs og indendørs herunder stokkebrug i forskellige omgivelser, høretræning/ekkolokalisering, taktile og haptiske informationer, restsyn, kropsmotorik, kognition, hjælpemidler i O&M

Afprøvning, vejledning og undervisning i brug af synskompenserende hjælpemidler i O&M herunder stokketyper, ETA's (elektroniske hjælpemidler), førerhund, taktile kort, kikkert

Perceptuelle og socialpsykologiske aspekter herunder sanseperception, begrebsdannelse, rumlighed, hukommelse, motivation, autonomi, coping/mestringsstrategier, intrapersonelle og interpersonelle

faktorer

Læringsteori og metode i O&M som basis for tilrettelæggelse af undervisningsforløb for grupper og/eller enkeltpersoner med synsnedsettelse eller blindhed i O&M herunder, behovsanalyse, målsætning, progression, sikkerhed, etik, dokumentation

Egenfærdigheder gennem undervisning og øvelser med simuleringsbriller i anvendelse af teknikker, orienterings- og problemløsningsstrategier samt hjælpemidler i O&M

Tilgængelighed og samarbejdsrelationer i rådgivning og vejledning vedrørende indretning af det fysiske rum i relation til at kunne færdes med synsnedsettelse eller blindhed herunder

tilgængelighedsprincipper og lovgivningsmæssige rammer

Undervisning, rådgivning og vejledning af pårørende og fagfolk i O&M spørgsmål.

Modul Rs 19.16.13: Kommunikationskompetencer – i arbejdet med mennesker med komplekse kommunikationsbehov

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- skal kunne skabe rammer for, og kunne indgå i udviklende dialoger med mennesker, hvis kommunikationsbehov er komplekse, ved at:
- have viden om omgivelsernes betydning for vellykket kommunikation.
- have indsigt i betydningen af:
  - nu og her relationen,
  - dialogkompetencen,
  - meningsfulde emner og aktiviteter i samspillet
  - at have et lærings- og udviklingsperspektiv i forhold til sprogudvikling
- kunne analysere og reflektere over samspils- og kommunikationspraksis i et sociokognitivt perspektiv, herunder videoanalyse,
- kunne forstå og udvikle dialogbaserede procesforløb i et relationelt perspektiv (familie, kolleger, flerfaglige samarbejdspartnere) i relation til udviklingen af kommunikationskompetence og -praksis.
- kunne indgå i tværprofessionelt samarbejde ved oprettelse og vedligeholdelse af netværk med og omkring det enkelte menneske,
- kunne inddrage kommunikationsteknologier, der understøtter udviklende dialoger og sprogforståelse.

INDHOLDSOMRÅDE: FAG OG LÆRING

Indholdsområdet består af følgende pædagogiske uddannelsesretninger:

19.17 Dansk som andetsprog

19.18 Undervisning i læsning og / eller matematik for voksne

19.19 Billedkunst og æstetik

19.20 Drama

19.21 Idræt

19.22 Materiel Kultur

19.23 Musik

19.24 Innovation i undervisning

Pædagogisk diplomuddannelse

19.17 DANSK SOM ANDETSPROG

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal kunne varetage sprogpædagogiske, samt formidlings- og rådgivningsmæssige opgaver i forbindelse med sprogstimulering og/eller undervisning i dansk som andetsprog, sproglig evaluering og sprogplanlægning i institutioner og virksomheder.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har viden om centrale teorier inden for andetsprogsforskning

Færdigheder

- Kan vurdere og begrunde beslutninger om valg af didaktik
- Kan formidle problemstillinger og løsninger til samarbejdspartnere og brugere i relation til sproglig vejledning

Kompetencer

- Kan støtte tosprogede børn, unge og voksnes sprogtilegnelsesproces
- Kan planlægge, gennemføre og evaluere samt træffe og begrunde fagligt relaterede, beslutninger om egen praksis

Moduler

Modul 1: Tosprogethed og andetsprogstilegnelse

Modul 2: Andetsprogpædagogik

Modul 3: Intersprogsanalyse og sproglig evaluering

Modul 4: Dansk som andetsprogsvejledning

Modul 5: Modtagedidaktik - sprogudviklende basisundervisning af nye learnere med dansk som andetsprog

Modul Rs 19.17.1: Tosprogethed og andetsprogstilegnelse

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om nyere forskning og teorier om tosprogethed og kendskab til forskellige betingelser for tosproget udvikling
- har indsigt i teorier om andetsprogstilegnelse
- kan anvende teorier og forsknings- og udviklingsarbejder om tosprogethed og andetsprogstilegnelse til at udvikle egen praksis
- kan følge og støtte tosprogede børn, unge og voksnes tilegnelsesproces

Indhold

Tosprogethed og tosproget sprogbrug.

Tosproget udvikling.
Sprogpædagogik og tosprogethed.
Sprogtilgængelsesforskningen set i historisk perspektiv
Kognitive, interaktionelle og sociale og socialpsykologiske aspekter ved andetsprogstilegnelse.
Indlæringsstrategier.
Sprogtilgængelse set i et udviklingsperspektiv.

Modul Rs 19.17.2: Andetsprogspædagogik

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om andetsprogsdidaktik og andetsprogspædagogik
- har indsigt i andetsprogspædagogiske tilgange og fordyber sig teoretisk og metodisk i forskellige andetsprogspædagogiske aspekter
- kan anvende teori og metode til at planlægge, gennemføre og evaluere samt træffe og begrunde fagligt relaterede beslutninger om egen praksis

Indhold

Andetsprogspædagogikkens udvikling i dansk og internationalt perspektiv.

Sprogstimulering og sprogundervisning.

Kommunikativ sprogpædagogik i et interaktionelt perspektiv.

Sproglig opmærksomhed og sproglig bevidsthed.

De kommunikative færdigheder: lytte og tale.

De kommunikative færdigheder: læse og skrive.

Dansk som andetsprog organiseret som et selvstændigt fagområde og som en integreret del af emner og fag.

Modul Rs 19.17.3: Intersprogsanalyse og sproglig evaluering

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om evaluering af sprog
- kan beskrive og analysere tosprogedes mundtlige og skriftlige sprogudvikling
- kan varetage sproglig vejledning
- kan træffe og begrunde fagligt relaterede beslutninger om sprogspædagogisk planlægning
- kan forholde sig analytisk til konkrete sproglige evalueringsredskaber

Indhold

Beskrivelse af det danske sprogs struktur og funktion.

Intersprogsanalyse i teori og praksis.

Sproglig evaluering.

Sproglig vejledning.

Evalueringsmaterialer.

Modul Rs 19.17.4: Dansk som andetsprogsvejledning

10 ECTS-point, intern prøve

Særlige adgangsforsætninger

Modulet er rettet mod lærere og pædagoger, der har taget 2 moduler inden for uddannelsesretningen, har linjefag i dansk som andetsprog eller afsluttet 1. del af den 2-årige grunduddannelse i undervisning af tosprogede elever.

Læringsmål

Den studerende

- har viden om vejledningsteori og metode
- har indsigt i grundlæggende principper for vejledning og er i stand til at reflektere over egen praksis
- kan rådgive og vejlede kollegaer, ledelse, forældre og eksterne samarbejdspartnere i forbindelse med udvikling, implementering og kvalitetssikring af sprogstimulering/undervisning i dansk som andetsprog.

Indhold

Vejledningsteori- og metoder.

Grundlæggende principper i vejledning.

Vejledningssamtalen og vejledningsprocessen.

Observation af andetsprogsundervisningen og elevforsætninger som baggrund for vejledning.

Formidling af praksisnære og faglige problemstillinger om evaluering og undervisning i dansk som andetsprog i forhold til både kollegaer og ledelse.

Vejledning af kollegaer, ledelse og forældre i forbindelse med udvikling og organisering af sprogstimulering /undervisning i dansk som andetsprog.

Vejledning af kollegaer i evaluering af forskellige undervisningspraksisser.

Modul Rs 19.17.5: Modtagedidaktik - sprogudviklende basisundervisning af nye learnere med dansk som andetsprog

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende skal gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnå kompetencer til at

- Planlægge, gennemføre og evaluere sprogudviklende basisundervisning for learnere med dansk som andetsprog og et udviklet modersmål
- Undersøge learneres faglige og sproglige kompetencer mhp at stilladsere læreprocesser
- Inddrage flersprogethed som ressource
- Argumentere for andetsprogpædagogiske tiltag i praksis
- Vurdere forskellige andetsprogpædagogiske tiltag ift udvalgte problemstillinger i praksis
- Reflektere over egen rolle og funktion i andetsprogpædagogisk praksis mhp udvikling heraf
- Samarbejde med kolleger, ledelse og andre relevante partnere ift overgang til videre uddannelsesforløb
- Have indsigt i særlige læringsbetingelser for learnere med flygtningebaggrund, herunder traumatiserede

Pædagogisk diplomuddannelse

19.18 UNDERVISNING I LÆSNING OG/ELLER MATEMATIK FOR VOKSNE

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal opnå faglige og pædagogisk/didaktiske forudsætninger for at kunne forestå planlægning, gennemførelse og evaluering af læse- og/eller matematikundervisning for voksne, samt kunne deltage reflekterende og kommunikativt i vejledning og udviklingsarbejde.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har kendskab til nyere videnskabelig litteratur
- Har viden om voksnes behov for læse- og/eller matematikundervisning
- Har viden om voksnes funktionelle færdigheder inden for områderne læsning, stavning og skriftlig fremstilling samt/eller matematikfærdigheder og -forståelser
- Har didaktisk og fagdidaktisk viden som forudsætning for at deltage i den fortsatte udvikling af henholdsvis læse- og/eller matematikundervisning for voksne
- Har indsigt i muligheder og begrænsninger for læse- og/eller matematikundervisning i voksenuddannelser på grundlæggende niveau

Færdigheder

- Kan anvende fag-faglig viden inden for læsning og/eller matematik
- Kan planlægge, gennemføre og evaluere undervisning
- Kan afdække voksnes forskellige forudsætninger og behov for læse- og/eller matematikundervisning, bl.a. ved hjælp af forskellige former for afdækningsmaterialer
- Kan begrunde valg af læremidler og -metoder
- Kan vurdere og anvende nyere videnskabelig litteratur

Kompetencer

- Kan håndtere vejledning i forhold til voksne deltagere, uddannelsesinstitutioner og virksomheder
- Kan udvikle differentierede tiltag, der matcher kompleksiteten hos skiftende målgrupper
- Kan udvikle egen praksis, hvor teoretiske overvejelser indgår

Moduler

Modul 1: Funktionelle matematikfærdigheder og -forståelser hos voksne

Modul 2: Matematikvanskeligheder hos voksne

Modul 3: Teorier om læsning og skrivning samt afdækning af skriftsprogvanskeligheder

Modul 4: Undervisning i FVU-læsning

Modul 5: Ordblindeundervisning for voksne

Modul 6: Læsevejlederens rolle og funktion i ungdomsuddannelserne

Modul 7: Læse- og skriveteknologi

Målgruppen er undervisere og andre, der ønsker at arbejde med udvikling af voksnes funktionelle færdigheder inden for områderne læsning, stavning og skriftlig fremstilling samt/eller matematikfærdigheder og -forståelser.

Modulet kvalificerer til de nævnte funktioner:

Modul 1 og 2: FVU-matematiklærer

Modul 3 og 4: FVU-læselærer

Modul 3 og 5: Ordblindelærer

Modul 3 og 6: Læsevejleder for ungdomsuddannelserne

Modul 7: Suppleringsmodul til de tre læsefunktioner

Modul Rs 19.18.1: Funktionelle matematikfærdigheder og -forståelser hos voksne

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i begrebet numeralitet og redskaber til undersøgelse af voksnes funktionelle matematikfærdigheder og -forståelser i forskellige sammenhænge
- har kendskab til forskellige matematikopfattelser og deres betydning for undervisningen
- kan tilrettelægge, afprøve og vurdere forskellige undervisningsaktiviteter i kontekster, der er relevante i forhold til målgrupper og uddannelsesformål
- kan anvende it og regnetekniske hjælpemidler i arbejdet med grundlæggende matematiske begreber, færdigheder og forståelser
- kan på baggrund af teori om kvalitetsudvikling af undervisningsmaterialer vurdere kvaliteten og relevansen af undervisningsmidler til brug i voksenundervisning i matematik, herunder forskellige målgrupper
- kan vurdere kvaliteten og relevansen af undervisningsmidler til brug i voksenundervisning i matematik, herunder forskellige målgrupper
- kan med udgangspunkt i teori og praksis påtage sig ansvar for at bearbejde, diskutere og formidle begrundelser for forberedende voksenuddannelse i matematik
- kan håndtere egne undersøgelser af voksnes numeralitet på arbejdspladser og i andre hverdagssammenhænge
- kan indgå i samarbejde med andre fagpersoner

Indhold

Matematikdidaktisk litteratur af relevans for voksne, herunder eksisterende undersøgelser af voksnes matematikfærdigheder og -forståelser.

At udføre egne undersøgelser af voksnes numeralitet på arbejdspladser og i andre hverdagssammenhænge.

Relevante gældende bestemmelser og rammer for voksenundervisning med matematik.

At vurdere, udvælge og eventuelt tilpasse relevante undervisningsmidler i forhold til forskellige målgrupper.

Hvordan it, regnetekniske hjælpemidler, konkrete materialer og spil kan støtte matematisk begrebsdannelse.

I modulet indgår tilrettelæggelse, afprøvning og vurdering af undervisning, der omfatter arbejde med relevante data, medier og aktiviteter inden for de fire matematiske områder: Størrelser og tal, Form og dimension, Mønstre og relationer samt Data og chance.

Modul Rs 19.18.2: Matematikvanskeligheder hos voksne

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om voksnes forskellige læringsstrategier, tankegange og regnemetoder
- har viden om karakteren af forskellige matematikvanskeligheder hos voksne
- har viden om evalueringsformer og disses anvendelse i matematikundervisning for voksne
- kan med basis i teorier om matematikvanskeligheder hos voksne iværksætte undervisningsaktiviteter, der tilgodeser voksnes forskellige læringsstrategier i matematik
- kan planlægge, gennemføre og evaluere differentieret matematikundervisning
- kan udvikle undervisningsaktiviteter med brug af relevante data, medier og aktiviteter inden for matematikkens hovedområder
- kan indgå i samarbejde med andre fagpersoner

Indhold

Voksnes regnemetoder, herunder hovedregning og overslagsregning.

Matematikdidaktisk litteratur om matematikvanskeligheder.

Voksnes blokeringer og modstande i forhold til matematik samt disses betydning for undervisningen.

Teorier og metoder til at synliggøre voksnes læringsstrategier.

Sproglige og kommunikative dimensioners betydning for matematiklæring.

Brug af kompenserende undervisningsmaterialer.

At foretage egne undersøgelser af forskellige testtyper.

Formativ og summativ evaluering.

I modulet indgår tilrettelæggelse, afprøvning og vurdering af undervisning, der omfatter arbejde med relevante data, medier og aktiviteter inden for de fire matematiske områder: Størrelser og tal, Form og dimension, Mønstre og relationer samt Data og chance.

Modul Rs 19.18.3: Teorier om læsning og skrivning samt afdækning af skriftsprogsvanskeligheder

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i det danske sprogs opbygning
- har viden om teorier om læsning og skrivning samt læse- og skriveudvikling
- har indsigt i teorier om årsager til skriftsproglige vanskeligheder
- kan vurdere og anvende afdækningsmaterialer til voksne med skriftsprogsvanskeligheder
- kan vurdere og reflektere over afdækningsresultater

Indhold

Lovgrundlag for undervisningstilbud til voksne med behov for læse- og skriveundervisning.

Undersøgelser af voksnes målte og selvopfattede læsefærdigheder.

Det danske sprogs opbygning, herunder sammenhængen mellem talt og skrevet sprog.

Teorier om læsning og skrivning, herunder læseforståelse, skriftlig fremstilling, ordlæsning, stavning samt sproglig opmærksomhed.

Teorier om skriftsprogsvanskeligheder – fremtrædelsesformer samt mulige årsager og følger.

Afdækning af voksnes sproglige forudsætninger og skriftsproglige færdigheder.

I modulforløbet arbejder den studerende skriftligt med delopgaver i:

- det danske sprogs opbygning
- afdækning af skriftsprogsvanskeligheder

Modul Rs 19.18.4: FVU læsning

(Det anbefales at læse modul 3 først)

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i FVU-systemet
- kan planlægge, gennemføre og evaluere FVU-læse- og skriveundervisning for den enkelte FVU-deltager og/eller gruppe på baggrund af FVU-afdækning og -trinplacering
- kan reflektere over voksenlæring, didaktik, metoder og læremidler i FVU-undervisning, herunder inddragelse af læse- og skriveteknologi
- kan udvikle FVU-praksis samt indgå i samarbejde med relevante fagpersoner i relation til FVU-undervisning

Indhold

Lovgrundlag for FVU-undervisning.

Teorier om læring og undervisning af voksne.

Planlægning og gennemførelse af individuel og differentieret FVU-læseundervisning på baggrund af FVU-afdækning og -trinplacering.

Analyse, vurdering og udvælgelse af egnede læremidler til FVU-læseundervisning, herunder vurdering af teksters tilgængelighed.

Løbende evaluering i FVU-læseundervisning, herunder FVU-trinprøver.

Læse- og skriveteknologi som integreret element i FVU-læseundervisning.

Tosprogede deltagere i FVU-læseundervisning.

FVU-læseundervisning som virksomhedsforlagt undervisning og i uddannelser.

I modulforløbet arbejder den studerende skriftligt med:

- Udvikling af undervisningsplan og/eller læremidler til FVU-læseundervisning

Modul Rs 19.18.5: Ordblindeundervisning for voksne

(Det anbefales at læse modul 3 først)

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om ordblindhed
- kan reflektere over voksenlæring, didaktik, metoder og læremidler i ordblindeundervisning for voksne
- kan planlægge, gennemføre og evaluere individuel ordblindeundervisning for voksne på baggrund af afdækning af sproglige forudsætninger, skriftsproglige færdigheder og undervisningsbehov
- kan vurdere og inddrage læse- og skriveteknologi i ordblindeundervisning for voksne
- kan indgå i samarbejde med undervisere og andre relevante fagpersoner for at iværksætte hensigtsmæssige tiltag i forhold til voksne med ordblindhed

Indhold

Lovgrundlag for ordblindeundervisning for voksne.

Teori om ordblindhed, herunder definition, årsagsforhold og følger.

Didaktik og metoder i ordblindeundervisning for voksne.

Analyse, vurdering og udvælgelse af egnede læremidler til ordblindeundervisning for voksne, herunder teksters tilgængelighed.

Planlægning, gennemførelse og evaluering af individuel ordblindeundervisning for voksne på baggrund af afdækning af sproglige forudsætninger, skriftsproglige færdigheder og undervisningsbehov.

Læse- og skriveteknologi samt specialpædagogisk støtte og andre støtte- og vejledningsmuligheder for voksne med ordblindhed.

Ordblindhed og tosprogethed.

I modulforløbet arbejder den studerende skriftligt med:

- udvikling af undervisningsplan og/eller læremidler til ordblindeundervisning for voksne

Modul Rs 19.18.6: Læsevejlederens rolle og funktion i ungdomsuddannelserne

(Det anbefales at læse modul 3 først)

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål**Den studerende**

- kan planlægge, koordinere og styre skolens læseindsats i samarbejde med relevante aktører og indgå i relevant netværksarbejde
- kan anvende metoder til evaluering og kvalitetssikring på baggrund af opfølgning på test
- kan varetage forskellige vejlederroller og funktioner og herunder vejlede om specialpædagogisk støtte, andre støttemuligheder og læse- og skriveteknologi på baggrund af viden om relevante vejledningsteorier og strategier
- kan vurdere teksters tilgængelighed og kan skrive tekster i et lettilgængeligt sprog og bl.a. herudfra vejlede faglærere om fagintegreret læse- og skriveundervisning samt vejlede elever om studieteknik

Indhold

Metoder til læseindsatsens planlægning, koordinering og styring.

Vejledningsmetoder og -strategier i forhold til læsevejlederens roller og funktioner.

Relevante strategier i forhold til elev- og lærerkulturer.

Vejledning om, hvordan læsning og skrivning integreres i faglig undervisning.
Teksters tilgængelighed og fagteksters struktur og funktion.
Læsestrategier i relation til læsekrav.
Vejledning af elever om studieteknik på baggrund af testresultater.
Metoder til evaluering og kvalitetssikring af læseindsatsen.
Regler om specialpædagogisk støtte (SPS) og andre støttemuligheder.
Læse- og skriveteknologi.
Netværksarbejde i forhold til læsevejledere og andre fagpersoner.

Modul Rs 19.18.7: Læse- og skriveteknologi

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om skriftsprogsvanskeligheder
- har viden om læse- og skriveteknologi
- kan udrede behov for læse- og skriveteknologi
- kan reflektere it-didaktisk på baggrund af pædagogisk viden og færdigheder i planlægning, gennemførelse og evaluering af skriftsprogsundervisning med læse- og skriveteknologi

Indhold

Målgruppen for læse- og skriveteknologi.

Skriftsprogsvanskeligheder set i et livsperspektiv, herunder hjælpemiddelovgivning, bevillings- og dispensationsmuligheder.

Udredning af behov for læse- og skriveteknologi.

Analyse, vurdering og udvælgelse af læse- og skriveteknologi.

Planlægning og gennemførelse af individuel læse- og skriveundervisning med anvendelse af læse- og skriveteknologi.

Planlægning og gennemførelse af individuel undervisning i læse-, stave- og skrivestrategier som understøtter anvendelse af læse- og skriveteknologi.

Løbende evaluering af deltagerens udbytte af anvendelse af læse- og skriveteknologi.

Vejledning og samarbejde i relation til valg og anvendelse af læse- og skriveteknologi.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.19 BILLEDKUNST OG ÆSTETIK

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal opnå personlige og faglige kompetencer inden for det pædagogiske arbejde med billedkunst og visuel formidling.

Den studerende skal have erfaringer med og viden om billedsprog som kommunikation og læreproces.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har indsigt i teorier om børn og unges interaktion med samfundets visuelle kultur

- Har viden om kunstteori, kunsthistorie, æstetisk teori og læringsteori med særlig fokus på forholdet mellem æstetik og læring
- Har viden om billeders og andre visuelle begivenheders betydning for det moderne menneskes identitetsdannelse

Færdigheder

- Kan tilrettelægge, gennemføre og evaluere formidling og læringsmålstyret undervisning indenfor billedkunst og æstetik
- Kan fremstille, fortolke og vurdere billeder i relation til historiske og nutidige dannelsesforestillinger
- Kan reflektere over forholdet mellem æstetisk virksomhed og æstetiske og pædagogiske teorier
- Kan forholde sig til den samfundsmæssige virkelighed gennem æstetiske perspektiver

Kompetencer

- Kan varetage udvikling af pædagogisk praksis i relation til undervisning og formidling inden for billedkunst og æstetik
- Kan initiere og lede udviklingsprojekter inden for det billedpædagogiske felt
- Kan varetage særlige pædagogiske funktioner som fx konsulent- og formidlingsvirksomhed samt tværfagligt samarbejde med særlig henblik på æstetisk virksomhed

Moduler

Modul 1: Eksperimenterende billedfremstilling

Modul 2: Billedpædagogik, didaktik og formidling

Modul 3: Børn og unges digitale mediebrug

Modul Rs 19.19.1: Eksperimenterende billedkunst

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i faglige teorier om visuelle udtryk og relevante kunstteorier
- har færdigheder i praktisk eksperimenterende billedfremstilling inden for flere visuelle formsprog
- kan analysere og vurdere betydningsdannelse i samspillet mellem valg af indhold, form, genre og funktion
- kan kommunikere billedsproglige problemstillinger med relevante faglige terminologier til udvalgte målgrupper

Indhold

Formsproglige problemstillinger undersøges og reflekteres gennem en eksperimentel billedfremstillende praksis.

Tematisering og begrebsudvikling udvikles i samspil med praktisk værkarbejde.

Der arbejdes med sammenhænge og interaktion mellem visuelle kulturformer og den studerendes praktiske billedarbejde.

Formsprog reflekteres som middel til billedsprogligt erkendelsesarbejde og kommunikation.

Forskellige billedsproglige vurderingsstrategier reflekteres.

Modul Rs 19.19.2: Billedpædagogik, didaktik og formidling

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i teorier om æstetik, didaktik og læreprocesser i et alment og et billedpædagogisk perspektiv
- har indsigt i teorier der belyser billedfremstilling som æstetisk lære- og erkendelsesproces
- kan tilrettelægge, planlægge og evaluere læringsmålstyret undervisning i billedkunst
- har færdighed i at løse billedpædagogiske og formidlingsmæssige problemstillinger, i et personligt, kulturelt og samfundsmæssigt perspektiv
- har viden om, og produktive færdigheder i visuelle formidlingsformer

Indhold

Teorier om æstetik, æstetisk dannelse og læreprocesser, studeres med henblik på at kunne begrunde, tilrettelægge og udøve pædagogisk praksis i billedkunst.

Historiske og aktuelle billedpædagogiske problemstillinger i professionernes praksis reflekteres.

Visuel formidling som redskab i den pædagogiske praksis undersøges gennem empiriske undersøgelser.

Modul Rs 19.19.3: Børn og unges digitale mediebrug

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i børn og unges digitale mediebrug og -deltagelse i og uden for institutionerne
- har viden om og produktive færdigheder i flere digitale visuelle medieformer
- kan analysere og vurdere multimodale digitale produktioner i et æstetisk og digitalt dannelsesperspektiv
- kan varetage digitalt medicarbejde i billedpædagogisk praksis med børn og unge

Indhold

Børn og unges mediebrug og -deltagelse studeres i et samfundsmæssigt, dannelses og billedpædagogisk perspektiv.

Der arbejdes med sammenhænge og interaktion mellem digitale medieformer og den studerendes undersøgelser og produktion.

Digitale multimodale mediegenrer vurderes og analyseres med vægt på deres betydning for børn og unges digitale dannelse.

Pædagogisk diplomuddannelse**19.20 DRAMA****Mål for læringsudbytte**

Den studerende skal opnå personlige og faglige kompetencer inden for det pædagogiske arbejde med teater og drama.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har indsigt i teorier om teaterkunsten og dramapædagogikken
- Har kendskab til sammenhængene mellem kunst, teater og pædagogik

Færdigheder

- Kan anvende metoder og redskaber til at styrke den æstetiske, den ekspressive og den sociale kompetence
- Mestrer arbejdet med drama og teater i en pædagogisk og social sammenhæng

Kompetencer

- Kan planlægge, gennemføre og evaluere forløb hvor børn, unge og voksne aktivt bruger drama og teater til at bearbejde deres samtid og udtrykke erfaringer og oplevelser
- Kan udvikle og tilpasse dramapædagogiske og teaterfaglige læreprocesser i forhold til forskellige formål, målgrupper og deltagerforudsætninger

Moduler

Modul 1: Teaterteori, dramaturgi og teaterproduktion

Modul 2: Dramapædagogik

Modul 3: Drama/ teater og børne-ungdomskultur

Modul Rs 19.20.1: Teaterteori, dramaturgi og teaterproduktion

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i teatrets historisk-kulturelle udvikling
- har kendskab til teorier, der beskæftiger sig med teater- og skuespiltekster
- har indsigt i og mestrer dramaturgisk analyse og forestillingsanalyse
- behersker elementære teatrale færdigheder såsom dramatisk grundtræning, figurobygning, rollearbejde og instruktion
- har praktisk kendskab til teaterkunstens processer og pædagogik, herunder processen fra idé til forestilling

Indhold

Teatrets historie og kulturhistorie, fra det græske teater til moderne teaterformer.

Centrale dramatiske hovedværker.

Dramaturgisk analyse, dramaturgiske grundbegreber i forbindelse med teksters struktur og tolkningsmuligheder.

Forestillingsanalyse – analyse, fortolkning og vurdering af teaterforestillinger.

Dramatisk grundtræning – beherskelse af dramatiske udtryksmåder og udvalgte skuespilteknikker med krop, stemme, bevægelse.

Iscenesættelse/instruktion – praktisk arbejde med udvalgte scener, koreografi, arrangement.

Teaterproduktion – fokus på processen fra koncept til færdig forestilling, herunder også arbejdet med scenografi, lyd og lys.

Modul Rs 19.20.2: Dramapædagogik

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i dramapædagogikkens idégrundlag, teori og historie
- har kendskab til forskellige former for dramapædagogiske metoder
- har indsigt i dramapædagogikkens særlige områder og læringspotentialer
- mestrer den pædagogiske tilrettelæggelse af drama- og teaterprocesser
- har viden om læringsteorier og æstetik

Indhold

At lære at tilrettelægge, gennemføre og evaluere et drama- og teaterpædagogisk forløb.

Forskellige former for drama- og teaterforløb og metodiske/didaktiske problemstillinger i relation hertil.

Afprøvning af drama- og teaterpædagogiske retninger og refleksioner af disse.

Forholdet mellem teatrets praksis og udvikling af den dramapædagogiske praksis.

Dramapædagogen som en reflekterende praktiker.

Drama som metode til oplevelse og indsigt.

Æstetiske læreprocesser og læringsteorier.

Modul Rs 19.20.3: Drama/teater og børne-ungdomskultur

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har kendskab til og indsigt i børne-ungdomsteater
- har indsigt i forskellige børnekulturelle udtryksformer
- har indsigt i og praktisk kendskab til teaterinstruktion og -produktion med børn og unge
- har kendskab til betydningen af og mulighederne i forskellige medier i børne- og ungdomskulturen samt i det drama- og teaterpædagogiske arbejde med børn og unge
- har viden om drama og teatrets betydning for det kulturelle miljø
- kan reflektere over dramas betydning for børn og unges kulturelle identitetsdannelse

Indhold

Børne-ungdomsteatrets historie og udvikling.

Analyse af og kendskab til dansk børne-ungdomsteater.

Teaterinstruktion og -produktion med børn og unge.

Teaterproduktion med børn og unge – fokus på processen fra koncept til færdig forestilling.

Arbejdet med scenografi, lyd, lys, herunder virtuel scenografi baseret på udvalgte elektroniske medier såsom mobiltelefonens kamerafunktioner og billed- og filmprojektioner på skærme og objekter.

Dramapædagogen som kulturskabende og kulturformidlende.

Drama og skole-institutionskultur.

Forholdet mellem teatrets æstetik og pædagogik.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.21 IDRÆT

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal have indsigt i på hvilken måde idræt og bevægelse fremtræder og har betydning inden for sundhed, kultur, uddannelse og pædagogisk arbejde. Den studerende skal opnå viden om sammenhænge mellem idræt, krop og bevægelse.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har viden om læringsmålsorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning vedrørende idræt, krop og bevægelse
- Har indsigt i idræt som et samfundsmæssigt og kulturelt fænomen
- Kan reflektere over og vurdere idrætsfaglige temaer på baggrund af de fagvidenskaber, idrætten bygger på,
- Har viden om humanbiologiske, samfundsvidenskabelige og humanistiske teorier i relation til idrættens og den fysiske aktivitets
  - dannelses-, lærings- og udviklingsdimensioner
  - forskellige praksisformer
  - pædagogiske og didaktiske dimensioner
  - aktivitetsudvikling og formidlingsaspekter
- Har viden om og indsigt i kroppens betydning for identitetsdannelse, selvopfattelse og socialisering

Færdigheder

- Kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning i idræt
- Kan skabe sammenhæng mellem teori og praksis i det idrætspædagogiske arbejde
- Kan planlægge, iværksætte og justere relevante og målrettede idræts- og bevægelsesaktiviteter med konkrete målgrupper

Kompetencer

- Kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning vedrørende idræt, krop og bevægelse, der tilgodeser deltageres dannelse, udvikling og læring
- Kan håndtere idrætspædagogisk arbejde med forskellige målgrupper og i forskellige institutionelle sammenhænge
- Kan samarbejde om varetagelse af undervisnings- og funktionsopgaver på forskellige områder: Institutionssektoren (dag- og døgninstitutioner m.m.), uddannelsessektoren, social- og sundhedssektoren, børns, unges og voksnes fritid, det private arbejdsmarked, arbejdet med kultur og samfundsudvikling
- Kan bidrage til udvikling af egen pædagogisk praksis inden for det faglige område
- Kan integrere erkendelses og kundskabs dimensionerne med handlings- og oplevelsesorienterede dimensioner i faget idræt

Moduler

Modul 1: Motorisk udvikling og kropslig læring

Modul 2: Sundhed, krop og bevægelse

Modul 3: Friluftsliv og udemotion

Modul 4: Krop, bevægelse og kommunikation

Modul Rs 19.21.1: Motorisk udvikling og kropslig læring

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om motorik, vækst og udvikling
- har viden om sammenhænge mellem motorik, vækst og udvikling herunder betydning af motorisk udvikling for børn set i et personligt og socialt perspektiv
- kan reflektere over begreber, metoder, teori og empiri i relation til egen faglig og pædagogisk erfaring
- kan udvikle, argumentere, planlægge og gennemføre målrettet træning af motorik og kropslig læring med en professionsrelevant målgruppe

Indhold

Teorier om motorisk udvikling og læring.

Viden om sammenhænge mellem motorik og udvikling af identitet og social kompetence.

Kendskab til centralnervesystemets udvikling samt sammenhænge mellem centralnervesystemet og kropslig bevægelsesudvikling.

Idrætspædagogisk arbejde med motorik og kropslig læring.

Teori om test og screening samt praktisk afprøvning af udvalgte screeninger.

Modul Rs 19.21.2: Sundhed, krop og bevægelse

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har kendskab til forskellige sundhedsbegreber
- har kendskab til forskellige strategier for sundhedsfremme og forebyggelse
- har viden om og forståelse for forhold mellem krop, bevægelse, sundhed og sygdomsforebyggelse herunder humanbiologisk teori i relation til idræt
- kan udvikle, begrunde og implementere sundhedspolitikker og -strategier
- kan udvikle, begrunde, planlægge og evaluere sundhedsfremmende tiltag og aktiviteter til relevant målgruppe i konkret kontekst

Indhold

Sundhedsopfattelser og begreber.

Fysisk aktivitets indvirkning på organismen hos børn, unge, voksne og ældre mennesker.

Fysisk aktivitet i forhold til levevilkår, vaner og kulturelle forhold.

Sundhedsarbejde i forskellige institutionelle kontekster.

Sundhedspolitikker og -strategier.

Sundhed som samfundsmæssig ressource.

De teoretiske områder vil blive eksemplificeret med praktiske eksempler på fysiske aktiviteter og testformer.

Målgruppeorienteret arbejde med professionsrelevante tiltag.

Modul Rs 19.21.3: Friluftsliv og udemotion

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om og erfaring med uderummets muligheder for oplevelser, læring og træning
- kan begrunde og anvende varierede aktivitets- og arbejdsformer i forskellige udendørs rum og miljøer
- kan påtage sig ansvar for undervisningsforløb og arrangementer inden for friluftsliv og udemotion
- kan udvikle aktiviteter inden for friluftsliv og udemotion med forskellige målgrupper med udgangspunkt i teorier om kropslig læring, træning, udvikling, og identitet

Indhold

Uderummet som legeplads og motionsrum.

Uderummet som læringsmiljø.

Betydningen af bevægelse, leg og idræt i forhold til udvikling, fysiske ressourcer identitet og socialisering hos forskellige målgrupper.

Didaktik og pædagogik i uderummet.

Praktisk arbejde med friluftsliv og udemotion.

Dansk friluftsliv og – tradition i teori og praksis.

Natursyn, naturforvaltning og friluftspolitik.

Introduktion til projektudvikling og -ledelse.

Modul Rs 19.21.4: Krop, bevægelse og kommunikation

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan anvende viden om bevægelsespsykologi og pædagogisk viden om krop og kommunikation i relation til leg, dans, kamp og drama
- kan udvikle egen praksis i relation til emnet

Indhold

Kroppens sprog, kommunikation og kultur i relation til det moderne samfund.

Kroppen i social interaktion, kontakt, gruppedynamik, kropslig ekspressivitet og sprog.

Leg, dans, kamp og drama i bevægelsespsykologisk og pædagogisk perspektiv.

Personlighedsudvikling og identitetsdannelse gennem kropslig interaktion.

Kreative og æstetiske læreprocesser.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.22 MATERIEL KULTUR

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal inden for æstetik, kultur, design og håndværk kunne løse faglig-pædagogiske og formidlingsmæssige problemstillinger i offentlige og private virksomheder.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har viden om læringsmålsorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning vedrørende materiel kultur
- Har indsigt i formidling af og kommunikation gennem design og håndværk
- Kan reflektere over pædagogisk teori og faglig praksis inden for kultur, æstetik, design og håndværk

Færdigheder

- Kan planlægge og beskrive læringsmålstyret undervisning vedrørende materiel kultur
- Kan foretage begrundede valg på grundlag af faglig indsigt og forståelse af håndværksfagernes karakter
- Mestrer arbejdet med materiel kultur, håndværk og design i en pædagogisk kontekst

Kompetencer

- Kan planlægge, iværksætte og udvikle faglige og tværfaglige opgaver inden for formidling af kultur, æstetik, design og håndværk
- Kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning vedrørende materiel kultur

Moduler

Modul 1: Design og håndværk

Modul 2: Læreprocesser i praktisk æstetisk virksomhed

Modul 3: Produkt og kultur

Modul Rs 19.22.1: Design og håndværk

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har forståelse for forskellige faser i designprocesser
- har færdigheder i forhold til eksperimentel brug af forskelligartede teknikker og materialer
- har indsigt og færdigheder i at kommunikere visuelt og rumligt via produkternes udtryk
- kan analysere og vurdere samspillet mellem produktets fremstillingsteknik, materiale, formsprog, betydning og funktion i forskellige kulturer

Indhold

Udgangspunktet er den studerendes selvstændige arbejde med designprocesser.

Indføring i praktisk og teoretisk arbejde, der belyser og analyserer arbejdet med historiske og nutidige produktkulturer, deres design og formgivning, kommunikation, etik og æstetik.

Analytisk, kritisk og selvstændigt eksperimenterende arbejde på baggrund af indføring i faglige teorier, der belyser samspillet mellem idé, proces, produkt, funktion og kommunikation.

Modul Rs 19.22.2: Læreprocesser i praktisk æstetisk virksomhed

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i teorier om æstetisk dannelse og æstetiske læreprocesser og det skabende arbejdes betydning for identitetsdannelse og læring
- har indsigt i teorier om kreative og innovative læreprocesser
- har indsigt i håndværkets placering inden for forskellige pædagogiske retninger
- kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning vedrørende praktisk æstetisk virksomhed, der tilgodeser deltagerens dannelse, udvikling og læring
- kan formulere, analysere, formidle og diskutere centrale didaktiske problemstillinger
- kan vurdere faglige teorier og metoder i forhold til æstetisk praktisk virksomhed og egen praksis

Indhold

Relevante pædagogiske, psykologiske, sociologiske teorier inddrages for at belyse de uddannelsesmæssige sammenhænge, der relaterer sig til læring og skabende arbejde.

Indføring i relevante teorier til belysning og perspektivering af de praktisk æstetiske fags praksisområder og fremtidige potentialer.

Konkret planlægning af pædagogiske og didaktiske forløb evt. gennemførelse og evaluering i praksis i forhold til en bestemt målgruppe. Planlægningen reflekteres i forhold til proces og produkt, i forhold til andre målgrupper og institutioner eller sammenhænge.

Modul Rs 19.22.3: Produkt og kultur

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i teorier om materiel kultur i historisk, nutidig, lokal, international og multikulturel kontekst
- har viden om praktisk og eksperimenterende arbejde som arbejds-, analyse- og erkendelsesform
- kan frembringe produkter, der kan tolkes og vurderes i en kulturel kontekst
- kan analysere og vurdere kulturprodukter som udtryk for menneskers tilværelsestolkninger
- kan analysere og vurdere mennesket som innovator, kulturskaber og kulturbærer i fortid og nutid i samspil med teorier om kulturbegreber, kulturformidling og hverdagsæstetik

Indhold

Indføring i teorier om kulturproduktets relation til samfundsmæssige bevægelser.

Analyse og forståelse af betydning, tolkning og anvendelse af genstande i kulturel sammenhæng.

Analyse af forholdet mellem håndværk, husflid, kunsthåndværk og industriel produktion. En valgt materiel kultur analyseres og perspektiveres gennem praktisk håndværksmæssigt fortolkningsarbejde.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.23 MUSIK

Læringsudbytte

Den studerende skal opnå personlige og faglige kompetencer inden for det pædagogiske arbejde med musik.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har viden om læringsmålsorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning i musik
- Har forståelse af musik som æstetisk og kulturelt fænomen
- Har indsigt i teorier om musik og pædagogik
- Kan reflektere over egen og andres musikalsk vejlednings- og undervisningspraksis

Færdigheder

- Kan planlægge og beskrive læringsmålstyret undervisning i musik
- Kan udarbejde og udøve musik i forskellige stiltraditioner, på forskellige instrumenter med forskellige roller
- Mestrer musikalsk instruktion, ledelse og vejledning i et bredt udvalg af musikpædagogiske funktionsretninger

Kompetencer

- Kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning i musik
- Kan selvstændig varetage musikalske undervisnings- og formidlingsopgaver
- Kan udvikle musikalske tilbud og oplevelser for børn og unge

Moduler

Modul 1: Musikdidaktiske færdigheder

Modul 2: Musikpædagogik

Modul 3: Musik og kultur

Modul Rs 19.23.1: Musikdidaktiske færdigheder

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- er i besiddelse af musikalske kundskaber og færdigheder med henblik på at kunne igangsætte og lede forskelligartede musikpædagogiske forløb på en kvalificeret og inspirerende måde
- har solide håndværksmæssige og udtryksmæssige færdigheder i musikudøvelse

- kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning i musik med henblik på videreudvikling af deltagernes musikalske skaben
- er i stand til med overblik og engagement at tilrettelægge og lede musikforløb
- har forudsætninger for at igangsætte, vejlede og videreudvikle musikalsk skaben på levende og varieret vis.

Indhold

Instrumentkundskab og elementære spillefærdigheder på instrumenter, der forekommer i almindelig musikalsk sammenspil.

Sang og brugsklaver som redskaber i musikundervisning.

Musikteoretiske støttediscipliner, herunder hørelære, musikteori, satslære og aflytning.

Et bredt udsnit af stilarter, genrer og musik fra forskellige kulturer, aktiviteter inden for musik og bevægelse.

Ledelse af musikalske aktiviteter, instruktion og vejledning.

Metodik i musikundervisning, fx kormetodik, sammenspilsmetodik, progression, differentiering.

Komposition, improvisation og arrangement i forskellige stilarter og genrer, herunder med inddragelse af it.

Tilrettelæggelse og analyse af skabende musikalske processer.

Modul Rs 19.23.2: Musikpædagogik

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har refleksions-, analyse- og handlekompetencer i musikpædagogiske teorier og metoder
- kan medvirke til fortsat faglig-pædagogisk udvikling af musikundervisning og musikaktiviteter, teoretisk og praktisk
- har indsigt i og erfaring med æstetiske læreprocesser

Indhold

Musikdidaktiske grundbegreber.

Musikpædagogiske retninger og musikdidaktiske positioner.

Planlægning, gennemførelse, analyse og vurdering af musikpædagogiske forløb med forskellige målgrupper.

Tilrettelæggelse af læreprocesser i æstetiske fag, herunder musikalsk skaben, rammer, spilleregler m.v.

Børns musikalske udvikling og dens didaktiske konsekvenser.

Modul Rs 19.23.3: Musik og kultur

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har egne oplevelser med og indsigt i forskelligartede musikkulturer
- har viden om musik som æstetisk, historisk, kulturelt, socialt og økonomisk fænomen
- har kendskab til musikalsk børne- og ungdomskultur, herunder musik i medier
- besidder kvalifikationer i at analysere og fortolke musik og musikanvendelse

- har forudsætninger for at kunne formidle musikoplevelse og musikforståelse

Indhold

Musikalske udtryksformer i forskellige kulturer og historiske perioder.

Musikæstetik, musikopfattelser og musikalske værdisæt.

Analyse, fortolkning og formidling af musik.

Musikpsykologi, musikalsk socialisering og dannelse.

Børns og unges musikulturelle udtryksformer.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.24 INNOVATION I UNDERVISNING

Uddannelsen retter sig mod at videreudvikle den didaktiske kernefaglighed for lærere, pædagoger og andet personale med andre relevante kvalifikationer, ved at give bedre forudsætninger for at analysere, tolke og kvalificere løsningen af skolens aktuelle og fremtidige opgave. Uddannelsen har fokus på følgende:

- Digitalisering i forhold til undervisning, læreprocesser og skolens læringsrum
- At se innovation som skolens opgave og medtænke innovation i et undervisningsperspektiv
- Udvidet forståelse af samarbejdet mellem skolens aktører, hvor de professionelle trækker på faglig indsigt, samt udfordres af ny viden og faglig refleksion.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Den studerende

Viden

- Har viden om læringsmålsorienteret didaktik og læringsmålstyret undervisning, der tilgodeser børn og unges udvikling af innovative kompetencer
- Kan anvende viden til at beskrive, fortolke, planlægge, gennemføre, begrunde undervisning på et innovativt didaktisk grundlag
- Kan anvende viden om processer i forhold til at indgå i samarbejder og udvikle egen og andres innovativt didaktiske kompetencer

Færdigheder

- Kan planlægge og beskrive læringsmålstyret undervisning, hvor læringsmålene vedrører innovative kompetencer
- Kan fortolke og beskrive problemstillinger i forbindelse med gennemførelse af undervisning i et innovativt didaktisk perspektiv
- Kan analysere, udvælge og anvende innovativt didaktiske forståelses- og forandringsmodeller i skolen
- Kan implementere egne undervisningserfaringer i udviklings- lære- og forandringsprocesser omkring innovativ didaktik

Kompetencer

- Kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning der tilgodeser børn og unges udvikling af innovative kompetencer
- Kan initiere, tilrettelægge og styre gennemførelse af forandringsprocesser med didaktisk innovation og refleksion i egen undervisning
- Kan tage medansvar for udvikling og gennemførelse af forandringsprocesser omkring didaktisk innovation i skolen
- Kan beskrive, dokumentere og evaluere resultater af innovativt didaktiske processer

Moduler

Modul 1: Innovation og didaktik

Modul 2: Matematikkens didaktik

Modul 3: Danskfagets didaktik

Modul 4: Naturfagsdidaktik med medier

Modul 5: Didaktik med medier

Modul 6: Udvikling af undervisning af særligt dygtige elever

Modul 7: Læringsmålstyret undervisning

Modul 8: Understøttende undervisning

Modul Rs 19.24.1: Innovation og didaktik

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om læringsmålsorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning
- kan planlægge og beskrive læringsmålstyret undervisning
- kan skabe åben didaktisk innovation, der er gennemskuelig i både formål og mål, processer og metoder og resultater og anvendelsesperspektiver,
- kan nyskabe og kvalitetsudvikle didaktikken gennem en undersøgende og eksperimenterende tilgang i et fagligt og tværfagligt samarbejde, der inddrager relevante samarbejdspartnere og brugere
- kan tilrettelægge, skabe og evaluere undervisning og læringsmiljøer, som udvikler elevernes innovative kompetencer
- kan mestre forskellige fremgangsmåder, metoder og teknologier, der fremmer udvikling af innovative kompetencer hos børn og unge
- kan vurdere og begrunde over for samarbejdspartnere og brugere hvor innovative processer og innovative kompetencer frugtbart bidrager til udvikling af elevernes faglige kundskaber og færdigheder
- kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning

Indhold

Teorier om innovation og om hvad der fremmer innovative processer.

Teorier om metoder, der er innovative og skaber innovation.

Teorier om hvordan forskellige undervisningsformer, læreprocesser og læringsmiljøer kan fremme udvikling af innovative kompetencer hos børn og unge.

Dannelsesteorier, herunder digital dannelse og disses implikationer for praksis.

Relations- og kommunikationsteorier der kan understøtte det praktiske arbejde med digital innovation.

Modul Rs 19.24.2: Matematikkens didaktik

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om læringsmålsorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning
- kan planlægge og beskrive læringsmålstyret undervisning i matematik
- kan benytte relevante teorier og anvende metoder til at kunne identificere, analysere, vurdere og behandle matematikdidaktiske problemstillinger
- kan anvende analytiske og kritiske tilgange til matematikdidaktisk forskning og professionsviden
- kan identificere relevante praksisnære problemstillinger gennem at beskrive, formulere og formidle handlemuligheder inden for en matematikfaglig undervisning
- kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning i matematik

Indhold

Matematikdidaktiske problemstillinger og arbejdsformer.

Matematikfaglig progression og differentiering.

Teorier om matematikfaget og almindelse.

Teorier om læring og læreprocesser i matematikfaget.

Modul Rs 19.24.3: Danskfagets didaktik

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om læringsmålsorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning
- kan planlægge og beskrive læringsmålstyret undervisning i dansk
- kan benytte relevante teorier og anvende metoder til at kunne identificere, analysere, vurdere og behandle danskdidaktiske problemstillinger med baggrund i danskfaget
- kan anvende analytiske og kritiske tilgange til danskdidaktisk forskning og professionsviden
- kan identificere relevante praksisnære problemstillinger gennem at beskrive, formulere og formidle handlemuligheder inden for en danskfaglig undervisning
- kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning i dansk

Indhold

Danskdidaktiske problemstillinger og arbejdsformer.

Danskfaglig progression og differentiering.

Teorier om danskfaget og almindelse.

Teorier om læring og læreprocesser i danskfaget.

Modul Rs 19.24.4: Naturfagsdidaktik med medier

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om læringsmålsorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning
- har viden om 'digital literacy' og didaktisk design som forståelsesramme for udvikling af undervisning og læring med it og medier i naturfag
- har indsigt i den naturfaglige betydning af kommunikationskritisk kompetence, multimodal formidling og web-etik
- kan planlægge og beskrive læringsmålstyret undervisning i naturfag
- kan forestå naturfaglig planlægning, gennemførelse og evaluering af læreprocesser med det brugergenererede web
- kan i naturfagene designe forløb med anvendelse af it-støttet læring i både fysiske rum uden for skolen og i virtuelle rum
- kan designe naturfaglige forløb med anvendelse af kollaborative arbejdsformer gennem it
- kan anvende og vurdere naturfaglige forsknings- og udviklingsarbejder om it og læring
- kan indgå i naturfagligt samarbejde om at etablere og evaluere udviklingsmiljøer med anvendelse af it og medier
- kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning i naturfag

Indhold

Teorier om digital literacy og didaktisk design som grundlag for it-medieret undervisning af børn og unge.

Fagdidaktisk anvendelse af centrale it-kompetencer inden for informationssøgning, produktion, analyse og erfaringsformer.

Webbaseret fagdidaktisk arbejde med fokus på nye formidlingsformer og nye måder at skabe viden på, alene og i samarbejde med andre.

Design af it-medieret undervisning i naturfagene med virtuel eller fysisk tilstedeværelse.

Forsknings- og udviklingsarbejde inden for naturfagenes it-fagdidaktik.

Forsknings- og udviklingsarbejde inden for digitale læringsressourcer.

Arbejde med dataindsamling og databehandling og vurdering af digitale læringsressourcer.

Indsigt i relevante regler og lovgivning inden for ophavsret i arbejdet med naturfagene.

Indsigt i nye digitale teknologiers muligheder og indflydelse på demokratiske, sociale og kommunikative relationer.

Modul Rs 19.24.5: Didaktik med medier

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om læringsmålsorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning
- har viden om 'digital literacy' og didaktisk design som forståelsesramme for udvikling af undervisning og læring med it og medier i skolens fag
- har indsigt i betydningen af kommunikationskritisk kompetence, multimodal formidling og web-etik
- kan planlægge og beskrive læringsmålstyret undervisning
- kan forestå planlægning, gennemførelse og evaluering af læreprocesser med det brugergenererede web

- kan designe forløb med anvendelse af it-støttet læring i både fysiske rum uden for skolen og i virtuelle rum
- kan designe faglige forløb med anvendelse af kollaborative arbejdsformer gennem it og medier
- kan anvende og vurdere faglige forsknings- og udviklingsarbejder om it og læring
- kan indgå i fagligt samarbejde om at etablere og evaluere udviklingsmiljøer med anvendelse af it og medier i skolen
- kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning

Indhold

Teorier om digital literacy og didaktisk design som grundlag for it-medieret undervisning af børn og unge.

Fagdidaktisk anvendelse af centrale it-kompetencer inden for informationssøgning, produktion, analyse og erfaringsformer.

Webbaseret fagdidaktisk arbejde med fokus på nye formidlingsformer og nye måder at skabe viden på, alene og i samarbejde med andre.

Design af IT-medieret undervisning i skolens fag med virtuel eller fysisk tilstedeværelse.

Forsknings- og udviklingsarbejde inden for skolefagenes it-fagdidaktik.

Forsknings- og udviklingsarbejde inden for digitale læringsressourcer.

Arbejde med nye it-medierede genrer og vurdering af digitale læringsressourcer.

Indsigt i relevante regler og lovgivning inden for ophavsret.

Indsigt i nye digitale teknologiers muligheder og indflydelse på demokratiske, sociale og kommunikative relationer.

Modul Rs 19.24.6: Udvikling af undervisning af særligt dygtige elever

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om læringsmålsorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning
- har indsigt i tilgange til identifikation af målgruppen, særligt dygtige og talentfulde elever herunder begrebsafklare og reflektere over definition af målgruppen, samt formidle viden herom
- kan planlægge og beskrive læringsmålstyret undervisning
- kan anvende viden om undervisningsdifferentiering og træffe begrundede valg i forhold til at målsætte, planlægge, udvikle og evaluere en undervisning, der tilgodeser særligt dygtige og talentfulde elever
- kan medvirke til at koordinere indsatser på organisatorisk plan med henblik på tilrettelæggelse og gennemførelse af undervisning af elever med særlige forudsætninger
- kan indgå i dialog med kolleger om udvikling af undervisning, der tilgodeser denne elevgruppe
- kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning

Indhold

Teori om undervisningsdifferentiering og didaktiske overvejelser i forhold til formål, mål, indhold, metoder, der tilgodeser særligt dygtige og talentfulde elever i et inkluderende didaktisk perspektiv.

Teorier og praksisviden i forhold til særligt dygtige og talentfulde elever.

Udviklings tiltag som rum for koordinerede udviklingsindsatser på egen skole/i egen kommune. Vejledningsteori og tilgange til dialog omkring udvikling af undervisningstiltag for denne målgruppe.

Modul Rs 19.24.7: Læringsmålstyret undervisning

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om læringsmålsorienteret didaktik og læringsmålstyret undervisning, der tilgodeser børn og unges udvikling af læringskompetence
- har viden om forskellige didaktiske perspektiver på læringsmålstyret undervisning
- kan udvikle og beskrive læringsmålstyret undervisning, hvor børn og unges udvikling af læringskompetence tilgodeses
- kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning der tilgodeser børn og unges udvikling af læringskompetence
- kan reflektere over didaktiske problemstillinger, der knytter sig til læringsmålstyret undervisning

Modul Rs 19.24.8: Understøttende undervisning

10 ECTS-point, ekstern prøve

Modulets formål er at udvikle læreres og pædagogers personlige og faglige kompetencer gennem viden om forhold, der fremmer elevernes trivsel og udfolder varieret læring, således at de studerende kan rammesætte og kvalificere forløb og aktiviteter, der understøtter elevernes læring i grundskolen. Endvidere at introducere et varieret teorigrundlag, som kobles til den studerendes praksiserfaring med henblik på at udvikle, afprøve og kvalificere tværprofessionelle strategier for det understøttende arbejde.

Læringsmål

Den studerende

- Kan anvende viden til at beskrive, analysere, udvikle og implementere understøttende undervisning og begrundede, læringsunderstøttende tiltag i skolen
- Kan anvende viden om kreativitet, entrepreneurship og innovation, som grundlag for varieret undervisning og læring i tværprofessionelle samspil
- Har viden om inklusion, trivsel og motivationsfremmede processer, der understøtter elevernes faglige læring
- Mestrer udvikling og ledelse af fleksible og understøttende læringsmiljøer
- Kan analysere, udvikle, beskrive og implementere læringsunderstøttende didaktik
- Kan anvende tværprofessionelle samarbejdsmodeller
- Kan implementere metoder og egne undervisningserfaringer, der understøtter børn og unges læring, motivation og sociale kompetencer på innovative måder
- Kan udvikle, lede og vurdere innovative, læringsunderstøttende processer, som styrker elevernes læring og alsidige udvikling
- Kan udvikle og planlægge understøttende undervisningsforløb, hvor elevernes trivsel, sociale kompetencer og læringsstrategier styrkes

- Kan initiere, tilrettelægge, styre og evaluere varierende og eksperimenterende læringsformer og forandringsprocesser, der understøtter elevernes kreativitet, opfindsomhed og lyst til læring

Indhold

Perspektiver og dilemmaer i understøttende undervisning.

Præsentation af og analytisk arbejde med læringsteori og processer i relation til innovativ understøttende undervisning, herunder varierende og eksperimenterende læringsformer

Tværfagligt og tværfagligt samarbejde og vidensdeling i relation til den understøttende undervisning.

Teori og metoder, der belyser, analyserer og inspirerer understøttende faktorer i forhold til motivation, inklusionsstrategier og trivsel i et praksisrettet perspektiv

Arbejde med egne og elevers varierede læringsprocesser til understøttelse af alsidig udvikling

INDHOLDSOMRÅDE: ORGANISATIONSUDVIKLING

Indholdsområdet består af følgende pædagogiske uddannelsesretninger:

19.25 Projektledelse og organisationsudvikling

19.26 Vejledning og supervision

19.27 Lærerfaglighed og skoleudvikling

Pædagogisk diplomuddannelse

19.25 PROJEKTLEDELSE OG ORGANISATIONSUDVIKLING

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal kunne lede, analysere, planlægge, gennemføre og evaluere projekter og udviklingsarbejder i egen praksis med flere perspektiver og skal kunne arbejde konsultativt med udviklingsprojekter.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har viden om teorier og metoder
- Kan forstå og reflektere over erkendelsesmæssige baggrunde for anvendelsen af teorier og metoder i relation til praksis

Færdigheder

- Kan vurdere og begrunde beslutning om valg af handlinger og løsninger
- Kan kommunikere problemstillinger og løsninger sammen med samarbejdspartnere, brugere og kunder
- Kan anvende metoder og redskaber til indsamling og analyse af data
- Kan mestre organisationsudvikling, projektledelse og projektkonsultation

Kompetencer

- Kan håndtere komplekse situationer

- Kan deltage i fagligt og tværfagligt samarbejde
- Kan påtage sig ansvar inden for rammerne af en professionel etik
- Kan udvikle egen praksis i forhold til organisationsudvikling, projektledelse og projektkonsultation i samspil med teori

Moduler

Modul 1: Den udviklende organisation

Modul 2: Projektledelse

Modul 3: Ledelse af forandringsprocesser

Modul 4: Den professionelle konsultants forankring

Modul 5: Konsulentarbejdets metoder

Modul Rs 19.25.1: Den udviklende organisation

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i kulturelle, strukturelle og processuelle processer af betydning for organisationen og dens udvikling i relation til omverdenen
- kan anvende metoder, redskaber og erkendelsesmæssige tilgange til analyse og vurdering af samspillet mellem organisationens kultur, struktur og proces
- kan træffe og begrunde fagligt relaterede beslutninger om udvikling og forandring i forskellige organisationsformer og i egen praksis

Indhold

Forskellige teorier og perspektiver som grundlag for beskrivelse, forståelse og vurdering af organisationers funktioner og betydninger som rammer for virksomheden.

Samspil mellem hvordan organisationen med sin kultur, sin struktur og sine processer påvirker opgaveløsningen, og de krav den komplekse omverden stiller til organisationens opgaveløsning.

Forskellige interesser og magtformer som er hæmmende eller fremmende faktorer for udvikling og forandring og deres betydning for den udviklende organisation.

Forskellige metoder til beskrivelse, undersøgelse, analyse og vurdering af organisationens forudsætninger for udvikling og forandring.

Modul Rs 19.25.2: Projektledelse

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om de projektværktøjer, der kan anvendes for at lede et projekt inden for de fastlagte rammer og dynamikker i en samskabende og fremadskridende proces
- har indsigt i og praktisk forståelse for projekters funktion og organisering i organisationers kultur, dynamik og stabilitet, herunder samspillet mellem organisationen og projekter, der etableres som enheder i organisationen i udviklings- og forandringsøjemed
- kan beskrive, formulere og formidle kompetenceudvikling
- kan analysere, planlægge og gennemføre projekter i en organisation

Indhold

Forskellige teorier om og perspektiver på organisationers struktur, processer og kultur og deres betydning for projektvirksomhed.

Udarbejdelse af projektansøgning og projektgrundlag, projektets faser, arbejdet med mål, indhold og plan, projektnalysen, projektorganisering, ressourceallokering, kvalitet, indhold og evaluering og implementering og forankring af ny viden og erfaringer.

Projekters betydning og funktioner for organisatorisk læring i forbindelse med udvikling, forandringer og systematisk kompetenceudvikling.

Projekter som udviklingsrum for nye løsninger på kendte opgaver og for udvikling af hensigtsmæssige måder at løse nye opgaver på.

Arbejde med modstand og udviklingspotentialer i organisationen.

Projektorganisering, projektdynamik og projektledelse med sigte på forandring.

Relationer mellem formelle og uformelle magtformer i projektledelse.

Modul Rs 19.25.3: Ledelse af forandringsprocesser

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har indsigt i ledelse af udviklingsarbejde som en kompleks proces
- kan beskrive og kommunikere forskellige samarbejds- og ledelsesformer i organisationer
- kan deltage i og lede forandringsprocesser i projekter og udviklingsarbejde.

Indhold

Forskellige perspektiver og teorier om ledelse om ledelse af forandringsprocesser.

Ledelsesvirksomhed i samspil med interne og eksterne interessenter og partnere i og uden for organisationen.

Ledelse organisatorisk læring. Ejerskab til udvikling og forandring. Arbejde med modsætninger og udviklingspotentialer i organisationen. Lederopgave og lederrolle i forhold til konsultative processer i egen praksis.

Ledelse, magt og etik imellem samfundsinteresser, brugerinteresser og institutionsinteresser.

Modul Rs 19.25.4: Den professionelle konsulents forankring

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om, hvordan valg af forskellige konsultative perspektiver får betydning for konsulentens personlige og professionelle tilgang
- kan anvende og begrunde teorier i relation til egen udvikling som konsulent
- kan begrunde egne handlemuligheder i forhold til konsulentens konsultative perspektiver i sammenhængen mellem roller, positioner, etik og dilemmaer
- kan identificere, beskrive og analysere konsulentens konsultative problemstillinger i praksis

Indhold

Teorier om konsultative perspektiver.

Forskellige konsulentopgavers præmisser, baggrund og kontekst.
Problemdefinition og udviklingsønsker.
Konflikter og dilemmaer mellem konsulentens og forskellige projektaktørers syn på projektet.
Ejerskab til organisationens forandring.
Konsulentpositioner og relationer.
Etik i konsultative processer.

Modul Rs 19.25.5: Konsulentarbejdets metoder

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om teorier og metoder, der belyser konsulentens opgaver og funktioner i praksis; herunder forskellige kommunikative teorier og metoder, der retter sig mod organisationens potentielle udvikling
- kan anvende og begrunde teorier og metoder til at identificere, beskrive og analysere problemstillinger i konsulentens arbejde
- kan begrunde og beskrive potentialer for kommunikations- og læreprocesser i forskellige kontekster
- kan identificere, beskrive og analysere konsulentens hensigtsmæssige interventionsformer

Indhold

Teorier om konsultative teorier og metoder.
Kommunikative forholdemåder.
Konsultationens flow, forløb og faser.
Kontraktforhandling – at skabe en konsultativ position.
Problemafgrænsning som proces.
Spørgsmålets faciliterende virkning.
Samtale og sparring som udviklingsstøtte.
Feedback og feedforward processer.
Spændingsfeltet mellem projektstyring og udviklingsprocesser.
Udviklingsstøttende dialoger.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.26 VEJLEDNING OG SUPERVISION

Mål for læringsudbytte

Den studerende skal kunne vejlede og lede lære- og forandringsprocesser i forskellige professionelle samtaler, der strækker sig fra faglig ekspertrådgivning og formidling til procesledelsesmæssig intervention fx supervision, konsultation, coaching og mentoring.

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Har viden om læreprocesteori, vejledningsteori og -metode i et forandringsperspektiv

- Har indsigt i de videnskabsteoretiske og metodiske positioner, der ligger til grund for valgte/givne vejledningsteorier
- har indsigt i samfundsmæssig diskurs relateret til magt, interesse og etik

Færdigheder

- Mestrer kommunikative færdigheder som formidler i vejledning og leder af vejledningsprocesser
- Kan begrunde valg af relevante interventionsformer
- Kan analysere positioneringer i vejledningsprocesser

Kompetencer

- Kan påtage sig ansvar for at lede og facilitere vejlednings-, lære- og forandringsprocesser
- Mestrer tilrettelæggelse, procesanalyse og ledelse af vejledningsforløb
- Kan forholde sig reflektivt til etiske dilemmaer i vejledningspraksis

Moduler

Modul 1: Vejledningsteori og forandringsprocesser

Modul 2: Vejledningsmetoder og -processer

Modul 3: Kollegial vejledning

Modul Rs 19.26.1: Vejledningsteori og forandringsprocesser

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om vejledningsteori og -metode
- har indsigt i kommunikationsteori og læreprocessteori
- kan identificere de videnskabsteoretiske og metodiske positioner, der ligger til grund for valgte/givne teorier om vejledning, kommunikation samt lære- og forandringsprocesser
- kan kontekstafklare og identificere mål for vejledning
- kan analysere vejlednings- og interventionsforløb
- har kommunikative færdigheder som leder af lære- og forandringsprocesser
- kan analysere egne og deltagernes positioneringer i vejledningsforløb
- kan forholde sig reflektivt til etiske dilemmaer, der udspringer af forholdet mellem individ, gruppe og samfund

Indhold

Vejledningspraksis og -teori set i samfundsudviklingsperspektiv.

Læreprocessteori og facilitering af kompetenceudvikling.

Kommunikationsteori og kommunikative forholdemåder.

Positioneringer i vejledningspraksis.

Etiske dilemmaer i vejledningspraksis.

Modul Rs 19.26.2: Vejledningsmetoder og -processer

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om vejledningsteori, -metode og -processer
- har indsigt i interventionsmetoder på individ-, gruppe- og organisationsniveau
- kan identificere de videnskabsteoretiske og metodiske positioner, der ligger til grund for valgte/givne vejledningsteorier og -metoder
- kan kontekstafklare, identificere og forhandle mål for vejlednings- og interventionsforløb
- kan vælge og begrunde rammesætninger og procesledelse af konkrete vejledningsforløb
- kan facilitere et anerkendende og udfordrende læringsmiljø med opmærksomhed på etiske problemstillinger
- kan analysere, evaluere og udvikle metode- og procesledelse af vejledningsforløb
- kan reflektere interaktionsprocesser og egne iagttagelsespositioner

Indhold

Vejledningsteori og -metoder.

Afklaring af kontekst og forhandling af kontrakt i vejledningsforløb.

Procesledelse og procesanalyse.

Sprogets betydning i vejledning.

Facilitering af vejlednings- og forandringsprocesser.

Feedback og feedforward processer i vejledningsforløb.

Modul Rs 19.26.3: Kollegial vejledning

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- har viden om vejledningsteori, -metode og -processer relateret til kollegial vejledning
- har indsigt i læring i praksis samt organisations- og fagkulturens betydning for læreprocesser
- kan identificere de videnskabsteoretiske og metodiske positioner, der ligger til grund for valgte/givne vejledningsteorier og -metoder
- kan reflektere over hvilke muligheder der eksisterer for gennem vejledning at forandre praksis og fagpersonlige forholdemåder
- mestrer analyse af socialpsykologiske positioner og gruppedynamiske processer i relation til vejledning
- kan tilrettelægge, analysere, lede og selv indgå læringsorienteret i kollegiale vejledningsforløb
- kan reflektere og håndtere etiske dilemmaer i vejledningsforløb

Indhold

Vejledningsteori og -metoder relateret til kollegial vejledning.

Kollegial vejledning som mulighed for udvikling af egen praksis, praksisrefleksion og udvikling af fagpersonlige forholdemåder.

Udvikling af en læringsorienteret og reflektiv fagkultur i vejledningsprocesser.

Ledelse af og deltagelse i kollegial vejledning.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.27 LÆRERFAGLIGHED OG SKOLEUDVIKLING

Mål for læringsudbytte

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår viden, færdigheder og kompetencer således:

Viden

- Kan anvende viden til at beskrive, analysere, fortolke, planlægge, gennemføre og begrunde forandringer i skolen
- Kan anvende viden om processer i forhold til at indgå i samarbejder og styre grupperes læring

Færdigheder

- Kan fortolke og beskrive problemstillinger i forbindelse med gennemførelse af små og store udviklingsprojekter i skolen
- Kan analysere, udvælge og anvende udviklings- og forandringsmodeller i skolen
- Kan tilpasse en given praksis og integrere viden om udviklings-, lære- og forandringsprocesser i skolen

Kompetencer

- Kan initiere, tilrettelægge og styre gennemførelse af store og små forandringsprocesser i skolen
- Kan beskrive, dokumentere og evaluere resultater af udviklings- og læreprocesser

Moduler:

Modul 1: Procesledelse af lære- og udviklingsprocesser

Modul 2: Udviklings- og forandringsprocesser i organisationen

Modul 3: Evaluering og evalueringskompetence

Modul Rs 19.27.1: Procesledelse af lære- og udviklingsprocesser

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan anvende og begrunde teorier og metoder til at identificere, beskrive og analysere problemstillinger relateret til lærings- og udviklingsprocesser
- kan begrunde og beskrive potentialer for kommunikations- og læreprocesser i forskellige kontekster i skolen
- kan identificere, analysere og designe proceslederens interventionsformer
- kan designe, rammesætte, styre og evaluere processuelle forløb

Indhold

Teorier og metoder, der belyser procesledelse ift. lære- og udviklingsprocesser i praksis.

Kommunikative teorier i forhold til at rammesætte og facilitere kommunikation og reflekssive processer.

Digitalisering som del af den kommunikative praksis.

Procesledelse og proceslederens mulige positioner, roller og interventionstilgange.

Evaluering og dokumentation som drivkraft og støtte i processer.

Modul Rs 19.27.2: Udviklings- og forandringsprocesser i organisationen

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan anvende forskellige teoretiske tilgange og analysemodeller til forståelsen af organisatorisk læring
- kan begrunde, beskrive og medvirke til professionsudvikling gennem forandringsprocesser i lokale skolekontekster
- kan deltage i, facilitere og kvalitetssikre forandringsprocesser i projekter og udviklingsarbejde i en skolekontekst, herunder inddrage digitaliseringens potentiale

Indhold

Design af projekt- og udviklingsarbejde i teori og praksis funderet i samspillet mellem arbejde og uddannelse i en skolekontekst.

Teorier og metoder i forhold til læreprocesser i organisations- og kulturforandring i praksis.

Teorier, metoder og praksis om innovation, kreativitet og entreprenørskab.

Modul Rs 19.27.3: Evaluering og evalueringskompetence

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan identificere, vurdere og bestemme evalueringsbehov og formål
- kan begrunde og designe evalueringsforløb i relation til læreprocesser og udviklingsprojekter i skolen
- kan gennemføre evalueringer og kommunikere resultater af evalueringer i forskellige kontekster
- kan analysere potentialer i evalueringsanvendelse og opfølgning

Indhold

Evalueringsteorier og metoder i et udviklings- og læringsperspektiv.

Evalueringens anvendelsesaspekter – herunder samarbejde og inddragelse.

Evalueringsdesign i forhold til kvalitetsudvikling og innovative processer.

Formidling og brug af evalueringsresultater – digitaliseringens potentialer.

20 Bilag 4 Prøveallonge

Eksamensbestemmelser for diplomuddannelserne på det pædagogiske område:

Prøveformer, bedømmelsesformer og bedømmelsesgrundlag til gældende studieordninger:

- Diplomuddannelsen i Pædagogik,
- Diplomuddannelsen i Erhvervspædagogik,
- Diplomuddannelsen i Formidling af kunst og kultur for børn og unge.

I henhold til gældende prøvebekendtgørelse, bekendtgørelse om diplomuddannelser samt de tre studieordninger for diplomuddannelserne på det pædagogiske område har udbyderne af diplomuddannelserne fastsat nedenstående prøvebestemmelser.

1. GENERELLE BESTEMMELSER

- A) Uddannelsens prøver
- B) Bedømmelse
- C) Opfyldelse af deltagelsespligt samt aflevering af opgaver og projekter
- D) Tilmelding til prøver herunder syge- og omprøve

2. PRØVEFORMER

- E) Prøveformer, herunder formkrav til besvarelse

3. SÆRLIGE FORHOLD

- F) Anvendelse af hjælpemidler
- G) Det anvendte sprog ved prøven
- H) Særlige prøvevilkår
- I) Brug af egne og andres arbejder
- J) Disciplinære foranstaltninger ved eksamenssnyd og forstyrrende adfærd ved eksamen
- K) Bedømmelsen af den studerendes formulerings- og staveevne
- L) Klage og anke

§§ i nedenstående tekst henviser til bestemmelserne i [prøvebekendtgørelsen](#)

GENERELLE BESTEMMELSER

A) Uddannelsens prøver jf. § 2, stk. 2.

Prøveformen

Prøveformen kan være skriftlig prøve, mundtlig prøve eller kombinationsprøve. Den enkelte uddannelsesinstitution fastsætter i sin studievejledning, hvilken af de tre prøveformer der anvendes for det enkelte modul, med mindre modulets prøveform er anført i studieordningen.

Karakterskala

Alle prøver bedømmes med en karakter i henhold til 7-trins-skalaen.

Karakteren gives ved mundtlige prøver normalt umiddelbart efter eksaminationen; ved skriftlige prøver på et af uddannelsesinstitutionen fastsat og udmeldt tidspunkt.

Individuel prøve eller gruppeprøve

Den studerende kan vælge at gå til individuel prøve eller gruppeprøve, med mindre der er fastsat andet under modulet i studieordningen. Såfremt der ønskes gruppeprøve, skal de studerende meddele dette på et af institutionen fastlagt tidspunkt.

Individuel skriftlig prøve

En individuel skriftlig opgave udarbejdes alene af den studerende.

Skriftlig gruppeprøve

En skriftlig opgave til gruppeprøve kan udarbejdes af 2 eller 3 studerende.

Ved aflevering i gruppe er indledning, problemformulering og konklusion fælles for gruppen.

Ved den øvrige tekst angives det, hvem der har udarbejdet hvilke dele.

Individuel mundtlig prøve

Studerende, der går til mundtlig prøve individuelt, udarbejder alene oplæg og produkter til prøven.

Mundtlige prøver former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator, hvori censor kan deltage. Normalt fordeles tid til fremlæggelse, eksamination og votering i forholdet 1:2:1.

Mundtlig gruppeprøve

Studerende, der går til mundtlig prøve i gruppe på 2 eller 3 studerende, udarbejder eventuelle oplæg til prøven og går til prøve sammen. Mundtlige prøver former sig som en samtale mellem eksaminander og eksaminator, hvori censor kan deltage. Normalt fordeles tid til fremlæggelse, eksamination og votering i forholdet 1:2:1.

Individuel bedømmelse

Bedømmelsen er altid individuel, uanset om der er tale om individuel prøve eller gruppeprøve. Det betyder, at den enkeltes præstation altid skal kunne identificeres i produkter, såfremt de indgår i bedømmelsen.

Formalia ved skriftlig fremstilling

Ved en side forstås formatet A4 med 2.400 typeenheder i gennemsnit pr. side, inklusiv mellemrum. Forside, indholdsfortegnelse, bilagsliste og litteraturlister ved skriftlige produkter indgår ikke i det maksimale sidetal. Bilag kan ikke forventes læst af bedømmerne.

Placering af prøverne i uddannelsesforløbet

Modulprøverne afslutter modulet.

B) Bedømmelse, jf. § 33

Prøver bedømmes internt eller eksternt, jf. Studieordningen kapitel 9.

Det fremgår af studieordningen for det enkelte modul, om det bedømmes internt eller eksternt. Ved interne prøver foretages bedømmelsen af en eller flere undervisere udpeget af institutionen. Ved eksterne prøver foretages bedømmelsen af eksaminator og af en eller flere censorer, der er beskikket af Uddannelsesministeriet.

C) Opfyldelse af deltagelsespligt samt aflevering af opgaver/projekter, jf. § 5

Der er ikke deltagelsespligt til undervisningen.

Det er den studerendes ansvar at opfylde de læringsmål, som er fastsat for modulet.

Bedømmelsen ved prøven vurderer graden af målopfyldelse.

D) Tilmelding til prøver herunder syge- og omprøve, jf. §§ 5-8

Tilmelding til prøve

Den studerende har samtidigt med sin tilmelding til uddannelsen indstillet sig til prøve.

Uddannelsesinstitutionen meddeler eksaminanden tid og sted for prøvens afholdelse.

Framelding til prøven er ikke mulig. Hvis den studerende undlader at aflevere opgave eller udebliver fra prøven, tæller det som en prøvegang.

Omprøve og sygeprøve

Består den studerende ikke prøven, tilbydes omprøve, som normalt ligger sammen med de næste ordinære prøver eller i umiddelbar forlængelse af semestret. Den studerende kan gå til omprøve 2 gange.

Ved forfald på grund af dokumenteret sygdom og barsel tilbydes den studerende sygeprøve eller omprøve, som normalt ligger sammen med de næste ordinære prøver eller i umiddelbar forlængelse af semestret.

PRØVEFORMER

E) Prøveformer, herunder formkrav til besvarelse, jf. § 10

Skriftlige prøver

Ved skriftlige prøver bedømmes udelukkende det skriftlige produkt.

Skriftlig prøve kan være individuel eller i gruppe på op til 3 studerende.

Opgavens omfang afhænger af, om modulet er på 10 ECTS eller 5 ECTS.

1. Skriftligt undersøgelsesdesign

Et undersøgelsesdesign kan karakteriseres ved systematisk og begrundet udvælgelse af undersøgelsesmetoder på grundlag af metodisk teori. Der skal indgå metodologiske overvejelser og begrundelser. Designet skal tage udgangspunkt i et praksisfelt og peger frem mod afgangsprojektet eller et selvstændigt udviklingsprojekt.

Bedømmelsen er individuel.

5 ECTS Omfang af undersøgelsesdesign

10 ECTS Omfang af undersøgelsesdesign

max 6 sider for 1 studerende
max 8 sider for 2 studerende
max 10 sider for 3 studerende

max 12 sider for 1 studerende
max 16 sider for 2 studerende
max 20 sider for 3 studerende

2. Skriftlig opgave

En skriftlig opgave er en sammenhængende tekst, der udarbejdes på grundlag af en selvvalgt problemformulering. Opgaven skal vise den studerendes evner til anvendelse af begreber og teorier med henblik på ny viden, færdigheder og kompetencer. Analyse af centrale og eksemplariske praksisrelaterede situationer, som kan belyse relevante teoretiske og metodiske overvejelser.

Bedømmelsen er individuel.

5 ECTS Omfang af skriftlig opgave

max 6 sider for 1 studerende
max 8 sider for 2 studerende
max 10 sider for 3 studerende

10 ECTS Omfang af skriftlig opgave

max 12 sider for 1 studerende
max 16 sider for 2 studerende
max 20 sider for 3 studerende

3. Skriftlig case

En case er en beskrivelse af et problem, som har særlig interesse eller opmærksomhed, og som afspejler en relevant situation fra praksis.

Centralt er beskrivelsen af problemet og den kontekst, som casen foregår i. Casen må gerne bygge på systematiske observationer og undersøgelser. Det er væsentligt, at emnet er fagligt og professionelt relevant.

Den studerende udarbejder i forhold til sin case en skriftlig opgave. I den skriftlige opgave danner casen afsæt for formuleringen af en problemstilling, som analyseres ved hjælp af relevante teorier og med inddragelse af aktuelle undersøgelser. Opgaven munder ud i mulige forslag til ændringer af praksis.

Bedømmelsen er individuel.

5 ECTS Omfang af skriftlig case

max 6 sider for 1 studerende
max 8 sider for 2 studerende
max 10 sider for 3 studerende

10 ECTS Omfang af skriftlig case

max 12 sider for 1 studerende
max 16 sider for 2 studerende
max 20 sider for 3 studerende

4. Portfolio

En portfolio er en systematisk og målrettet udvælgelse af skriftlige refleksioner over et eller flere udvalgte faglige temaer, som er blevet præsenteret i undervisningen, samt refleksioner over egen læreproces. I løbet af modulet udarbejder den studerende en port folio. Til prøven udarbejdes en sammenfatning af denne portfolio.

Bedømmelsen er individuel.

5 ECTS Omfang af sammenfatning

max 6 sider for 1 studerende
max 8 sider for 2 studerende
max 10 sider for 3 studerende

10 ECTS Omfang af sammenfatning

max 12 sider for 1 studerende
max 16 sider for 2 studerende
max 20 sider for 3 studerende

Mundtlige prøver

En mundtlig prøve er en prøve, hvor kun den mundtlige besvarelse bedømmes.

Mundtlig prøve kan være individuel eller i gruppe på op til 3 studerende.

5. Mundtlig prøve på grundlag af synopsis

En synopsis er en begrundet disposition på max. 1 side, der ved hjælp af stikord indkredser det teoretiske grundlag.

Synopsis indgår ikke i bedømmelsen.

Prøvetid

1 studerende 30 min inkl. votering

2 studerende 45 min inkl. votering

3 studerende 60 min inkl. votering

Kombinationsprøver

En kombinationsprøve defineres som en mundtlig prøve kombineret med et produkt, som indgår i bedømmelsen. Produktet kan udarbejdes af en studerende eller af en gruppe på 2 eller 3 studerende. Bedømmelsen er individuel.

Individualiseringskrav

Ved skriftlige produkter, som tæller med i kombinationsprøvens bedømmelse, gælder at indledning, problemformulering og konklusion er fælles for gruppen. Ved den øvrige tekst angives det, hvem der har udarbejdet hvilke dele. Se nærmere under den enkelte kombinationsprøve neden for.

6. Mundtlig prøve kombineret med skriftligt oplæg

Et skriftligt oplæg er en sammenhængende tekst, der uddyber den valgte problemstilling og danner baggrund for den mundtlige prøve.

Den studerende udarbejder oplægget på grundlag af en selvvalgt problemformulering. Ved gruppefremstillet oplæg gælder at indledning, problemformulering og konklusion er fælles for gruppen. Ved den øvrige tekst angives det, hvem der har udarbejdet hvilke dele.

Oplæg og mundtlig præstation indgår samlet i bedømmelsen.

5 ECTS Omfang af skriftligt oplæg

Max 3 sider for 1 studerende

max 4 sider for 2 studerende

max 5 sider for 3 studerende

10 ECTS Omfang af skriftligt oplæg

max 6 sider for 1 studerende

max 8 sider for 2 studerende

max 10 sider for 3 studerende

Prøvetid

1 studerende 30 min inkl. votering

2 studerende 45 min inkl. votering

3 studerende 60 min inkl. votering

7. Mundtlig prøve kombineret med skriftlig case

En case er en beskrivelse af et problem, som har særlig interesse eller opmærksomhed, og som afspejler en relevant situation fra praksis.

Central er beskrivelsen af problemet og den kontekst, som casen foregår i. Casen må gerne bygge på systematiske observationer og undersøgelser. Det er væsentligt, at emnet er fagligt og professionelt relevant.

Ved den mundtlige prøve kommenterer og uddyber den studerende sin case og viser gennem anvendelse af relevante teorier og undersøgelser sin evne til at analysere praksis.

Der perspektiveres i forhold til handlemuligheder i praksis.

Case og mundtlig præstation indgår samlet i bedømmelsen.

Ved gruppefremstillet case gælder at indledning, (evt. problemformulering) og konklusion er fælles for gruppen. Ved den øvrige tekst angives det, hvem der har udarbejdet hvilke dele.

5 ECTS Omfang af case

max 3 sider for 1 studerende
max 4 sider for 2 studerende
max 5 sider for 3 studerende

10 ECTS Omfang af case

max 6 sider for 1 studerende
max 8 sider for 2 studerende
max 10 sider for 3 studerende

Prøvetid

1 studerende 30 min inkl. votering
2 studerende 45 min inkl. votering
3 studerende 60 min inkl. votering

8. Mundtlig prøve kombineret med praktisk produkt og synopsis

Et praktisk produkt defineres som fx en opførelse, en udstilling, en praktisk øvelse, et digitalt produkt, el. lign.

En synopsis er en begrundet disposition, der ved hjælp af stikord indkredser det teoretiske grundlag for det praktiske produkt (max 1 side), der afleveres sammen med en litteraturliste (max 1 side).

Den studerende udarbejder et praktisk produkt og en synopsis som grundlag for prøven.

Praktisk produkt og mundtlig præstation indgår samlet i bedømmelsen.

Synopsis indgår ikke i bedømmelsen.

Prøvetid

1 studerende 30 min inkl. votering
2 studerende 45 min inkl. votering
3 studerende 60 min inkl. votering

9. Mundtlig prøve kombineret med portfolio

En portfolio er en systematisk og målbevidst udvælgelse af skriftlige refleksioner over udvalgte faglige temaer, som er blevet præsenteret i undervisningen, samt refleksioner over egen læreproces.

Sammenfatning af portfolio og mundtlig præstation indgår samlet i bedømmelsen.

5 ECTS Omfang af sammenfatning

max 3 sider for 1 studerende
max 4 sider for 2 studerende
max 5 sider for 3 studerende

10 ECTS Omfang af sammenfatning

max 6 sider for 1 studerende
max 8 sider for 2 studerende
max 10 sider for 3 studerende

Prøvetid

1 studerende 30 min inkl. votering
2 studerende 45 min inkl. votering
3 studerende 60 min inkl. Votering

10. Mundtlig prøve kombineret med skriftlig opgave

En skriftlig opgave er en sammenhængende tekst, der udarbejdes på grundlag af en selvvalgt problemformulering. Den studerende udarbejder en skriftlig opgave som grundlag for prøven. Ved gruppefremstillet opgave gælder at indledning, problemformulering og konklusion er fælles for gruppen. Ved den øvrige tekst angives det, hvem der har udarbejdet hvilke dele.

Skriftlig opgave og mundtlig præstation indgår samlet i bedømmelsen.

5 ECTS Omfang af skriftlig opgave

max 6 sider for 1 studerende
max 8 sider for 2 studerende
max 10 sider for 3 studerende

10 ECTS Omfang af skriftlig opgave

max 12 sider for 1 studerende
max 16 sider for 2 studerende
max 20 sider for 3 studerende

Prøvetid

1 studerende 30 min inkl. votering
2 studerende 45 min inkl. votering
3 studerende 60 min inkl. votering

11. Mundtlig prøve kombineret med skriftligt oplæg, præsenteret ved videosekvenser, PowerPoint-præsentation mv.

Den studerende udarbejder et skriftligt oplæg og et digitalt produkt (video, PowerPoint, blog eller lignende), der skal rumme centrale og eksemplariske situationer, som kan illustrere relevante, teoretiske og metodiske overvejelser.

Det skriftlige oplæg, der uddyber den valgte problemstilling, fremsendes til censor, mens det digitale produkt medbringes ved prøven og anvendes til fremlæggelse og analyse af stoffet ved den mundtlige prøve. Ved gruppefremstillet oplæg gælder at indledning, problemformulering og konklusion er fælles for gruppen. Ved den øvrige tekst angives det, hvem der har udarbejdet hvilke dele.

Skriftligt oplæg og mundtlig præstation indgår samlet i bedømmelsen.

Det digitale produkt indgår ikke i bedømmelsen.

5 ECTS Omfang af skriftligt oplæg

Max 3 sider for 1 studerende
max 4 sider for 2 studerende
max 5 sider for 3 studerende

10 ECTS Omfang af skriftligt oplæg

max 6 sider for 1 studerende
max 8 sider for 2 studerende
max 10 sider for 3 studerende

Prøvetid

1 studerende 30 min inkl. votering
2 studerende 45 min inkl. votering
3 studerende 60 min inkl. Votering

12. Afgangprojektet: Mundtlig prøve kombineret med stor skriftlig opgave

Afgangprojektet udarbejdes på grundlag af et selvvalgt og af institutionen godkendt emne.

Se studieordningens kapitel 7.

I forbindelse med udfærdigelsen af afgangprojektet skal den studerende dokumentere at beherske disponering af stoffet, argumentation, opstilling af litteraturliste, håndtering af citater og – kildehenvisninger.

Den studerende skal kunne foretage empiriske undersøgelser af pædagogisk praksis i forhold til og afhængig af afgangprojektets problemstilling. Empirien kan være selvfremskaffet, den kan være indsamlet ud fra foreliggende data, som fx dokumenter, og den kan være empiri, der foreligger i tilgængelige empiriske undersøgelser.

Skriftligt afgangprojekt og mundtlig præstation indgår samlet i bedømmelsen.

Bedømmelsen er individuel med ekstern bedømmelse.

15 ECTS Omfang af afgangsprojektet

max 25 sider for 1 studerende

max 32 sider for 2 studerende

max 40 sider for 3 studerende

Prøvetid

1 studerende 45 min inkl. votering

2 studerende 70 min inkl. votering

3 studerende 90 min inkl. votering

SÆRLIGE FORHOLD***F) Anvendelse af hjælpemidler, jf. § 15***

Anvendelse af hjælpemidler, herunder elektroniske, er tilladte i forbindelse med udarbejdelse af bedømmelsesgrundlag og fremlæggelse til mundtlig prøve. Eksaminanden er selv ansvarlig for, at hjælpemidlerne er til stede, og at de virker. Institutionen kan af kapacitetsmæssige hensyn fastsætte begrænsning i adgangen til at anvende elektroniske hjælpemidler.

G) Det anvendte sprog ved prøven, jf. § 17

Prøverne aflægges normalt på dansk, medmindre undervisningen på modulet har været meddelt på et fremmedsprog, eller at væsentlige formål giver grundlag for dispensation.

I uddannelser, der udbydes på dansk, aflægges prøverne på dansk, medmindre det er en del af den enkelte prøves formål at dokumentere færdigheder i fremmedsprog.

Prøverne kan aflægges på svensk eller norsk i stedet for dansk, medmindre prøvens formål er at dokumentere eksaminandens færdigheder i dansk.

I uddannelser, der udbydes på engelsk eller et andet fremmedsprog, aflægges prøverne på dette sprog, medmindre det er en del af den enkelte prøves formål at dokumentere eksaminandens færdigheder i et andet sprog.

Uddannelsesinstitutionen kan desuden, hvor forholdene gør det muligt, tillade en eksaminand, der ønsker det, at aflægge en prøve på et fremmedsprog, medmindre prøvens formål er at dokumentere eksaminandens færdigheder i dansk.

H) Særlige prøvevilkår, jf. § 18

Uddannelsesinstitutionen tilbyder særlige prøvevilkår til eksaminander med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, til eksaminander med tilsvarende vanskeligheder samt til eksaminander med et andet modersmål end dansk, når institutionen vurderer, at dette er nødvendigt for at ligestille disse eksaminander med andre i prøvesituationen. Det er en forudsætning, at der med tilbuddet ikke sker en ændring af prøvens niveau.

I) Brug af egne og andres arbejder, jf. § 19

En eksaminand skal ved aflevering af en skriftlig besvarelse med sin underskrift bekræfte, at besvarelsen er udfærdiget uden uretmæssig hjælp.

En eksaminand bortvises fra prøven, hvis institutionen får bekræftet formodning om, at en eksaminand ikke overholder reglerne for retmæssig eksamensadfærd, herunder får eller giver uretmæssig hjælp,

udgiver en andens arbejde for sit eget, anvender eget tidligere bedømt arbejde uden henvisning eller udviser forstyrrende adfærd. I mindre alvorlige tilfælde giver uddannelsesinstitutionen først en advarsel.

En bortvisning medfører, at en eventuel karakter for den pågældende prøve bortfalder, og at eksaminanden har brugt en prøvegang.

Uddannelsesinstitutionen kan under skærpede omstændigheder beslutte, at eksaminanden skal bortvises fra institutionen i en kortere eller længere periode. I sådanne tilfælde gives en skriftlig advarsel om, at gentagelse kan medføre varig bortvisning.

J) Disciplinære foranstaltninger i tilfælde af eksamenssnyd og forstyrrende adfærd ved eksamen, jf. § 19

En prøve er begyndt, når uddelingen af opgaverne er begyndt, når forberedelsesmateriale eller opgavetitel er udleveret til eksaminanden, eller når eksaminanden er blevet bekendt med prøvespørgsmålet eller lignende.

En eksaminand, der kommer for sent til en skriftlig prøve, kan kun deltage i prøven, hvis institutionen anser det for udelukket, at den pågældende kan have modtaget nogen oplysninger om opgaven og finder, at forsinkelsen er rimeligt begrundet. Prøvetiden kan kun i usædvanlige tilfælde forlænges.

En eksaminand, der kommer for sent til en mundtlig prøve, kan få tilbud om at blive eksamineret på et senere tidspunkt, hvis institutionen finder, at forsinkelsen er rimeligt begrundet.

Bliver uddannelsesinstitutionen i forbindelse med en prøve opmærksom på fejl og mangler, der kan udbedres, træffer institutionen - eventuelt efter drøftelse med bedømmerne eller opgavestillerne - afgørelse om, hvordan udbedringen skal ske. Ved væsentlige fejl og mangler tilbyder uddannelsesinstitutionen ombedømmelse eller omprøve. Tilbuddet gælder for alle de eksaminander, hvis prøve lider af samme fejl og mangler. Ved fejl og mangler af særlig grov karakter kan uddannelsesinstitutionen træffe afgørelse om at annullere allerede afholdt prøve og foranstalte en omprøve.

K) Bedømmelse af den studerendes formulerings- og staveevne jf. § 34, stk. 2

Ved bedømmelsen af eksamenspræstationen i afgangsprøvet skal der lægges vægt på eksaminandens formulerings- og staveevne, hvis eksamenspræstationen er affattet på dansk.

Det kan påvirke karakterfastsættelsen med én karakter i såvel opad- som nedadgående retning. Institutionen kan dispensere herfra for eksaminander, der dokumenterer en relevant specifik funktionsnedsættelse (jf. § 18).

L) Klage og anke, jf. kapitel 10

Klage

Klager over forhold ved prøver indgives individuelt af eksaminanden og stiles til uddannelsesinstitutionen. Klagen skal være skriftlig og begrundet. Klagen indgives senest 2 uger efter, at bedømmelsen af prøven er bekendtgjort på sædvanlig måde. Uddannelsesinstitutionen kan dispensere fra fristen, hvis usædvanlige forhold begrundet det.

Til brug for klagesagen skal eksaminanden efter anmodning have udleveret en kopi af den stillede opgave og ved prøver med skriftlig besvarelse tillige kopi af egen opgavebesvarelse.

Eksaminanden kan fortsætte uddannelsen under klagesagens behandling med mindre andet er fastsat i bekendtgørelse eller i henhold til bekendtgørelse.

Klagen kan vedrøre

- 1) eksaminationsgrundlaget, herunder prøvespørgsmål, opgaver og lignende, samt dets forhold til uddannelsens mål og krav
- 2) prøveforløbet
- 3) bedømmelsen

Uddannelsesinstitutionen forelægger straks klagen for bedømmerne, der har en frist på normalt 2 uger til at afgive en udtalelse. Bedømmerne skal udtale sig om de faglige spørgsmål i klagen. Klageren skal have mulighed for at kommentere udtalelserne inden for en frist af normalt en uge. Uddannelsesinstitutionen afgør klagen på grundlag af bedømmernes faglige udtalelser og klagerens kommentarer til udtalelserne.

Afgørelsen, der skal være skriftlig og begrundet, kan være:

- 1) tilbud om ny bedømmelse (ombedømmelse), dog ikke ved mundtlige prøver
- 2) tilbud om ny prøve (omprøve)
- 3) at klageren ikke får medhold i anken og klagen dermed afvises

Kun når bedømmerne er enige om det, kan uddannelsesinstitutionens afgørelse gå ud på, at klagen afvises.

Uddannelsesinstitutionen skal straks give klageren og bedømmerne meddelelse om afgørelsen. Går afgørelsen ud på tilbud om ombedømmelse eller omprøve, skal klageren informeres om, at ombedømmelse eller omprøve kan resultere i en lavere karakter.

Accept af tilbud om ombedømmelse eller omprøve skal ske senest 2 uger efter meddelelse om, at afgørelsen er afgivet. Ombedømmelse eller omprøve skal finde sted snarest muligt.

Er bevis udstedt, skal uddannelsesinstitutionen inddrage beviset, indtil ny bedømmelse foreligger og eventuelt udstede et nyt bevis.

Til ombedømmelse og omprøve udpeges nye bedømmere. Ved ombedømmelse skal bedømmerne have forelagt sagens akter: Opgaven, besvarelsen, klagen, de oprindelige bedømmers udtalelser med klagers bemærkninger hertil samt institutionens afgørelse.

Bedømmerne meddeler uddannelsesinstitutionen resultatet af ombedømmelse vedlagt en skriftlig begrundelse.

Uddannelsesinstitutionen giver klageren meddelelse og begrundelsen for bedømmelsen.

Omprøve og ombedømmelse kan resultere i en lavere karakter.

Anke af afgørelse

Klageren kan indbringe uddannelsesinstitutionens afgørelse vedrørende faglige spørgsmål for et af institutionen nedsat ankenævn, der træffer afgørelse.

Klageren indgiver anken til uddannelsesinstitutionen. Anken skal være skriftlig og begrundet.

Anken skal indgives senest 2 uger efter, at klageren er gjort bekendt med uddannelsesinstitutionens afgørelse. Uddannelsesinstitutionen kan dispensere fra fristen, hvis usædvanlige forhold begrunder det.

Uddannelsesinstitutionen nedsætter i samarbejde med censorformandskabet et ankenævn hurtigst muligt efter indgivelse af en anke.

Der kan nedsættes permanente ankenævne. Nævnet består af to beskikkede censorer, en eksaminationsberettiget underviser og en studerende inden for fagområdet.

Ankenævnets virksomhed er omfattet af forvaltningsloven, herunder om inhabilitet og tavshedspligt. Ankenævnet træffer afgørelse på grundlag af det materiale, som lå til grund for institutionens afgørelse og eksaminandens begrundede anke.

Ankenævnets afgørelse, der skal være skriftlig og begrundet, kan være

- 1) tilbud om ombedømmelse ved nye bedømmere, dog ikke ved mundtlige prøver
- 2) tilbud om omprøve ved nye bedømmere
- 3) at klageren ikke får medhold i anken og klagen dermed afvises

Ankenævnets afgørelse meddeles uddannelsesinstitutionen snarest muligt; ved vintereksamen senest 2 måneder og ved sommereksamen senest 3 måneder efter, at anken er indgivet til institutionen.

Kan anken ikke behandles inden for denne frist, skal uddannelsesinstitutionen hurtigst muligt underrette klageren herom med angivelse af begrundelsen herfor og oplysning om, hvornår anken forventes færdigbehandlet.

Uddannelsesinstitutionen giver hurtigst muligt klageren meddelelse om og bedømmerne kopi af afgørelsen.

Går afgørelsen ud på tilbud om ombedømmelse eller omprøve, skal klageren informeres om, at ombedømmelse eller omprøve kan resultere i en lavere karakter.

Ankenævnets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.